

TEKNOLOGIAVÄLITTEINEN HENKILÖKOHTAINEN VERKOSTO

Sukupolvi Y:n viestintävälineet ja välineen valinta

Viivi Ali-Löytty ja Anna-Liisa Merisaari

Puheviestinnän pro gradu -tutkielma

Kevät 2011

Viestintätieteiden laitos

Jyväskylän yliopisto

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty HUMANISTINEN	Laitos – Department VIESTINTÄTIETEIDEN
Tekijä – Author Viivi Ali-Löytty ja Anna-Liisa Merisaari	
Työn nimi – Title TEKNOLOGIAVÄLITTEINEN HENKILÖKOHTAINEN VERKOSTO Sukupolvi Y:n viestintävälineet ja -välineen valinta	
Oppiaine – Subject Puheviestintä	Työn laji – Level Pro gradu -tutkielma
Aika – Month and year Kevät 2011	Sivumäärä – Number of pages 157
<p>Tiivistelmä – Abstract</p> <p>Tässä tutkimuksessa pyrittiin ymmärtämään sukupolvi Y:hyn kuuluvien nuorten aikuisten teknologiavälitteisiä verkostoja ja niissä tapahtuvaa vuorovaikutusta. Tutkimuksessa selvitettiin, millaisia sukupolvi Y:n jäsenten teknologiavälitteiset henkilökohtaiset verkostot ovat, millä välineillä verkostoja ylläpidetään ja millaisten käyttösyiden perusteella viestintäväline valitaan. Tavoitteena oli myös tutkia valitun tutkimusmenetelmän soveltuvuutta näiden asioiden tutkimiseen.</p> <p>Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena sitä varten kehitetyllä monimetodisella tutkimusmenetelmällä. Aineistonkeruussa käytettiin kolmea tutkimusmetodia: teknologiavälitteisen vuorovaikutuksen päiväkirjaa, selontekokeskustelua sekä verkostokarttaa. Kokonaisaineisto kerättiin yhdeksältä sukupolvi Y:hyn kuuluvalta tutkimushenkilöltä, ja se koostui kirjallisista vuorovaikutuspäiväkirjoista, äänitetyistä suullisista selonteoista sekä piirretyistä verkostokartoista. Tutkimusmenetelmä havaittiin sopivaksi monipuolisen aineiston keräämiseen.</p> <p>Tulosten perusteella näyttää siltä, että teknologiavälitteisten henkilökohtaisten verkostojen koko ja rakenne vaihtelee. Verkostot sisältävät sekä läheisiä että etäisiä suhteita, ja läheisissä suhteissa viestitään useammalla välineellä kuin etäisissä. Puhelin on käytetyin väline läheisissä suhteissa, etäisiä suhteita sen sijaan ylläpidetään Facebookin välineiden välityksellä. Sukupolvi Y käyttää teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston ylläpitoon useita eri viestintävälineitä, joista tekstiviesti, puhelu ja Facebookin seinäkirjoitus ovat yleisimpiä. Viestintävälineen valintaan liittyviä käyttösyitä on 26, ja ne liittyvät joko asiaan, välineeseen tai vuorovaikutussuhteeseen, tai ovat yksilön sisäisiä tai ulkoisia syitä. Yleisimmin viestintävälineen valintaan vaikuttaa vuorovaikutuksen toisen osapuolen tavoitettavuus.</p> <p>Puheviestinnän teoriapohjan rakentamisen kannalta tutkimuksen tulokset ovat tärkeitä, mutta niitä voidaan hyödyntää myös yritysmaailmassa esimerkiksi markkinoinnin ja ohjelmistokehityksen saralla. Jotta teknologiavälitteisten henkilökohtaisten verkostojen tutkimusta voitaisiin kehittää, olisi sekä verkostojen rakennetta että verkostoissa tapahtuvaa vuorovaikutusta tärkeää tutkia eri kohderyhmissä. Käyttösyyluokituksia olisi hyvä testata vapaa-ajan vuorovaikutuksessa, mutta myös työelämän kontekstissa, jossa käyttösyöt saattavat painottaa toisin. Tätä tutkimusta varten kehitetty monimetodinen tutkimusmenetelmä voisi toimia myös joidenkin puheviestinnän ilmiöiden, esimerkiksi vallan, tutkimiseen henkilökohtaisessa verkostossa.</p>	
Asiasanat – Keywords käyttösyö, puheviestintä, sukupolvi Y, teknologiavälitteisyys, viestintäteknologia	
Säilytyspaikka – Depository Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja – Additional information	

1 JOHDANTO	1
2 VIESTINTÄTEKNOLOGIA HENKILÖKOHTAISESSA VERKOSTOSSA.....	4
2.1 Viestintäteknologia ja teknologiavälitteinen viestintä	4
2.2 Sukupolvi Y	7
2.3 Viestintäsuhteet.....	11
2.3.1 Suhde	11
2.3.2 Vahvat ja heikot suhteet.....	12
2.3.3 Viestintäsuhteiden teknologiavälitteinen ylläpitäminen	15
2.4 Viestintäteknologiavälitteinen henkilökohtainen verkosto.....	19
2.5 Aiempi tutkimus viestintävälineistä.....	21
2.6 Käyttösytyt ja viestintävälineen valinta	36
2.7 Keskeiset käsitteet	42
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	44
3.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset	44
3.2 Tutkimushenkilöt	46
3.3 Tutkimusmenetelmä	47
3.3.1 Tutkimusmenetelmän kehittäminen.....	47
3.3.2 Teknologiavälitteisen vuorovaikutuksen päiväkirja.....	51
3.3.3 Selontekokeskustelu	53
3.3.4 Verkostokartta	55
3.4 Aineistonkeruu.....	56
3.5 Aineistonkeruun eettiset kysymykset.....	59
3.6 Aineiston analysointi.....	61
4 TULOKSET	66
4.1 Viestintäteknologian avulla ylläpidettävä henkilökohtainen verkosto	66
4.1.1 Teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston jäsenet.....	66
4.1.2 Teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston viestintäsuhteet.....	70
4.1.3 Teknologiavälitteisten henkilökohtaisten verkostojen yhteneväisyydet ja eroavaisuudet	87
4.2 Teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston viestintävälineet	89
4.3 Viestintävälineiden käyttösytyt	101

4.3.1 Viestintävälineiden käyttösyiden aihepiirit.....	101
4.3.2 Asiaan liittyvät syyt	101
4.3.3 Välineisiin liittyvät syyt	104
4.3.4 Yksilön sisäiset syyt	110
4.3.5 Yksilön ulkoiset syyt	113
4.3.6 Vuorovaikutussuhteeseen liittyvät syyt.....	116
4.3.7 Käyttösyiden yleisyys ja yksilökohtaiset erot.....	118
4.4 Monimetodisen lähestymistavan soveltuminen teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston, viestintävälineiden ja käyttösyiden tutkimiseen	120
5 TUTKIMUKSEN ARVIOINTI.....	123
5.1 Luotettavuuden ja pätevyyden arviointi	123
5.2 Tutkimuksen vahvuudet ja heikkoudet.....	127
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	130
6.1 Millaista henkilökohtaista verkostoa ylläpidetään viestintäteknologian avulla?	130
6.2 Millaisin viestintävälinein teknologiavälitteistä henkilökohtaista verkostoa ylläpidetään?	132
6.3 Millaisia syitä viestintävälineen valintaan liittyy viestintäteknologiavälitteisessä henkilökohtaisessa verkostossa viestittäessä?	138
6.4 Miten monimetodinen tutkimusmenetelmä soveltui tutkimuskysymysten selvittämiseen?.....	139
6.5 Johtopäätösten yhteenveto.....	140
6.5 Jatkotutkimushaasteet	141
KIRJALLISUUS.....	144
LIITTEET	152
Liite 1: Lähestymiskirje.....	152
Liite 2: Ohje tutkimukseen osallistuvalla	154

1 JOHDANTO

Viestintäteknologia on viime vuosikymmenten aikana kasvattanut merkitystään ihmisten jokapäiväisessä elämässä ja vuorovaikutussuhteiden ylläpitämisessä. Viestintäteknologian kehitys ja sen käytön yleistyminen ovat tuoneet tullessaan uusia välineitä, joilla viestiä suurenkin verkoston kanssa. Vuorovaikutussuhteiden ylläpito on jakautunut 2000-luvulla yhä enemmän eri välineille. Näiden teknologisten muutosten keskellä on kasvanut 1980-luvulla syntynyt sukupolvi, joka puhuu, tekstaa, kommentoi, tykkää, idlaa, mesettää ja skypettää - siis viestii teknologiavälitteisesti.

Tätä sukupolvea kutsutaan sukupolvi Y:ksi. Sukupolvi Y on popularistinen, mutta myös tieteellisesti tutkittu käsite (ks. esim. Tulgan, Martin & Martin 2001). Tämä sukupolvi alkoi kiinnostaa meitä, sillä vaikka sen jäsenet ovat kasvaneet viestintäteknologian parissa, muistavat he silti myös ajan ennen internetiä. Voidaan olettaa, että sukupolvi Y:n jäsenet käyttävät aktiivisesti teknologiaa viestintäsuhteidensa ylläpitämiseen. Onkin mielenkiintoista tutkia tarkemmin, mitä välineitä he käyttävät ja miten, ja keiden kanssa he viestivät teknologiavälitteisesti.

Haluamme päästä tässä tutkimuksessa pelkästä kuvailusta ymmärrykseen, joten tahdomme tutkia ihmisten kokemuksia heidän vuorovaikutusverkostoissaan. Tähän tarpeeseen vastaa henkilökohtaisten verkostojen tutkimus. Siinä missä sosiaalisten verkostojen tutkijat rajaavat tietyn suuren ryhmän ja keskittyvät sen sisäisiin suhteisiin, fokuoituvat henkilökohtaisen verkoston tutkijat pienempään joukkoon ihmisiä sekä niihin suhteisiin, jotka tietty yksilö kokee merkittäviksi (Wellman 2007, 349). Koska olemme kiinnostuneita siitä, miten henkilökohtaisessa verkostossa viestitään teknologiavälitteisesti, kutsumme verkostoa teknologiavälitteiseksi henkilökohtaiseksi verkostoksi. Tutkimuksen ensimmäisenä tavoitteena on

ymmärtää sukupolvi Y:n jäsenten viestintää heidän teknologiavälitteisissä henkilökohtaisissa vuorovaikutusverkostoissaan. Haluamme selvittää, millaisia verkostoja sukupolvi Y:n jäsenillä on. Kuuluuko verkostoon esimerkiksi sukulaisia, vai koostuuko verkosto lähinnä kavereista? Myös verkoston koko kiinnostaa – lasketaanko esimerkiksi kaikki Facebook-kaverit verkostoon kuuluviksi? Millaisena oma verkosto näyttäytyy ihmiselle itselleen?

Henkilökohtaisia verkostoja on tutkittu useissa eri konteksteissa, mutta teknologiavälitteisiä henkilökohtaisia verkostoja ei ole juuri tutkittu. Tämän vuoksi viestintäteknologian sosiaalisen merkityksen arviointi on ollut hankalaa. Tälle tutkimukselle on siis perusteltu tarve. Tutkimus perustuu olettamukselle, että säilykseen olemassa olevana teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston suhteita täytyy ylläpitää. Meille kaikki verkostossa tapahtuva viestintä onkin suhteiden ylläpitoa (ks. esim. Canary & Dindia 1993, 163). Suhteita ylläpidetään teknologiavälitteisissä henkilökohtaisissa verkostoissa erilaisilla viestintävälineillä. Mutta mitä välineitä juuri sukupolvi Y:n jäsenet käyttävät, ja miten he suhtautuvat eri välineisiin?

Viestintäteknologian käyttöä henkilökohtaisissa verkostoissa on tutkittu käyttötarkoitustutkimuksen (engl. uses and gratifications) avulla (Katz, Haas & Gurevitch 1973; Quan-Haase & Young 2010; Ruggiero 2000). Käyttötarkoitustutkimus on pyrkinyt selittämään viestintävälineen valintaa sen kautta, mitä yksilön tarpeita viestintäväline tyydyttää. Me haluamme kuitenkin lähestyä viestintävälineen valintaa hieman eri näkökulmasta ja tutkia, mitkä käyttösyyt vaikuttavat viestintävälineen valintaan.

Koska olemme kiinnostuneita sekä teknologiavälitteisestä henkilökohtaisesta verkostosta, siinä käytetyistä viestintävälineistä että välineiden käyttösyyistä, tarvitaan sellainen laadullinen tutkimusmenetelmä, joka mahdollistaa kaikkien näiden aihealueiden tutkimisen. Sitä varten kehittelemme oman monimetodisen tutkimusmenetelmän. Tämän tutkimuksen toisena tavoitteena onkin selvittää menetelmän sopivuutta tutkimuksen eri osa-alueiden tutkimiseen.

Tällä tutkimuksella laajennetaan puheviestinnän teoriapohjaa niin teknologiavälitteisen vuorovaikutuksen kuin henkilökohtaisten verkostojenkin tutkimuskentillä. Tutkimustuloksia voitaneen kuitenkin hyödyntää laajemminkin. Sovellusten ja ohjelmistojen kehittäjät saattavat hyötyä välineiden valintaa ohjaavista syistä, sillä ne huomioon ottamalla he voivat tuottaa parempia palveluita. Myös markkinoinnin ammattilaiset ovat varmasti kiinnostuneita nuorten aikuisten, eli sukupolvi Y:n jäsenten, verkostoista ja viestintävälineistä. Tutkimuksen tuloksista voidaan saada osviittaa siitä, mitä kautta tämä kohderyhmä saadaan teknologiavälitteisesti tavoitettua, ja miten verkostoja pystytään mahdollisesti hyödyntämään markkinoinnissa.

2 VIESTINTÄTEKNOLOGIA HENKILÖKOHTAISessa VERKOSTOSSA

2.1 Viestintäteknologia ja teknologiavälitteinen viestintä

Viestintäteknologian käsite on vuosien varrella määritelty lukuisilla tavoilla. Yhdysvaltalaisessa tutkimuksessa käsitteitä tietokonevälitteinen ja teknologiavälitteinen viestintä käytetään rinnasteisina, minkä vuoksi eroa niiden välille on joskus hankala löytää aiemmista määrittelyistä. Herring (1996, 1) määrittelee tietokonevälitteisen viestinnän ihmisten väliseksi viestinnäksi, joka käydään tietokoneiden välityksellä. Viestintä on siis vuorovaikutusta, joka tapahtuu tietokonevälitteisessä ympäristössä. Toisaalta tietokonevälitteinen viestintä voidaan nähdä prosessina, jonka kautta ihmiset luovat, ylläpitävät ja vaihtavat merkityksiä vuorovaikutuksessa, joka tapahtuu tietokoneiden välityksellä (Lindlof & Taylor 2002, 249).

Tietokonevälitteinen viestintä on määritelty myös ihmisten tuottamaksi, symbolista koostuvaksi, tekstipohjaiseksi vuorovaikutukseksi, jota käydään digitaalisen teknologian välityksellä. Tämä määritelmä kattaa internetin, tekstiviestit, pikaviestimet, useiden käyttäjien samanaikaiset vuorovaikutusvälineet (engl. multiuser interactions, esim. foorumit, IRC), sähköpostin ja postituslistat sekä videoneuvotteluiden tekstipohjaiset oheisohjelmat. Määritelmän mukaan viestien vaihdon takana on oikeita ihmisiä, vaikka vuorovaikutusta käydäänkin tietokonevälitteisesti. (Spitzberg 2006, 630–631.)

Tässä tutkimuksessa teknologiavälitteinen ja tietokonevälitteinen viestintä nähdään keskenään synonyymeina, ja niistä käytetään termiä teknologiavälitteinen viestintä. Viestintäteknologia taas käsitellään Sivusen (2007) määritelmän mukaisesti kattokäsitteenä, jonka alle sisältyy erilaisia viestintävälineitä. Yksittäisiä sovel-

luksia ja ohjelmistoja kutsutaan kontekstista riippuen viestintävälineiksi tai pelkäs-
tään välineiksi. (Sivunen 2007, 29.) Viestintävälineitä on kuvattu jo 1980-luvulla
interaktiivisiksi tietokonevälitteisiksi teknologioiksi, jotka mahdollistavat interper-
sonaalisen viestinnän sekä yksilöiden että ryhmien välillä (Culnan & Markus 1987,
422). Tämä määritelmä on edelleen validi.

Uusien viestintäsovellusten ja -laitteiden kehittyessä nopeasti aiemmat määritel-
mät vanhenevat helposti. Tutkimus onkin kärsinyt teknologian nopeasta kehitty-
misestä, jolloin viestintäteknologia on määritelty joko liian kapeasti joidenkin
välineiden mukaan, tai määritelmät ovat olleet liian yleisiä (Selwyn 2004, 346).
Varsinkin varhaisessa tutkimuksessa internet on nähty yhtenä viestintävälineenä,
vaikka internet on maailmanlaajuinen tietoverkko, joka mahdollistaa erilaisten
viestintäteknologioiden käytön. Monet erilaiset teknologiat, median muodot ja
sisällöt saatetaan niputtaa harhaanjohtavan yksinkertaistetusti käsitteen internet
alle (Lievrow 2004, 10). Vielä 2000-luvun alkupuolella tehdyssä tutkimuksessa
pelkkään internetiin viittaamista näkeekin melko paljon, kun taas uudemmassa
tutkimuksessa usein eritellään eri välineitä ja tutkitaan niiden ominaisuuksia erik-
seen.

Nykyään teknologiavälitteisestä viestinnästä puhuttaessa myös sosiaalinen media
nousee esiin. Tämä termi on vakiintunut nopeasti arkipäiväisessä käytössä, ja sen
ilmenemismuotoja tutkitaan paljon. Lietsalan ja Sirkkusen mukaan sosiaalisen me-
dian termiä käytetään kuvaamaan sellaisia internetpohjaisia palveluja, joiden sisäl-
löstä suurin osa tulee käyttäjiltä tai jotka kokoavat sisältönsä muilta sivustoilta
syötteinä. Sivustot rakentuvat sosiaalisille verkostoille ja yhden tai useamman yh-
teisön jäsenten luovuudelle. Sosiaalisessa mediassa kuka tahansa voi ryhtyä tuot-
tajaksi, mutta usein ihmiset haluavat nähdä itsensä mieluummin yhteisöön
osallistujina kuin tuottajina. (Lietsala & Sirkkunen 2008, 12.) Sosiaalisen median
erityispiirteiden erittely on kuitenkin haastavaa, sillä kaikessa mediassa voidaan
nähdä olevan sosiaalisia elementtejä (Hogan & Quan-Haase 2010). Onkin kiinnos-
tavaa pohtia, ovatko esimerkiksi uutissivustot sosiaalista mediaa, koska ne tarjoa-
vat käyttäjälle mahdollisuuden uutisten kommentointiin ja keskusteluun.

Suurimpaan osaan sosiaalista mediaa on integroitu myös muita teknologiavälitteisen viestinnän muotoja. Esimerkiksi Facebookissa, MySpacessa ja Twitterissä on kaikissa sähköpostia muistuttava yksityisviestipalvelu. (Hogan & Quan-Haase 2010, 310.)

Lietsala ja Sirkkunen (2008, 17) ehdottavat, että sosiaalista mediaa käytettäisiin kattoterminä tai sateenvarjona, jonka alla on useita ja hyvin erilaisia kulttuurisia käytänteitä liittyen verkkosisältöihin ja siihen, miten ihmiset ovat tekemisissä näiden sisältöjen kanssa. He ovat jaotelleet sosiaalisen median sovellukset kuuteen eri kategoriaan:

- 1) sisällön tuottaminen ja julkaiseminen (esimerkiksi blogit, videoblogit eli v-logit ja podcastit)
- 2) sisällön jakaminen (esimerkiksi Flickr ja YouTube)
- 3) verkkoyhteisöpalvelut (esimerkiksi LinkedIn, Facebook, Myspace, IRC-Galleria)
- 4) yhteistyötuotannot (esimerkiksi Wikipedia)
- 5) virtuaaliset maailmat (esimerkiksi Second Life ja Habbo Hotel)
- 6) lisäohjelmat, eli add-ons -ohjelmat (esimerkiksi RockYou, Slide, Friends For Sale)
(Lietsala & Sirkkunen 2008, 17.)

Kaikki sosiaalisen median kategoriat eivät välttämättä ole kytköksissä suhteiden ylläpitämiseen. Tällaisia kategorioita ovat esimerkiksi yhteisötuotantoihin sekä sisällön tuottamiseen ja julkaisemiseen liittyvät palvelut. Kuitenkin esimerkiksi verkkoyhteisöpalvelut ovat selvästi profiloituneet suhteiden ylläpitämiseen. Tässä tutkimuksessa ei keskitytä sosiaaliseen mediaan kokonaisuutena, vaan tarkastellaan sen välineitä muiden viestintäteknologian välineiden ohella.

Teknologiavälitteisen viestinnän on todettu muuttuneen kolmenkymmenen olemassaolovuotensa aikana ihmettelyn ja fetismin kohteesta käytännölliseksi välttämättömyydeksi (Herring 2004, 33). Myös viestintäteknologian välineet ovat muuttuneet ja kehittyneet jatkuvasti: 2000-luvun alun tutkimuksissa ei esimerkiksi vielä näy verkkoyhteisöpalveluja eikä niiden suosiota. Aiemman tutkimuksen soveltamisessa tuleekin huomioida tutkimuksen lähtökohdat. Esimerkiksi monet tutkimuksista on tehty Yhdysvalloissa, jossa käytetään edelleen merkittävästi lankapuhelinta. Toisaalta esimerkiksi Japanissa käytetään viestintävälineitä, joita ei

edes ole saatavilla Suomessa. Näin ollen tutkimustulokset eivät ole täysin verrattavissa suomalaisiin tutkimustuloksiin.

2.2 Sukupolvi Y

Sukupolvi Y:tä on määritelty ja tutkittu viime vuosikymmenellä jonkin verran. Sukupolvi Y:n edustajat ovat kasvaneet tietokoneiden ja internetin kanssa, minkä vuoksi heillä sanotaan olevan luonnostaan kyky sopeutua teknologiaan ja he ovat taidokkaita uuden teknologian käytössä (Jones, Ramanau, Cross & Healing 2009, 722). Ensimmäisen kerran tätä tieteelliseen tutkimukseenkin siirtynyttä popularistista käsitettä on ilmeisesti käytetty elokuussa 1993. Silloin AdAge-lehti käytti termiä kuvaamaan sen ajan teini-ikäisiä ja seuraavan vuosikymmenen aikana teini-iän saavuttavia erottaakseen heidät edellisistä sukupolvista. (Wikipedia-artikkeli Generation Y.)

Sukupolvi Y:n rajaaminen on hankalaa, sillä erilaisia ikämääritelmiä on paljon. Yhdessä tutkimusraportissa sukupolvi Y:hyn luetaan vuosina 1980–1994 syntyneet (Weiler 2005, 46), toisessa taas mielletään vuosien 1978 ja 1992 välillä syntyneet sukupolven edustajiksi (Djamasbi, Siegel & Tullis 2010). Kolmannessa todetaan, että vuosien 1977 ja 1993 välillä syntyneet olisivat sukupolvi Y:n jäseniä (Freestone & Mitchell 2004, 123). Neljännen tahon mukaan sukupolvi Y käsittää vain vuosien 1978 ja 1984 välillä syntyneet. Lyhyttä seitsemän vuoden aikaväliä perustellaan sillä, että sukupolvi käsitetään ikäryhmäksi, joka jakaa samat historialliset kokemukset. Koska muutosten vauhti kasvaa koko ajan, lyhenee myös sukupolven käsite koko ajan. (Tulgan, Martin & Martin 2001, xiii.)

Sukupolvi Y:tä pidetään joskus synonyymina monelle eri termille, joiden määritellyt poikkeavat hieman toisistaan, ja joihin liitetään erilaisia ominaisuuksia. Tällaisia nimiä ovat muun muassa verkkosukupolvi, digitaaliniivit sekä millenniaalit. Riippumatta siitä, mitä termiä käytetään, on tämä viestintäteknologiaa sujuvasti käyt-

tävä sukupolvi herättänyt kiinnostusta ja kiistaa eri tutkimusaloilla. Viime vuosikymmenen aikana tutkimusta on tehty muun muassa markkinoinnin (Freestone & Mitchell 2004), johtamisen ja rekrytoinnin (Tulgan, Martin & Martin 2001) ja kasvatustieteiden ja koulutuksen (Oblinger & Oblinger 2005) näkökulmista. Varsinkin koulutuksen tutkimuksen saralla on käyty kiivasta debattia siitä, ovatko tämän sukupolven edustajat erilaisia oppijoita, pitäisikö koulutusta muuttaa heille paremmin sopivaksi ja onko koko sukupolvea edes sellaisenaan olemassa (Bennett, Maton & Kervin 2008, 777). Poistin ks. esim. viitteiden edestä

Verkkosukupolvi-nimitystä (engl. net generation) käyttää muiden muassa Tapscott, joka on tehnyt tästä sukupolvesta paljon tutkimusta. Hänen mukaansa tähän sukupolveen kuuluvat vuosien 1977 ja 1997 välillä syntyneet. (Tapscott 2009.) Verkkosukupolven jäsenten on sanottu haluavan jakaa informaatiota ja olla yhteydessä ystäviinsä ja perheeseensä jatkuvasti. Näihin asioihin he käyttävät viestintä-tekniologiaa. (Tapscott 2009, 40).

Digitaaliniitiivi on termi, jota käytti ensimmäisenä Prensky vuonna 2001 (Selwyn 2009, 365), ja jolla tarkoitetaan vuosien 1980 ja 1994 välillä syntyneitä ihmisiä (Prensky 2001). Digitaalinit ovat Prenskyn (2001, 1) mukaan eläneet koko elämänsä tietokoneiden, videopelien, digitaalisten musiikkisoittimien, videokameroiden, matkapuhelinten ja muiden digitaalisen ajan lelujen ja välineiden ympäröimänä. "Internetin kanssa kasvaneille" muiden kanssa viestiminen verkossa on arkipäiväistä, ja esimerkiksi blogin pitäminen on moderni analogia päiväkirjan pitämiseksi (Herring 2004, 33).

Multimediasukupolvi voidaan mieltää synonyymiksi verkkosukupolvelle tai digitaaliniiteille. Oksmanin ja Turtiaisen (2004) mukaan multimediasukupolvi eroaa edellisestä sukupolvesta matkapuhelimen ja uuden median monipuolisella käytöllä. Mobiilin viestinnän tarkoitus on nuorille eri kuin vanhemmille, näkökulmat kuitenkin vivahteikkaat ja monimuotoiset tavat käyttää tekstiviestejä sekä mobiili pelaaminen ovat tärkeitä matkapuhelinkulttuurin muotoja nuorilla. Internetiin

pohjautuvat viestintäkanavat ovat osa nuorten uutta, tekstipohjaista viestintäkulttuuria. (Oksman & Turtiainen 2004, 321.)

Eräs varsinkin verkkosukupolvi- ja digitaalinatiivinäkemyttä kritisoiva näkökulma on ollut se, että myöhempään tutkimukseen perustavanlaatuisesti vaikuttaneessa kirjallisuudessa on esitetty toteamuksia ilman kunnollisia empiirisiä todisteita. Tällaisena teoksena mainitaan mm. Tapscottin "Growing up Digital" (1998). Toisaalta osa tutkimuksesta, jollaiseksi mainitaan mm. Prensbyn artikkeli (2001), on kritisoijien mukaan perustunut anekdooteille ja maalaisjärkeen vetoaville ajatuksille. (Bennett, Maton & Kervin 2008, 777.) On myös esitetty, että teknologian saataavuuden, käytön ja taitojen sekä asenteiden suhdetta toisiinsa pitäisi tutkia tarkemmin, jotta voitaisiin tehdä johtopäätöksiä sukupolvea yhdistävistä ominaisuuksista (Bennett, Maton & Kervin 2008, 778).

Toisaalta esimerkiksi kiinalaisten nuorten keskuudessa tehty digitaalista kompetenssia tutkivassa määrällisessä tutkimuksessa (Li & Ranieri 2010) saatiin sekä digitaalinatiivien sukupolven olemassaoloa tukevia, että sitä vastustavia tuloksia. Tutkimuksen tuloksia olivat esimerkiksi se, että suurin osa kiinalaisista 9-luokkalaisista käytti aktiivisesti ja sujuvasti tietokonetta ja internetiä. Sen sijaan tärkeissä taidoissa, kuten kriittisessä ajattelussa, internetlähteiden oikeanlaisessa analysoimisessa ja digitaalisten välineiden tehokkaassa käyttämisessä oli puutteita. Myös erot otoksen sisällä olivat suuret. Lisäksi huomionarvoinen digitaalinatiivien olemassaoloa puntaroidessa on tutkimuksen tulos, että vaikka uudet sukupolvet oppivatkin spontaanisti käyttämään olemassa olevaa teknologiaa, eivät he automaattisesti ole kompetentteja sen käyttämisessä (Li & Ranieri 2010, 1039–1041).

Tässä tutkimuksessa on haluttu ottaa tarkasteluun sukupolvi Y sekä sen jäsenet, ja tarkemmaksi kohderyhmäksi on valikoitu 1980-luvulla syntyneet nuoret aikuiset. Aiempien, kriittisten tutkimusten valossa ei ole järkevää asettaa tälle kohderyhmälle digitaalinatiiveihin tai verkkosukupolven liitettyjä oletuksia erityisen taidokkaasta ja monipuolisesta viestintäteknologiankäytöstä. Tässä tutkimuksessa ei

edes haluta nähdä sukupolvi Y:tä synonyyminä näille toisille termeille. Toisaalta sukupolvi Y:tä koskeva tutkimus asettaa taipumuksen viestintäteknologian käyttöön vain yhdeksi osaksi sukupolven kuvausta, ja liittää siihen muita piirteitä. Esimerkiksi aiempiin sukupolviin verrattuna suurimmalle osalle internetin kanssa kasvaneen sukupolven edustajista viestiminen verkossa on yksinkertaisesti arkipäiväistä (Herring 2004, 33). Suomalaisella nuorella aikuisella, joka on syntynyt 1980-luvulla, on ollut mahdollisuus ottaa käyttöön hänen tähänastisen elämänsä aikana suurin harppauksin kehittyneitä välineitä sekä muodostaa omia tapoja viestiä teknologiavälitteisesti. Sukupolvi on kokenut kotitietokoneiden ja internetin muuttumisen harvinaisuuksista lähes joka kodin varusteiksi. Tämä tekee ikäryhmästä mielenkiintoisen tutkimuskohteen.

Sukupolvi Y:n jäsenillä on sanottu olevan itseluottamusta ja että he ovat varmoja itsestään. On väitetty, että kyseessä on erilaisuuteen tottunut sukupolvi, joka taivotta tietä uudelleenlaiselle, hyväksyvämmälle maailmalle, ja joka suhtautuu myös positiivisemmin koulutukseen kuin edeltäjänsä. (Tulgan, Martin & Martin 2001, 4.) Nämä sukupolvi Y:hyn liitetyt ominaisuudet ovat kuitenkin sellaisia, jotka on voitu liittää aikoinaan myös edeltäviin sukupolviin. Sukupolvi Y:n kasvaminen nopeasti kehittyvän viestintäteknologian ympäröimänä on kuitenkin asia, joka ehkä leimaa sukupolvea edeltäjiään enemmän.

Korkeakoulu edustaa aikaa elämässä, jonka aikana ihmiset ovat erityisen herkkiä oppimaan käyttämään ja integroimaan monia erilaisia viestintätapoja sosiaaliseen elämäänsä. The Pew Internet Project osoittaa, että 42 % opiskelijoista käyttää internetiä sosiaalisiin tarkoituksiin enemmän kuin muihin internetin käyttötapoihin. Keskiverto-opiskelija käytti noin tunnista kolmeen tuntiin viikossa sosiaaliseen toimintaan verkossa. (Jones 2002.) Yhdysvaltalaiset 2000-luvun alun korkeakouluopiskelijat eroavat edeltäjistään sen suhteen, kuinka tuttu internet heille on. Sukupolvi on vähemmän tietoinen ajasta ennen internetiä kuin ajasta, jona internet on keskeinen osa heidän viestintäänsä. (Jones 2002, 6.) Tämä kuvaus ilmentää hyvin sukupolvi Y:n suhdetta internetiin ja antaa hyvän perusteen juuri tämän sukupolven tutkimiselle viestintäteknologian yhteydessä.

2.3 Viestintäsuhteet

2.3.1 Suhde

Suhdetta on määritelty vuosien varrella monella eri tavalla. Esimerkiksi melko mekaanisen määritelmän mukaan termillä suhde tarkoitetaan arkikielessä vuorovaikutustapahtumien sarjaa kahden yksilön välillä, jotka tuntevat toinen toisensa (Hinde 1981, 2). Suhteen määrittelee odotus siitä, että viestintä tulee jatkumaan jollain tasolla (Hinde 1979, Mettsin & Cupachin 1995, 235 mukaan). Paitsi että viestinnän odotetaan jatkuvan, myös osapuolten vuorovaikutuksen tiiviydellä on merkitystä (Metts & Cupach 1995, 235).

Puheviestinnän tutkimuksessa suhteesta käytetään usein termiä viestintäsuhde. Viestintäsuhde muodostuu kahden yksilön välille, kun he oppivat tuntemaan toisensa. Suhde perustuu ainakin jossain määrin pysyvyydelle, keskinäiselle riippuvuudelle sekä vastavuoroiselle itsestäkertomiselle. (Valo 2003.)

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan viestintäsuhteita, jotka ovat 1) muodostuneet kasvokkainviestinnässä, mutta joissa viestitään myös teknologiavälitteisesti, 2) teknologiavälitteisesti syntyneitä suhteita, joissa voidaan viestiä myös kasvokkain sekä 3) suhteita, jotka ovat muodostuneet teknologiavälitteisesti, ja joissa viestitään ainoastaan teknologiavälitteisesti.

Tietokonevälitteiset suhteet ovat keskenään hyvinkin erilaisia. Ne voivat erota toisistaan kontekstissa, toiminnassa, henkilökohtaisuudessa, tärkeydessä, keskinäisessä riippuvuudessa, syvyydessä, keskustelunaiheiden valikoiman laajuudessa, sitoutuneisuudessa ja ennustettavuudessa. Lisäksi suhteet voivat olla suhde- tai tehtäväkeskeisiä. (Parks & Floyd 1996; Walther 1996.)

Varhaisessa viestintäteknologian tutkimuksessa on epäilty verkossa ylläpidettävien suhteiden laatua, ja jopa esitetty, etteivät ne olisi oikeita suhteita lainkaan. Aiemmin on muun muassa uskottu, etteivät tietokoneiden välityksellä lähetetyt tekstimuotoiset viestit voi välittää emotionaalista sisältöä tai keskinäistä vetovoimaa (Valo 2003). Tietokonevälitteisten suhteiden on varhaisessa tutkimuksessa uskottu olevan etäisiä, persoonattomia, epäsosiaalisesti orientoituneita ja usein jopa vihamielisiä. Epäilyt verkossa ylläpidettävien suhteiden laadusta on kuitenkin myöhemmässä tutkimuksessa todettu vääriksi (Parks & Floyd 1996). Viestintäsuhteen osapuolet voivatkin tuntea teknologiavälitteisen suhteensa aivan yhtä aidoiksi (Parks & Floyd 1996) ja tärkeiksi (Valo 2003) kuin kasvokkaissuhteensa.

Suurin osa tutkimuksesta on keskittynyt tutkimaan suhteiden muodostumista tietokonevälitteisesti, ei niinkään olemassa olevien suhteiden ylläpitoa ja kehittämistä (Baym 2002, 68). Tässä tutkimuksessa ei olla kiinnostuneita suhteiden synnystä, vaan niiden teknologiavälitteisestä ylläpitämisestä.

2.3.2 Vahvat ja heikot suhteet

Verkosto- ja suhdekirjallisuudessa viitataan usein Granovetterin (1973; 1983) vahvoja ja heikkoja suhteita määrittelevään tutkimukseen (engl. strong and weak ties). Granovetterin (1973, 1361) mukaan suhteen vahvuus määrittyy ajan, emotionaalisen intensiteetin, läheisyyden ja vastavuoroisten palvelusten määrän kautta. Suhteen läheisyys tai emotionaalinen intensiteetti korreloi parhaiten suhteen vahvuuden kanssa (Marsden & Campbell 1984, 498). Toisin sanoen, läheisimmiksi koettujen ihmisten kanssa on yleensä vahva suhde. Heikoiksi suhteiksi lasketaan tuttavat, kun taas vahvoiksi suhteiksi voidaan laskea esimerkiksi läheiset ystävät ja perheenjäsenet (Bryant, Sanders-Jackson & Smallwood 2006, 580) sekä läheiset työtoverit (Haythornthwaite 2005, 127.) Vahvojen ja heikkojen suhteiden lisäksi on olemassa latentteja suhteita. Latentit ovat sosiaalisia suhteita, jotka voisivat olla mahdollisia, mutta joita ei ole aktivoitu (Haythornthwaite 2005, 137). Esimerkiksi

naapuriin voi olla latentti suhde: rappukäytävässä voidaan nyökätä tervehdykseksi, mutta suhdetta ei kehitetä siitä pidemmälle. Tässä tutkimuksessa latentteja suhteita ei tutkita.

Heikkojen suhteiden yhdistämät ihmiset ovat keskenään eri sosiaalisissa verkostoissa, heillä on erilaisia kokemuksia sekä saatavuus erilaiseen tietoon, lähteisiin ja kontakteihin. Tämä onkin heikkojen suhteiden vahvuus. (Granovetter 1973.) Vahvojen suhteiden vahvuus piilee siinä, että ihmiset, joihin on vahva side, ovat valmiiksi halukkaita työskentelemään yhdessä, jakamaan tietoa, lähteitä sekä kontaktejaan (Haythornthwaite 2005, 127). Vaikka vahva ja heikko ovatkin sanoina melko arvottavia, kummallakin suhdetyypillä on tarkoituksensa ja molempia tarvitaan toimivassa henkilökohtaisessa verkostossa. Heikkojen suhteiden merkitys voi korostua muun muassa työnhaussa ja ylipäättään tiedon välittymisessä, kun taas vahvojen suhteiden yhdistämät ihmiset ovat valmiimpia auttamaan ja helpommin tavoitettavissa (Granovetter 1983, 209).

On havaittu, että vahvoissa suhteissa viestitään enemmän ja useammin kuin heikoissa (Haythornthwaite 2005, 127). Lisäksi on havaittu tiettyjä eroja siinä, miten ja kuinka paljon viestintävälineitä käytetään heikkojen ja vahvojen suhteiden viestinnässä. Vahvoissa suhteissa käytetään useampia viestintävälineitä kuin heikoissa suhteissa, joissa viestitään yleensä vain yhdellä tai kahdella välineellä. Heikoissa suhteissa viestintä on myös epäsäännöllisempää kuin vahvoissa suhteissa. (Haythornthwaite 2005, 135.) Suhteiden vahvuus on myös jatkuvassa muutostilassa. Kun suhteen osapuolet tutustuvat toisiinsa paremmin, saattaa suhde vahvistua, ja taas heikentyä, kun syyt tiiviiseen yhteydenpitoon loppuvat. (Haythornthwaite 2002, 387.)

Vaikka vahvoissa suhteissa usein viestitäänkin enemmän ja useammin kuin heikoissa, eivät yhteydenpidon useus ja yhteydenpitoon käytetty aika ole suhteen vahvuuden mittareina yksiselitteisiä. Jos suhteen vahvuutta mitataan yhteydenpidon määrällä, saattaa usein tavattavien heikkojen suhteiden, kuten naapurien ja työkavereiden merkitys ylikorostua. Samoin, jos mittarina käytetään yhteydenpi-

toon käytettyä aikaa, saattaa sukulaisten merkitys korostua. Heikot suhteet saattavat siis näyttää vahvemmilta kuin oikeasti ovatkaan. (Marsden & Campbell 1984, 499.)

Viestintäteknologian kehittyessä suhteissa voidaan ottaa käyttöön uusia välineitä. Uudet viestintävälineet saattavat vaikuttaa positiivisesti sekä vahvojen että heikkojen suhteiden viestintään. Vahvoissa suhteissa uusien välineiden käyttöönotto tuo lisävälineen suhteen ylläpitoon, heikoissa suhteissa viestintäteknologian välineet voivat toimia helppoina tapoina ottaa yhteyttä tuntemattomiin ihmisiin. (Haythornthwaite 2002, 387.)

Internetissä syntyneiden suhteiden vahvuudesta on esitetty eriäviä mielipiteitä. Erään näkökulman mukaan internetissä syntyneet ja ainoastaan siellä olemassa olevat suhteet eivät ole kovin syviä, mutta ne tarjoavat sellaisia yhteyksiä, jotka eivät muuten kuuluisi yksilön olemassa oleviin sosiaalisiin verkostoihin. Tämän näkemyksen mukaan internetin käyttö luo heikkoja suhteita, mutta näitä suhteita on lukumäärällisesti paljon. (Bryant, Sanders-Jackson & Smallwood 2006, 580.) Toisen näkemyksen mukaan verkossa solmitut suhteet eivät poikkea radikaalisti kasvokkain solmituista suhteista. Itse asiassa ne usein kehittyvät suhteiksi, joissa tavataan myös kasvokkain. Nämä suhteet voivat olla heikkoja tai vahvoja, erikoistuneita tai laajoja, sitoutuneita tai pinnallisia, idealisoituja tai tosiasioille perustuvia. (Baym 2002, 69.)

Vain pieni osa tutkimuksesta keskittyy monipuolisen viestintävälineiden käytön ja verkoston suhteiden vahvuuden väliseen suhteeseen (Kim, Kim, Park & Rice 2007, 1187). On kuitenkin esitetty, että riippumatta siitä, viestitäänkö suhteessa internetissä vai sen ulkopuolella, suhteen vahvuuden kannalta ratkaisevaa on se, kuinka monipuolista viestintä ja vaihdanta on, tai kuinka paljon suhteessa ilmaistaan tukea (Haythornthwaite 2002, 388). Vahvassa suhteessa ihmiset käyttävät useammin ja monipuolisemmin viestintävälineitä kuin heikossa suhteessa (Haythornthwaite 2005, 129; Haythornthwaite & Wellman 1998, 1107-1109). Esimerkiksi verkko-opiskelututkimuksessa ne opiskelijat, joilla oli keskenään vahva

suhde, käyttivät sähköpostia ja IRC:n yksityisviestejä useammin kuin oppilaat, joilla oli keskenään heikko suhde (Haythornthwaite 2000, 195–196). Lisäksi aiemmassa tutkimuksessa on havaittu, että matkapuhelimia käytetään vahvistamaan vahvoja sosiaalisia suhteita ja tekstipohjaista teknologiavälitteistä viestintää käytetään heikkojen suhteiden laajentamiseen (Kim ym. 2007, 1183). Pikaviestin on esitetty laajentavana välineenä, sillä ryhmäkeskustelun kautta on mahdollista keskustella myös sellaisten ihmisten kanssa, jotka eivät ole omalla kontaktilistalla (Kim ym. 2007, 1202).

Internetiä ja muita viestintävälineitä interpersonaalisesti käyttäviä ihmisiä näyttää ohjaavan heidän perimmäinen sosiaalisuutensa (Baym, Zhang & Lin 2004, 303). Myös paikallisten suhteiden vahvuudella voi olla vaikutusta siihen, kuinka helposti tutustuu uusiin ihmisiin internetissä. Esimerkiksi Los Angelesissa tehdyssä tutkimuksessa havaittiin, että mitä vahvemmat paikalliset suhteet olivat, sitä todennäköisemmin käyttäjä tapasi uusia ihmisiä verkossa (Matei & Ball-Rokeach 2002, Baymin ym. 2004, 303 mukaan).

2.3.3 Viestintäsuhteiden teknologiavälitteinen ylläpitäminen

Canary ja Dindia (1993, 163) ovat listanneet neljä eri määrittelyä suhteen ylläpidolle. Ensimmäisen määritelmän mukaan suhde pidetään olemassa olevana, mikä on ylläpitoa. Kaikki muut määritelmät nojaavat tähän oletukseen, sillä jotta suhde voisi olla olemassa, osapuolten tulee viestiä keskenään (Dindia 2003, 1). Toisen määritelmän mukaan ylläpitoa on se, että suhde pidetään tietyllä tasolla tai erityisessä kunnossa. Puhuttaessa suhteen ylläpitämisestä monet ihmiset käsittävät puhuttavan mm. luottamuksen, sitoutumisen ja läheisyyden ylläpitämisestä. Nämä kaikki ovat suhteen eri tasoja. Kolmas määritelmä nostaa esille suhteen tyydyttävyyden osana ylläpitämistä. Monesti ajatellaan, että suhteen tulee tuottaa jonkinlaista tyydytystä osapuolille ollakseen ylläpidetty. Tämä ei kuitenkaan ole välttämätöntä, sillä myös sellaisia suhteita ylläpidetään, joista ei saada tyydytystä.

Neljännän määritelmän mukaan suhdetta tulee huoltaa, jotta se säilyisi kunnossa ja näin ylläpidettynä. Tämä määritelmä tosin sisältää kaksi eri huoltamisen näkökulmaa: suhteen aktiivisen huoltamisen, jotta se ei pääsisi hajoamaan sekä jo hajoaneen suhteen korjaamisen. (Canary & Dindia 1993, 163.) Tässä tutkimuksessa suhteen ylläpidoksi käsitetään yksinkertaisesti se, että suhteessa viestitään ja näin pidetään suhde olemassa olevana.

Viestintäsuhdetta voidaan ylläpitää myös teknologiavälitteisesti. Yhdessä viestintäsuhteessa voidaan käyttää montaakin eri välinettä viestimiseen tietenkään kasvokkaisviestintää unohtamatta (Baym, Zhang & Lin 2004, 300). Näin ollen myös tapoja ylläpitää viestintäsuhdetta on yhtä monta kuin yksittäisiä suhteitakin. Tämä tutkimus keskittyy teknologiavälitteiseen viestintään, eli viestintäsuhteiden ylläpitämisenkin on teknologiavälitteistä. Viestintäsuhteiden teknologiavälitteistä ylläpitämistä tutkittaessa tulee ottaa huomioon, että verkossa ylläpidettävien virtuaalisuhteiden ja verkon ulkopuolella ylläpidettävien reaali maailman suhteiden suhde on monimutkainen (Mandelli 2002, 260).

Minkä tahansa välitteisen yhteydenpidon voidaan nähdä ylläpitävän suhdetta. Tämä johtuu siitä, että viestintäteknologia saattaa hämärtää läsnäolon ja poissaolon rajoja ja näin synnyttää yhdessäolon tuntemuksia. Yleensä yhteydessä oleminen saattaa olla tärkeämpää kuin viestityt asiat, ja tämän vuoksi faattisen viestinnän tärkeys korostuu teknologiavälitteisessä viestinnässä. (Licoppe & Smoreda 2005, 321.) Myös aktiivinen yhteydenpito on elintärkeää suhteen olemassaololle, ja mitä enemmän viestintäteknologiaa käytetään yhteyden ylläpitämiseen, sitä suurempi on teknologian sosiaalinen merkitys (Boase 2008, 494).

Viestintävälineiden käyttöä ja suhteen läheisyyden kehittymistä on tutkittu pitkällä aikavälillä muun muassa tutkimuksessa, jossa selvitettiin ystäväparien käyttämiä viestintävälineitä ja niiden muuttumista 15 vuoden aikana. Ensimmäinen aineisto kerättiin vuonna 1987 korkeakoulussa opiskelevilta ystäväpareilta, ja toinen aineisto kerättiin vuonna 2002 samoilta ihmisiltä. Tutkimuksessa havaittiin, että useimmissa ystävyysuhteissa käytetään monia viestintävälineitä yhteydenpitoon,

toisin sanoen yhteydenpito on multimodaalista. Monissa tutkimuksissa ei kuitenkaan oteta tarpeeksi huomioon sosiaalisen elämän multimodaalista luonnetta, vaan keskitytään liikaa yhden viestintävälineen käytön tutkimiseen. (Ledbetter 2008, 547.) Myös vuonna 2004 tehty tutkimus korkeakouluopiskelijoiden verkossa tapahtuvasta vuorovaikutuksesta tukee käsitystä viestintäsuhteiden multimodaalisuuden merkityksestä. Vaikka internetiä usein käytetään läheisten suhteiden ylläpitämisessä, läheiset suhteet eivät välttämättä vaadi internetin käyttöä. Läheisiksi koetuissa suhteissa nähdään lähes poikkeuksetta kasvokkain ja puhutaan puhelimessa. (Baym ym. 2004, 314.)

Erilaisilla viestintävälineillä voi olla eri funktioita tai "rooleja" viestintäsuhteissa (ks. esim. Dimmick, Kline & Stafford 2000). Eri välineiden funktiot on hyvä huomioida, kun tarkastellaan yhteydenpidon multimodaalisuutta. Multimodaalisuutta käsiteltäessä on tärkeää ymmärtää, millaisia vaikutuksia kunkin viestintävälineen käytöllä on suhteen ylläpitoon. Toisaalta on tärkeää myös tutkia sitä, miten aiemmin käytetty väline säilyttää tai menettää asemansa, kun suhteen ylläpitoon omaksutaan uusia viestintävälineitä. (Ledbetter 2008, 548.) Jokaisella käyttäjällä on erilaisia kokemuksia viestintävälineistä sekä niille annetuista merkityksistä. Onkin tärkeää pohtia, miten nämä kokemukset vaikuttavat välineiden käyttöön suhteen ylläpidossa, ja sitä kautta yhteydenpidon multimodaalisuuteen.

Internetin yleistymisen alkuaikoina ollaan oltu huolestuneita internetin vaikutuksesta kasvokkaisviestinnän suhteisiin. Eräässä 1990-luvun lopulla tehdyssä tutkimuksessa saatiin tuloksia, joiden mukaan lisääntyneellä internetin käytöllä olisi negatiivisia vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin (Kraut, Patterson, Lundmark, Kiesler, Mukhopadhyay & Scherlis 1998a). Tutkimukseen osallistuneet ihmiset olivat raportoineet viettävänsä vähemmän aikaa ystävien kanssa, puhuvansa vähemmän perheenjäsentensä kanssa, kokeneensa jokapäiväisten stressitekijöiden lisääntyneen ja tunteneet itsensä yksinäisemmiksi ja masentuneemmiksi kuin aiemmin. Kuitenkin interpersonaalinen viestintä mainittiin tärkeimmäksi syyksi internetin käyttöön. (Kraut, Kiesler, Mukhopadhyay, Scherlis & Patterson 1998b, 21.) Tutkimuksessa ei anneta yksiselitteisiä syitä näille tuloksille, mutta yhtenä mahdollisena

syynä mainitaan internetsuhteiden ja kasvokkaissuhteiden erilaiset vahvuudet. Internetissä ylläpidettävien suhteiden arveltiin olevan vähemmän merkityksellisiä ja kestävyydeltään heikompia kuin kasvokkaissuhteiden. Lisäksi esitetään, että silloinen teknologiavälitteinen viestintäteknologia ei ehkä olisi ollut yhtä sopivaa sosiaaliseen kanssakäymiseen kuin puhelu tai kasvokkain tapaaminen. (Kraut, Kiesler, Mukhopadhyay, Scherlis & Patterson 1998b, 21.) Myöhemmässä tutkimuksessa näiden tulosten on esitetty olevan ristiriitaisia, ja niiden paikkansapitävyyttä on osittain kyseenalaistettu (Coget, Yamauchi & Suman 2002).

Vuonna 2002 tehdyssä tutkimuksessa todettiin, ettei internetissä vietetty aika vähennä kasvokkaisviestinnän määrää. Internetissä vietetty aika ennustaa mahdollisuutta luoda heikkoja siteitä internetissä, mutta vuosien tuoman kokemuksen ei nähdä vaikuttavan heikkojen siteiden luomiseen. Internetissä vietetty aika ei näytä myöskään tuhoavan kasvokkaisviestinnän vahvoja siteitä. Internetissä tapahtuvan viestinnän nähtiin yllättäen lisäävän yksinäisyyden tunnetta, mutta sille ei löydetty mitään selittävää syytä. Tutkimuksessa käytettiin the UCLA Internet Projectin keräämää aineistoa amerikkalaisten internetin käytöstä ja se toteutettiin määrällisellä menetelmällä. (Coget ym. 2002, 188–190.)

Eräässä yhdysvaltalaisessa tutkimuksessa opiskelijoita pyydettiin pitämään vuorovaikutuspäiväkirjaa neljän tunnin ajalta. Käytössään opiskelijoilla oli puhelin, sähköposti ja kasvokkaisviestintä. Jokaisesta vuorovaikutuksellista tapahtumasta heitä pyydettiin arvioimaan käytetyn välineen hyödyllisyyttä tavoitteen saavuttamista ajatellen, kuten työn valmiiksi saamista, suhteen ylläpitämistä sekä tiedon vaihtamista. Tulokset osoittivat, että internet arvioitiin huonoimmaksi välineeksi vahvojen suhteiden ylläpitoon ja paremmaksi työn tekemiseen ja tiedon vaihtamiseen. Päätelmänä oli, että sähköposti oli puhelua ja kasvokkaisviestintää huonompi väline suhteiden ylläpitämiseen. (Cummings, Butler & Kraut 2002.) Tutkimuksessa käytettiin kuitenkin vuonna 1999 kerättyä aineistoa, joka oli kerätty enintään kaksi vuotta internetiä käyttäneiltä ihmisiltä. Voidaan olettaa, että tulokset olisivat huomattavasti erilaisia, mikäli tutkimus toteutettaisiin nyt uudelleen esimerkiksi sukupolvi Y:n edustajilla.

Internetissä viestivien ihmisten on havaittu olevan jo lähtökohtaisesti sosiaalisia. Suurin osa verkossa tapahtuvasta vuorovaikutuksesta onkin niiden ihmisten välistä, jotka viestivät ylipäättään myös muilla tavoin, kuten puhelimitse ja kasvokkain. (Baym ym. 2004, 314.) Lisäksi aiemmassa tutkimuksessa on myös havaittu, että ihmiset, joilla on vahvat siteet perheisiinsä ja ystäviinsä, pitävät todennäköisimmin vielä enemmän yhteyttä läheisiinsä sen jälkeen, kun ovat alkaneet käyttää internetiä (Mandelli 2002, 260). Nykyään internetissä on laaja valikoima erilaisia viestintävälineitä, joita voi hyödyntää yhteydenpitoon. On kuitenkin esitetty, ettei internetillä ole dominoivaa roolia viestinnän kentällä, vaan se ennemminkin täydentää perinteisiä viestintätapoja (Hlebec, Manfreda & Vehovar 2006, 14).

2.4 Viestintäteknologiavälitteinen henkilökohtainen verkosto

Henkilökohtainen verkosto on asetelma sosiaalisia suhteita ihmisiin, jotka yksilö tuntee ja joiden kanssa hän viestii (Boase 2008, 493). Kun sosiaalisten verkostojen tutkijat rajaavat tietyn suuren ryhmän ja keskittyvät sen sisäisiin suhteisiin, henkilökohtaisten verkostojen tutkijat keskittyvät pienempään joukkoon ihmisiä sekä niihin suhteisiin, jotka tietty yksilö kokee merkittäviksi (Wellman 2007, 349). Henkilökohtaisia verkostoja on tutkittu monella alalla ja useassa kontekstissa, muun muassa tuen saamisen ympäristöinä (Angeesseens, Waeye & Lievens 2006). Näiden verkostojen tutkimus juontaa juurensa 1960-luvun loppuun, jolloin Tilly, Coates ja Wellman kehittivät ensimmäisinä systemaattista egosentristä kyselytutkimusta. Henkilökohtaisia verkostoja voidaan kutsua myös egosentrisiksi verkostoiksi. (Wellman 1993, 427.) Tässä tutkimuksessa egosentrisen ja henkilökohtainen verkosto ymmärretään synonyymeiksi keskenään.

Jokainen yksilö on oman henkilökohtaisen verkostonsa keskeisin jäsen. Kun verkostoja tutkitaan henkilökohtaisesta näkökulmasta, verkostojen laajuutta ja intensiteettiä mitataan tutkimalla yksilöitä. Tulokseksi saadaan valikoima

henkilökohtaisia verkostoja, yksi kutakin tutkittavaa yksilöä kohti. (Stefanone & Jang 2008, 128.) Tyypillisimmät henkilökohtaisen verkoston jäsenet ovat 1) puoliso/elämäkumppani, 2) läheisin perhe (esimerkiksi äiti, isä, lapset, sisarukset), 3) muut sukulaiset, 4) läheiset ystävät 5) kollegat ja 6) kaverit ja tuttavat (Agneessens, Waeye & Lievens 2006, 433). Tässä tutkimuksessa keskitytään tutkimaan sellaisia suhteita, jotka yksilö kokee merkityksellisiksi vapaa-ajan suhteiksi. Näin ollen tässä tutkimuksessa henkilökohtaiseen verkostoon ei lasketa työsuhteita, ellei viestintäsuhde ole läheinen myös vapaa-ajalla. Pelkkiä työasioihin liittyviä tai satunnaisten teknologiavälitteisten kontaktien kanssa tapahtuvia viestintätilanteita ei siis huomioida tässä tutkimuksessa.

Henkilökohtaisen verkoston näkökulma sopii hyvin henkilökohtaisen viestintäjärjestelmän ymmärtämiseen, sillä se ottaa yksilön ihmissuhteet analyysin pääfokukseksi (Boase 2008, 493). Näin saadaan tutkittua yksilön viestintäsuhteita hänen omassa verkostossaan. Toisaalta henkilökohtaisen verkoston tutkimuksessa verkosto on joskus rajattu tietyn kokoiseksi. Esimerkiksi Wellmanin (2007, 350) mukaan tutkittavat henkilökohtaiset verkostot ovat usein pieniä – tyypillisesti tutkitaan kahdesta kolmeen kymmeneä vahvimmin keskiössä olevaan ihmiseen sidoksissa olevaa ihmistä. Tällaisella tutkimuksella ei valitettavasti saada kokonaiskuvaa yksilön henkilökohtaisen verkoston laajuudesta. Tässä tutkimuksessa henkilökohtaista verkostoa tutkitaan teknologiavälitteisenä verkostona, eikä sen kokoa rajata.

Henkilökohtaisia verkostoja ei ole tutkittu tarpeeksi viestintäteknologian käytön näkökulmasta. Tutkimuksen puute viestintäteknologian tutkimuksessa on tehnyt hankalaksi viestintäteknologioiden sosiaalisen merkityksen arvioinnin ainakin kahdesta syystä. Ensinnäkin, olemassa oleva tutkimus keskittyy tutkimaan vain viestintäteknologiavälitteisten kontaktien toistuvuutta ja kestoa, eikä niinkään niiden suhteiden määrää, joissa viestitään teknologiavälitteisesti. Tämän vuoksi on hankalaa arvioida, käytetäänkö puhelinta, matkapuhelinta ja sähköpostia intensiivisemmin vain muutaman tärkeän suhteen viestinnässä, vai laajemmin koko yksilön henkilökohtaisessa verkostossa. Toiseksi on epäselvää, onko näiden teknologioiden

den käyttäjillä tyypillisesti suuri ja monipuolinen vai pieni ja tiheä verkosto. (Boase 2008, 493.)

Ihmisten verkostoja on tutkittu muun muassa sosiaalisen median ympäristöissä. On huomionarvoista, että ihmisten verkostot sosiaalisessa mediassa voivat olla, mutta eivät välttämättä ole, samoja kuin internetin ulkopuoliset verkostot. (Lietsala & Sirkkunen 2008, 21.) Voidaankin olettaa, sama pätee myös teknologiavälitteisiin henkilökohtaisiin verkostoihin sekä kasvokkaisviestinnän henkilökohtaisiin verkostoihin.

Täytyy huomioida, että termi teknologiavälitteinen henkilökohtainen verkosto ei sinänsä määritä viestintäsuhteiden laatua tai vahvuutta, sillä verkostossa voi olla sekä heikkoja että vahvoja suhteita, ja toiset verkoston jäsenet voivat olla läheisempiä kuin toiset. Joillakin yksilöillä on havaittu olevan laaja henkilökohtainen verkosto, jossa on useita heikkoja suhteita. Toisilla taas on pieni henkilökohtainen verkosto, joka koostuu lähinnä vahvoista suhteista. Se, millaisista suhteista verkosto koostuu, saattaa riippua suhteiden ylläpitoon tarvittavasta ajasta. Vahvojen suhteiden ylläpitoon menee enemmän aikaa, sillä ne ovat yleensä intensiivisempiä ja "rikkaampia". Kun näiden suhteiden määrä kasvaa, kasvaa yleensä myös motivaatio löytää "kustannustehokkaita" välineitä läheisten ihmisten kanssa viestimiseen. (Stefanone & Jang 2008, 129.)

2.5 Aiempi tutkimus viestintävälineistä

Monipuoliset viestintävälineet

Eri viestintävälineet mahdollistavat erilaisia tapoja olla vuorovaikutuksessa yhden tai useamman ihmisen kanssa kerralla. Jotkin välineet sisältävät oikeastaan useita eri viestintävälineitä: esimerkiksi matkapuhelimella voi soittaa ja lähettää tekstiviestejä; Facebookissa voi lähettää toiselle käyttäjälle yksityisviestejä tai kirjoittaa tämän profiilisivun seinälle ja samalla jutella pikaviestimen kautta; Skype mahdol-

listaa puhelut monenkin käyttäjän kanssa, ja samalla kaikki puhelun osanottajat voivat jutella monen muun kanssa pikaviestintöiminnon avulla. Myös joillakin sähköpostiohjelmilla, kuten Gmaililla, on omat pikaviestintä- ja videopuhelusovelluksensa integroituna sähköpostiin. Luvussa 2.5 esitellään erilaisia viestintävälineitä ja palveluita sekä esitellään niistä tehtyä aiempaa tutkimusta ja määrittelyjä.

Välineet voivat olla joko synkronisia tai asynkronisia. Synkroniset välineet ovat sellaisia, joissa vuorovaikutuksen osapuolet viestivät yhtä aikaa toisilleen. Tällaisia välineitä ovat muun muassa puhelu, pikaviestin ja IRC. Asynkronisuus vastaavasti tarkoittaa sitä, että viestijät eivät reaaliaikaisesti lue toistensa viestejä ja vastaa niihin. Tekstiviesti ja sähköposti ovat hyviä esimerkkejä asynkronisista välineistä. Toisaalta asynkronisilla välineillä voidaan viestiä myös melko synkronisesti, mikäli molemmat viestijät ovat yhtä aikaa välineen saavutettavissa ja he myös vastaavat heti viestin saatuaan.

Viestintäteknologian tutkimus kohtaa ongelmia, koska uusia välineitä kehitetään nopealla tahdilla, ja olemassa olevia välineitä päivitetään uusilla ominaisuuksilla, käytänteillä ja sovelluksilla. Tutkimuskentästä ei näin ollen saa välttämättä muodostettua kunnollista kuvaa, mikä taas aiheuttaa ongelmia tutkimuksen ajantasaisuudelle. Internetin käytön arkipäiväistyessä on tehty havaintoja siitä, että ihmiset eivät tyydy vain yhteen välineeseen, vaan käyttävät viestinnässään useita eri välineitä (Quan-Haase, Wellman, Witte & Hampton 2002). Käyttäjillä on myös tapana muuttaa käyttötottumuksiaan usein ennustamattomilla tavoilla. (Hogan & Quan-Haase 2010, 309). Uusia välineitä otetaan käyttöön tai useita välineitä käytetään samanaikaisesti, jolloin pysyviä käyttötottumuksia tai viestintävälineiden suosituimmuutta ei näy (Quan-Haase 2008). Tämä on leimaavaa varsinkin tavalle, jolla nuoret käyttävät eri viestintävälineitä. Nuoret käyttävät välineitä laajalla skaalalla, usein yhdessä muodostaakseen uusia vastaanottamisen tapoja, minkä vuoksi nuorten suhdetta viestintävälineisiin tulisi tutkia erilaisten välineiden yhteensulautuneisuuden kautta (Drotner 2000, 156).

Välineiden käyttöönoton on havaittu seuraavan sosiaalisia trendejä ja tiettyä kaavaa. Ensin väline tulee suosituksi käyttäjien kesken ja saavuttaa laajan käyttäjäkunnan, mutta sitten sen päivittäisen käytön määrä vakiintuu tai jopa laskee, kun jokin toinen uusi väline alkaa saavuttaa suosiota. On esimerkiksi havaittu, että pikaviestinten suosio viestinnässä on vähentynyt, kun niiden käyttäjät ovat alkaneet hyödyntää viestinnässään enemmän verkkoyhteisöpalveluita. Yhteisöpalvelut eivät kuitenkaan ole täysin korvanneet pikaviestimiä, vaan pikemminkin pikaviestimistä on tulossa toissijainen väline viestintään. (Quan-Haase & Young 2010, 350.)

Vaikka jokapäiväinen viestintävälineiden käyttö näyttäisi jokseenkin yksilöittäin vaihtelevalta, teknologiavälitteisestä viestinnästä voidaan kuitenkin löytää pitkän ajan kehityskaaria, jatkuvia sosiaalisia käytänteitä ja erottuvia kulttuurisia rakenteita (Hogan & Quan-Haase 2010, 309). Myös elämäntilanne tai työympäristö saattaa vaikuttaa viestintävälineiden käyttöön. Tätä tukee esimerkiksi Koreassa toteutettu tutkimus, jossa tutkittiin viestintäsuhteita ja sosiaalisia verkostoja eri viestintävälineiden (kasvokkaisviestintä, sähköposti, pikaviestimet, puhelu ja tekstiviesti) välityksellä. Tutkittavien joukossa oli eri-ikäisiä ja eri elämäntilanteissa olevia ihmisiä, niin opiskelijoita kuin työssäkäyviäkin. Tutkimuksen mukaan opiskelijoille tärkeimmät välineet ovat pikaviestimet, tekstiviestit ja puhelu, työssäkäyville erityisesti sähköposti on merkittävä, kun taas kotona työskenteleville puhelu näyttäytyy tärkeimpänä välineenä. (Kim, Kim, Park & Rice 2007, 1183.)

Eräs monia nykyisiä viestintävälineitä yhdistävä tekijä on välineeseen kirjautuminen (Quan-Haase 2008, 113). Ihmisillä saattaakin olla tunnuksia lukuisiin eri verkkoyhteisöpalveluihin tai muihin viestintävälineisiin. Välineitä ei voi kuitenkaan käyttää, ellei niihin kirjaututa. Quan-Haasen (2008) mukaan kirjautuneena oleminen ei kuitenkaan aina tarkoita aktiivista viestintää. Se taas tekee viestintävälineen käyttämisen merkityksestä ongelmallisen: ei ehkä voida enää puhua siitä, käytetäänkö välinettä juuri tietyllä hetkellä vai ei. Mieluummin pitäisikin puhua eri tasoista siinä, miten paljon sitoutumista ja aktiivisuutta välinettä käyttäessä pitää olla, jotta se voidaan luokitella käyttämiseksi. (Quan-Haase 2008, 113.)

Puhelu

Puhelu on puhelinten välityksellä käytävä keskustelu. Se on teknologiavälitteisen viestinnän vanhin väline, jos kynää ja paperia ei lasketa viestintäteknologiaksi. Suomessa lankapuhelimet ovat vähentyneet viime vuosina merkittävästi, joten miltei kaikki Suomessa vapaa-ajalla soitettavat puhelut soitetaan matkapuhelimesta. Matkapuhelimella soitettavia puheluita on kuitenkin tutkittu puheviestinnän näkökulmasta harmillisen vähän.

Puhelu on kenties kaikkein tunnetuin viestintäväline, ja sitä käytetään erityisesti läheisissä suhteissa. Esimerkiksi korealaisessa tutkimuksessa havaittiin, että puhelu tukee viestintää kaikkein läheisimmissä suhteissa (Kim ym. 2007, 1202). Suomalaiset nuoret puolestaan käyttävät matkapuhelinta sekä ylläpitääkseen että laajentaakseen sosiaalisia verkostojaan (Oksman ja Turtiainen 2004, 324). Tämä toteamus ei kuitenkaan vastaa siihen, kuinka paljon juuri puhelua käytetään uusien suhteiden muodostamiseen, sillä matkapuhelin käsittää sekä puhelun että tekstiviestin.

Matkapuhelinten uusi sukupolvi on muokkautunut pelkästä puhetta välittävästä mobiilista välineestä monikäyttöiseksi viestintävälineeksi, joka mahdollistaa äänen, tekstin, grafiikan, datan ja videon siirron ja jakamisen (Leung & Wei 2000, 308). Eräs matkapuhelimelle tyypillinen ominaisuus on sen julkisia paikkoja yksityistävä olemus. Puhelun aikana ihminen siirtyy osittain omaan yksityiseen tilaansa, vaikka olisikin julkisella paikalla. (Puro 2002, 23.) Puhelu mahdollistaa tasapainottelun poissaolon ja läsnäolon välillä. Se rytmittää jokapäiväistä elämää ja läheisyyttä, ja näin auttaa neuvottelemaan "oikeaa" etäisyyttä suhteessa. (Licoppea & Smoreda 2005, 326.)

Erikoinen väite suomalaisten matkapuhelinpuheluista on, että puhelut ovat yleensä lyhyitä ja asiapitoisia, mutta niitä saattaa kertyä päivän aikana huomattava määrä (Puro 2002, 25-26). Puron mukaan suomalaisia matkapuheluita on varsinkin matkapuhelinten alkuvuosina leimannut tiukka asiakeskeisyys, joka juontaa juurensa yleisestä suomalaisesta puhekulttuurista. Matkapuhelinten myötä asiakes-

keisten puheluiden lisäksi on ruvettu soittamaan ilman varsinaista syytä. Näyttääkin siltä, että suomalaiset tasapainottelevat perinteisen hiljaisuutta arvostavan kulttuurin ja mobiilin sosiaalisen kulttuurin välillä. (Puro 2002, 24–28.) Tämä väite nojaa melko vahvasti vanhoihin stereotypioihin, jotka eivät kuulu tieteelliseen tutkimukseen. Myös tutkimusotos merkitsee paljon puhelutottumuksissa – Puro ei mainitse, tutkiiko hän esimerkiksi nuoria vai keski-ikäisiä.

Tekstiviesti

Tekstiviesti on matkapuhelimella lähetettävä lyhyt tekstipohjainen viesti. Tekstiviestin on sanottu olevan käytännössä lyhyt sähköpostiviesti, joka lähetetään matkapuhelimen kautta. Koska tekstiviesti on asynkroninen, se ei häiritse niin paljon kuin puhelu. Se on käytetyimmistä viestintävälineistä kaikkein mobiilein ja ubiikein, eli kaikkialla oleva ja vaikuttava jokapaikan viestintäväline. (Herring 2004, 31.)

Koska matkapuhelin kulkee mukana, on tekstiviesti yleensä helposti saatavilla oleva viestintäväline. Tekstiviesti on huomaamaton ja nopea keino viestiä erilaisissa tilanteissa. Esimerkiksi suomalaisille teini-ikäisille tekstiviestit ovat yksinkertainen tapa ylläpitää suhteita ilman, että vanhemmat ovat siitä tietoisia (Oksman & Turtainen 2004, 336). Tekstiviesti on siis yksityinen viestintäväline.

Siinä missä tekstiviestit mahdollistavat viestintää, voivat ne myös olla keino vältellä sitä. Tekstiviestin avulla voi vältellä puhumista tai kasvokkaskontaktia, usein "valkoisten valheiden" avulla (Baron, Patterson & Harris 2006, 125). Yksilö voikin tekstiviestien avulla kontrolloida viestintänsä ajoitusta sekä interaktiivisuutta (Mahatanankoon & O'Sullivan 2008, 975). Tekstiviestin lähettäjä ei näe, milloin vastaanottaja lukee viestin, joten vastaanottaja voi hallita sitä, milloin vastaa viestiin.

Tekstiviestien suosio ei näy merkittävänä vielä 2000-luvun alun yhdysvaltalaisessa tutkimuksessa, joten tutkimusta täytyy soveltaa varauksella suomalaisiin oloihin. Tekstiviestien suosion kasvua Yhdysvalloissa ovat Herringin (2004, 30) mukaan hidastaneet useat toisistaan poikkeavat tietoliikennestandardit. Lisäksi tekstivies-

tihinnoittelu on ollut kallista. Vuoden 2005 tienoilla matkapuhelinsopimusten hinnoittelumallit kuitenkin muuttuivat, ja tekstiviesteistä tuli halpoja (Baym 2010, 41). Sittemmin tekstiviestit ovat kasvattaneet suosiotaan myös yhdysvaltalaisten käyttäjien keskuudessa.

Sähköposti

Sähköposti on tekstipohjaista viestintää, jossa käyttäjät lähettävät toisilleen viestejä luettavaksi, varastoitavaksi ja tulostettavaksi. Viestit voivat sisältää osoitteita, allekirjoituksia (ja muita identifikaation muotoja) sekä liitetiedostoja. Vaikka sähköpostiviestintä onkin melko asynkronista, pidetään sähköpostia usein mukavana ja ajankäytöllisesti tarkoituksenmukaisena välineenä. (Lindlof & Taylor 2002, 250–251.)

Koska sähköposti on asynkroninen väline, sen kautta tapahtuva viestintä ei ole sidottu aikaan eikä välimatkaan (Kim ym. 2007, 1199). Sähköposti mahdollistaa ja helpottaa viestintää laajan verkoston kanssa. Tämä johtuu asynkronisuuden lisäksi siitä, että on lähes yhtä helppoa lähettää sähköpostia monelle ihmiselle kuin vain yhdelle. (Boase, Horrigan, Wellman & Rainie 2006.) Sähköpostiin onkin mahdollista luoda erilaisia vastaanottajalistoja, jotka helpottavat saman viestin lähettämistä suurelle joukolle ihmisiä. Sähköpostissa voi myös säilöä vuorovaikutushistoriaa, tai sillä voi lähettää edelleen tai tuottaa viestejä toisille (Kim ym. 2007, 1185).

Sähköpostia on havaittu käytettävän yhteydenpitoon erityisesti kaukana asuvien ystävien ja sukulaisten kanssa (Boase, Horrigan, Wellman & Rainie 2006). Myös kanadalaisten yliopisto-opiskelijoiden parissa tehdyssä tutkimuksessa on saatu samankaltaisia tuloksia. Sähköpostia pidettiin joustavana ja edullisena viestintävälineenä. Lisäksi se koettiin erityisen hyväksi välineeksi ulkomailla asuvien sukulaisten kanssa viestimiseen. (Quan-Haase 2007, 688.) On myös saatu tuloksia, että vaikka sähköposti toimiikin välimatkojen voittajana, käytetään sitä säännöllisesti myös lähellä asuvien ihmisten kanssa (Boase, Horrigan, Wellman & Rainie 2006).

Sähköposti oli pääsyy internetin käyttöön 2000-luvun alkupuolella (Lindlof ja Taylor 2002, 251). Vaikka teknologia ja viestintävälineet ovat kehittyneet vauhdilla, on sähköposti säilyttänyt suosionsa. 94 % amerikkalaisista yli 18-vuotiaista vastasi Pew Internet & American Life Project'in kyselyssä lukevansa tai lähettävänsä sähköpostia. Sähköposti oli yleisin syy internetin käyttöön. (Online activities 2010.)

Teini-ikäiset käyttävät sähköpostia viestiessään aikuisten ja instituutioiden kanssa, sekä muiden sellaisten kanssa, joille heidän tarvitsee kirjoittaa pitkää ja yksityiskohtaista tietoa (Lenhart, Madden & Hitlin 2005). Sähköpostia käytetään myös yksityiskohtaiseen tiedonvaihtoon, erityisesti kirjoitettaessa sellaisia viestejä, jotka eivät tarvitse välitöntä vastausta (Kim ym. 2007, 1185).

Pikaviestimet

Pikaviestin on yleisnimitys ohjelmille, joilla kaksi tai useampi käyttäjää voi viestiä toisilleen reaaliaikaisesti tietokoneiden välityksellä. Erilaisia pikaviestimiä ovat muun muassa messenger-ohjelmat (esimerkiksi MSN Messenger, Windows Live Messenger, Yahoo! Messenger ja AOL Instant Messenger) sekä VoIP-ohjelmat (Voice over Internet Protocol). VoIP-ohjelmat ovat ensisijaisesti internetpuhelimia, mutta niissä on usein tarjolla myös keskustelutoiminto, jossa voi keskustella pikaviestinohjelmien lailla. Tässä tutkimuksessa VoIP-palveluiden keskusteluominaisuudet lasketaan pikaviestimiksi. Pikaviestimissä viesti välittyy reaaliaikaisesti vastaanottajalle, ja keskustelussa on yleensä ainoastaan kaksi henkilöä yhtä aikaa. Toisaalta myös ryhmäkeskustelut ovat joissain ohjelmissa mahdollisia, ja keskustelija voi olla monta yhtä aikaa käynnissä. Pikaviestimet ovat hetkellisiä välineitä, joihin voi kirjautua sisään ilman, että tarvitsee heti vastata; joilla voi sopia tapauksia, näyttää oman tavoitettavuutensa, seurata toisten tavoitettavuutta sekä keskustella (Kim ym. 2007, 1185).

Eri pikaviestinohjelmista on vertailuissa löydetty useita yhdistäviä ominaisuuksia. Kaikki pikaviestimet hyväksyvät todentamisen keskuspalvelimella, yksityisviestien käyttämisen sekä yleisissä keskusteluhuoneissa keskustelemisen. Lisäksi joissain pikaviestimissä on lisätoimintoina muun muassa tiedostonsiirto-ominaisuus, web-

kameran käyttömahdollisuus, yksityisasetusten säätömahdollisuus, kaverilistojen rakentamisen mahdollisuus sekä äänikeskusteluominaisuus. Kaverilistojen lisäksi pikaviestimissä on mahdollista rakentaa mustia listoja, joiden jäsenet torjutaan vuorovaikutuksesta. (Jennings III, Nahum, Olshefski, Saha, Shae & Waters 2006, 16–17.) Pikaviestimiä yhdistävistä ominaisuuksista on esitetty myös hieman toisenlainen listaus. Tässä listauksessa kaikkia pikaviestimiä sanotaan yhdistävän ilmoitusmekanismi (pop-up), joka näyttää saapuvat viestit; kontakti- tai ystävälisat, paikallaolo-ominaisuus (ilmoitus siitä, että käyttäjä on kirjautuneena sovellukseen), mahdollisuus kirjoittaa tilaviesti (missä käyttäjä on tai onko hän tavoitettavissa), mahdollisuus lähettää tiedostoja, mahdollisuus kustomoida sovelluksen ulkonäköä, audio- ja videomahdollisuudet, valikoima hymiöitä ja muita merkkejä sekä integroitavuus mobiilivälineisiin. (Quan-Haase 2008, 106.)

Eräs pikaviestimille tyypillinen ominaisuus on metaviestiominaisuus. Metaviestit kertovat, kun keskustelun toinen osapuoli kirjoittaa viestiä. Tämä ominaisuus lisää käytettävyyttä ja edistää vuorovaikutuksellisuutta, sillä näin osapuolet voivat nähdä, kun toinen on kirjoittamassa viestiä ja oman viestin ajoittaminen helpottuu. (Jennings III ym. 2006, 17.)

Pikaviestimiä ei niinkään käytetä uusien kontaktien etsimiseen, vaan niitä käytetään yleensä yhteydenpitoon rajatun verkoston kanssa (Kim ym. 2007, 1187). Vuonna 2004 tehdyssä opiskelijatutkimuksessa osallistujat raportoivat käyttävänsä pikaviestimiä pääosin vuorovaikutukseen ystävien kanssa. Tärkeimpiä syitä pikaviestimien käyttöön olivat pikaviestinten käytön edullisuus, mukavuus, helppokäyttöisyys ja yksityisyys, jos samassa huoneessa oli muita. Myös multitasking (usean asian yhtäaikaan tekeminen) mainittiin tärkeänä syynä, joko niin, että keskusteluja voi olla samaan aikaan käynnissä useita, tai niin, että samalla voi tehdä jotakin muuta. (Kindred & Roper 2004, 51.)

Tutkimuksessa pikaviestimen mahdollisuuksista tukea henkilökohtaista vuorovaikutusta on saatu tuloksia, että pikaviestimet vaikuttavat positiivisesti niin verbaaliseen, affektiiviseen kuin sosiaaliseenkin läheisyyteen. Esimerkiksi Yhdysvalloissa

eräissä yliopistossa toteutetussa tutkimuksessa todettiin, että pikaviestimet näyttävät enemmän lisäävän läheisyyttä kuin vähentävän sitä. Tutkimuksessa havaittiin, että opiskelijat, jotka kertoivat käyttävänsä pikaviestimiä paljon, halusivat nähdä ystäviään myös kasvotusten. (Hu, Wood, Smith & Westbrook 2006.) Pikaviestimiä ei käytetäkään ainoastaan suhteissa, joissa osapuolten välimatka on pitkä, vaan myös lyhyen välimatkan suhteissa (Quan-Haase 2008, 109).

Teini-ikäiset käyttävät pikaviestimiä viestiessään toistensa kanssa (Lenhart, Madden & Hitlin 2005). Myös opiskelijoiden on havaittu käyttävän pikaviestimiä toisten opiskelijoiden kanssa viestimiseen (Hu, Wood, Smith & Westbrook 2004; Kindred & Roper 2004). Tutkimuksessa, joka tarkasteli opiskelijoiden paikallista viestintää, selvisi neljä vaikuttavaa tekijää. Ensimmäiseksi, opiskelijat kokivat pikaviestimen epäviralliseksi viestintävälineeksi, jonka kautta on helppoa olla yhteydessä moneen ystävään. Pikaviestimillä lähetettyjä lyhyitä viestejä ei koettu niin tärkeiksi, että ne olisi pitänyt lähettää sähköpostilla tai puhelimen välityksellä. Toiseksi, pikaviestin koettiin puhelinta mukavammaksi sen vähäisen häiriötekijöiden vuoksi, usean samanaikaisen keskustelun mahdollisuuden ansiosta sekä halvan hinnan vuoksi. Kolmanneksi, kavereiden kanssa oli helppoa sopia yhteisistä menoista joustavasti pikaviestimen välityksellä. Neljänneksi, opiskelijat viettivät monia tunteja tietokoneella työskentelyyn, usein verkossa, jolloin pikaviestimellä oli tehokasta viestiä samalla kavereille. (Quan-Haase 2007, 109.)

Yhteisöpalvelut

Yhteisöpalvelut ovat sosiaalisen median tunnetuimpia välineitä, ja ne ovat nousseet viime vuosien aikana suureen suosioon. Yhteisöpalveluita ovat esimerkiksi Facebook, MySpace ja IRC-Galleria. Englanniksi palveluista puhutaan joko käsiteellä social network site tai social networking site. Yhtä täysin vakiintunutta suomennosta ei vielä ole. Joskus kuulee puhuttavan yhteisöpalveluista, joskus taas verkostopalveluista, ja esimerkiksi Hintikka (2007, 28) käyttää termiä sosiaalinen verkostopalvelu. Tietotekniikan termitalkoiden koordinoitiryhmä ja Sanastokeskus TSK ry (2009) kuitenkin ehdottavat mieluummin käytettäväksi suomennosta

verkkoyhteisöpalvelu tai internetyhteisöpalvelu. Kaikissa sanoissa on omat ongelmansa, eikä mikään termi ole aivan yksiselitteinen. Englanninkielinen termi social networking site pitää sisällään ajatuksen, että palvelussa verkostoidutaan aktiivisesti. Tässä tutkimuksessa halutaan kuitenkin korostaa yhteisöllisyyttä verkostoitumisen sijaan, sillä tutkimus keskittyy jo olemassa oleviin verkostoihin. Näin ollen käytettäväksi termiksi on valittu yhteisöpalvelu, sillä se on täysin suomenkielinen sana ja kuvaa tiiviisti yhteisöllisyyttä. Tässä tutkimuksessa ei koeta tarpeelliseksi korostaa sitä, että yhteisöpalvelu on nimenomaan verkossa eli verkkoyhteisöpalvelu, sillä yhteisöpalveluista puhutaan ainoastaan verkkokontekstissa.

Yhteisöpalvelut on määritelty internetpohjaisiksi palveluiksi, jotka täyttävät kolme kriteeriä. Näitä kriteereitä ovat mahdollisuus 1) rakentaa julkinen tai puolijulkinen profiili rajatun systeemin rajoissa, 2) julkistaa lista muista palvelun käyttäjistä, joihin itse on yhteyksissä, sekä 3) selailla muiden käyttäjien listoja heidän kontakteistaan. Näiden kontaktien luonne ja luokitus voi vaihdella eri sivustoilla. Yhteisöpalveluista ei Boydin ja Ellisonin mukaan tee uniikkia se, että siellä voi tutustua uusiin ihmisiin, vaan se, että käyttäjät pystyvät tuomaan omat sosiaaliset verkostonsa näkyviksi. Monissa suosituissa yhteisöpalveluissa käyttäjät eivät välttämättä ole verkostoitumassa tai tutustumassa uusiin ihmisiin. Päinvastoin, he viestivät lähinnä niiden ihmisten kanssa, jotka jo kuuluvat heidän sosiaaliseen verkostoonsa. (Boyd & Ellison 2008, 211.)

Suurin osa yhteisöpalvelusivustoista tukee jo olemassa olevien sosiaalisten verkostojen ylläpitämistä, mutta osa sivustoista yhdistää käyttäjiä yhteisten mielenkiinnon kohteiden, poliittisten mielipiteiden tai aktiviteettien mukaan. Jotkut sivustot ovat tarjolla hyvin heterogeenisille käyttäjäryhmille, kun taas toiset sivustot ovat selkeämmin suuntautuneet tiettyihin käyttäjäryhmiin yhteisen kielen, rodun, seksuaalisen suuntautumisen, uskonnollisen näkemyksen tai kansalaisuuden perusteella. Sivustot vaihtelevat myös uuden informaation tuottamisen mahdollisuuksissa (kuvien ja videoiden jakaminen, blogitekstien tuottaminen) sekä viestintävälineiden hyödyntämisessä (mahdollisuus käyttää sivustoa matkapuhelimella). (Boyd & Ellison 2008, 210.)

Hyvä esimerkki näistä yhteisöpalveluista on nopeasti suosiotaan kasvattanut Facebook. Facebookia on jo ehditty tutkia paljon (Joinson 2008, 1027). Alun perin Facebook oli vain yhdysvaltalaisille opiskelijoille tarkoitettu palvelu ja rekisteröitymistä varten tarvittiin '.edu'-loppuinen sähköpostiosoite. Syyskuussa 2006 palvelu avautui muillekin kuin opiskelijoilla, ja siitä lähtien käyttäjämäärä onkin kasvanut nopeasti. (Joinson 2008, 1027; Wikipedia-artikkeli Facebook.) Eräässä tutkimuksessa tarkasteltiin Facebookin käyttöä vuosien 2006–2008 aikana, jolloin etsittiin mahdollisia muutoksia Facebookin käyttötavoissa. Vuoden 2006 tuloksista ilmenee, että Facebookissa ei juurikaan etsitty uusia tuttavuuksia, vaan etsittiin tietoa niistä ihmisistä, jotka tunnetaan internetin ulkopuolellakin. Tilanne ei ollut muuttunut kolmessa vuodessa radikaalisti; vain muutama vuoden 2008 tutkimukseen osallistunut mainitsi solmivansa uusia suhteita Facebookin välityksellä. Tutkimuksissa korostui myös Facebookin rooli vanhojen ystävyysuhteiden ylläpitämisessä, sillä hyvin usea vastaaja mainitsi tämän tärkeäksi. (Lampe, Ellison & Steinfield 2008, 721.) Facebook on myös havaittu hyväksi keinoksi pitää yllä heikkoja suhteita (Ellison, Steinfield & Lampe 2007, 1162). Pääsyksi Facebookin käyttöön on mainittu sosiaalista tapahtumista tiedon saaminen, kavereiden kanssa yhteydenpito sekä arkipäivän töistä irtautuminen (Quan-Haase & Young 2010, 351).

Facebookia on yleensä tutkittu kokonaisuutena, vaikka se oikeastaan sisältää useita eri tapoja olla yhteydessä sekä yksittäisiin ihmisiin että ryhmiin. Tässä tutkimuksessa Facebookia tarkastellaan viitenä eri välineenä: seinäkirjoituksena, tilakommenttina, keskusteluna, yksityisviestinä ja Facebook-ryhmän seinäkirjoituksena. Facebookin välineistä kuulee myös käytettävän myös englanninkielisiä tai englannin kielestä johdettuja termejä: statuskommentti (tilakommentti), chat (keskustelu) ja inbox-viesti (yksityisviesti). Tässä tutkimuksessa käytetään selkeyden vuoksi täysin suomenkielisiä termejä Facebookin välineistä.

Seinäkirjoituksella tarkoitetaan toisen käyttäjän profiilin seinälle kirjoitettua tekstiä tai linkkiä. Tätä kirjoitusta voivat toiset käyttäjät kommentoida. Tilakommentis-

sa puolestaan kirjoitetaan vastaus eli kommentti toisen käyttäjän kirjoittamaan seinäkirjoitukseen. Myös kuvien kommentointi lasketaan tässä tutkimuksessa tilakommentiksi, sillä silloinkin kommentoidaan jonkun toisen käyttäjän palveluun lisäämää sisältöä. Facebookin keskustelu on sivuston sisään rakennettu, karsittu pikaviestintöiminto. Se eroaa perinteisestä pikaviestimestä siten, että siihen ei tarvitse lisätä kontakteja, vaan kaikki Facebook-kaverit ovat tavoitettavissa, jos vain ovat kirjautuneena keskusteluun. Facebookin keskustelun kautta ei voi myöskään lähettää tiedostoja, toisin kuin pikaviestimellä. Yksityisviesti muistuttaa hie-man sähköpostia. Se on yhdelle tai usealle Facebookin käyttäjälle lähetetty viesti, joka voi sisältää tekstiä, linkkejä, kuvia ja videoita. Facebook-ryhmän seinäkirjoituksella tarkoitetaan erillisen Facebook-ryhmän seinälle kirjoitettavaa seinäkirjoitusta. Tällöin se ei välttämättä ole yhdelle ihmiselle suunnattu, vaan voi koskea myös useaa ihmistä.

Facebookin välineet eroavat toisistaan yksityisyytensä suhteen. Seinäkirjoitus ja tilakommentti ovat muidenkin kuin vastaanottajan nähtävissä. Niiden näkyvyyteen voi kuitenkin vaikuttaa yksityisyysasetuksia säätämällä. Keskustelu on vain sen osapuolten nähtävissä. Yksityisviesti on vain niiden käyttäjien nähtävissä, joille viesti on lähetetty. Facebook-ryhmän seinäkirjoituksen näkyvyys ja yksityisyys riippuu ryhmästä, jonka seinälle viesti kirjoitetaan. Jos ryhmä on avoin kaikille, voivat kaikki halukkaat nähdä seinäkirjoituksen, mutta jos ryhmä on rajattu, eivät sen ulkopuoliset ihmiset näe seinäkirjoituksia.

Facebook on tutkimusten mukaan vienyt käyttäjiä pikaviestimiltä. Yksi syy tähän saattaa olla se, että Facebookin kautta on helpompaa ylläpitää laajaa verkostoa kuin pikaviestinten avulla. On kuitenkin esitetty, etteivät Facebookin yksityisviestit tue emotionaalista läheisyyttä, sillä nämä viestit muistuttavat sähköpostia. (Quan-Haase & Young 2010, 359.) Tämä oletus on kuitenkin kyseenalainen, sillä sekä sähköpostin että yksityisviestien yksityisen luonteen vuoksi voisi kuvitella, että nämä välineet tarjoava mahdollisuuden henkilökohtaiseen ja läheiseen viestintään.

Toinen todennäköinen yhteisöpalvelu, jota suomalaiset sukupolvi Y:n jäsenet saattavat käyttää, on suomalainen yhteisöpalvelu IRC-Galleria. Se on noin 500 000 käyttäjän palvelu, jossa käyttäjällä on kotisivu eli profiili, johon käyttäjä voi lisätä valokuvia ja tietoa itsestään sekä kirjoittaa päiväkirjamerkintöjä. Lisäksi on mahdollista liittyä erilaisiin ryhmiin. Muut käyttäjät voivat kommentoida lisättyjä kuvia, videoita, ryhmiä ja päiväkirjamerkintöjä. IRC-Gallerian keski-ikä on 21 vuotta, ja sen sanotaan tavoittavan 65% suomalaisista 15–24 -vuotiaista joka kuukausi. (IRC-Galleria 2011.) Näin ollen sukupolvi Y:n edustajat ovat melko paljon IRC-Gallerian keskimääräistä käyttäjää vanhempia.

IRC

IRC eli Internet Relay Chat on tekstipohjainen internetin välityksellä toimiva keskusteluohjelma. IRC antaa mahdollisuuden kirjoittaa viestin reaaliaikaisesti yhdelle tai usealle internetin käyttäjälle (Simpson 1999, 1). IRC:n käyttäjät hyödyntävät erityistä ohjelmaa päästäkseen yhteyteen IRC-palvelimiin, jotka mahdollistavat useiden synkronisten tekstipohjaisten keskustelujen käymisen (Lindlof & Taylor 2002, 251). IRC:tä saattaa käyttää kymmeniätuhansia ihmisiä ympäri maailman, mihin aikaan hyvänsä. Keskustelujen "lajittelua" varten IRC:ssä on eri verkkoja, ryhmiä tai palvelimia, jotka ovat jakautuneet kanaviin. (Simpson 1999, 2.) IRC:tä on verrattu juhliin, joissa on useita ihmisiä, ja joissa käyttäjä voi liittyä haluamaansa keskusteluun. Jos käyttäjä haluaa keskustella yksityisemmin kuin julkisella kanavalla, on toisen käyttäjän kanssa mahdollista muodostaa yksityinen keskustelu. (Lindlof & Taylor 2002, 251.) IRC:ssä on siis mahdollista keskustella joko julkisella kanavalla tai yksityisesti valitsemansa keskustelijan kanssa.

IRC-kanavien viestintäkulttuuria pidetään tarkempana kuin chat-sivustojen kulttuuria, sillä IRC:ssä käyttäjien oletetaan tuntevan tekstipohjaisen keskustelun käytänteet. Chat-keskusteluissa seura ja keskusteluaiheet vaihtuvat satunnaisesti, eikä keskusteluyhteisöllä ole yhtä suurta koheesiota kuin IRC:ssä. (Oksman ja Turtiainen 2004, 329.) IRC-ohjelmien suurin ero pikaviestimiin ja VoIP-ohjelmiin on se, ettei keskustelukumppaneita tarvitse lisätä kontaktilistalle. Näin ollen IRC:ssä ei

välttämättä tunneta muita keskustelijoita ennalta. Usein kanaville muodostuu kuitenkin melko vakiintunut keskustelijajoukko.

Keskustelufoorumit

Keskustelufoorumit ovat internetsivustoilla olevia julkisia tai salasanalla suojattuja keskustelupalstoja. Keskustelufoorumit ovat sosiaalisen median muodoista pisimpään olemassa olleita (Mayfield 2008). Ne ovat yleensä syntyneet tiettyjen aiheiden tai kiinnostuksen kohteiden ympärille. Jokainen foorumin keskustelu on aihe (engl. thread) ja useita aiheita voi olla aktiivisina samanaikaisesti. Keskustelufoorumi on usein rakennettu internetsivustolle erilliseksi osioksi, mutta jotkut foorumit ovat itsessään omia kokonaisuuksiaan. Keskustelufoorumia moderoi valvoja, jonka rooli on poistaa sopimattomat viestit tai roskapostit. Valvoja ei kuitenkaan johdattele tai ohjaa keskustelua. Tämä onkin suurin ero blogien ja foorumien välillä. Blogilla on aina selkeä omistaja, kun taas keskustelufoorumin jäsenet aloittavat itse keskustelut. (Mayfield 2008, 23.)

VoIP-puhelut

VoIP- eli Voice over Internet Protocol -puhelut ovat mahdollistaneet edulliset ja ilmaiset internetvideopuhelut. Eräs suosituimmista ja kehittyneimmistä VoIP-puheluohjelmista on Skype.

VoIPin ansiosta Skypessa on mahdollista puhua yhden ihmisen kanssa tai osallistua konferenssipuheluun. Skypen pikaviestiominaisuudella voi lähettää ja vastaanottaa reaaliaikaisia viestejä, ja Skypen käyttäjät voivat myös lähettää tiedostoja palvelun välityksellä toiselle käyttäjälle, mikäli vastaanottaja hyväksyy lähetettävän tiedoston. Skype tarjoaa myös maksullisia lisäpalveluita, kuten puheluita tavallisiin puhelinnumeroihin. (Guha, Daswani & Jain 2006.)

Blogit

Blogit ovat usein päivitettäviä verkkosivuja, joissa viestit esitetään käänteisessä kronologisessa aikajärjestyksessä, ja joissa on yleensä nykyisiä ja arkistoituja kirjoi-

tuksia (Herring 2004, 31; Stefanone & Jang 2008, 124). Blogia kirjoittaa tyypillisesti yksi ihminen, ja blogit ovat osittain korvanneet henkilökohtaiset kotisivut verkossa tapahtuvan itsestäkertomisen muotona. Blogia voidaankin pitää modernina analogiana päiväkirjan pitämiselle. (Herring 2004, 31–33.)

Blogeja voidaan luokitella julkaistun sisällön mukaan, jolloin voidaan puhua erikseen kirjoitetuista blogeista, valokuvablogeista ja videoblogeista. Blogi voi olla julkinen tai pienelle ryhmälle suunnattu. (Lietsala & Sirkkunen 2008, 33.) Blogin yksityisyyttä voidaan hallita salasanasuojauksella. Blogeja voidaan luokitella myös teeman mukaan, joita voivat olla muun muassa ruoka, muoti tai 'lifestyle'. Useat blogit ovat keskittyneet johonkin tiettyyn ja rajattuun kiinnostuksen kohteeseen (Andrews 2003, 63).

Blogeja on tutkittu muun muassa sisällönanalyysin avulla. Keväällä 2003 satunnaisesti valituista 203 blogista keskimääräinen englanninkielinen blogi oli yhden ihmisen kirjoittama, keskittyi bloggaajan henkilökohtaisen elämän tapahtumiin, sisälsi muutamia linkkejä ja sinne kirjoitettiin muutamia kommentteja (Herring, Scheidt, Bonus & Wright 2004, 2005.) Jatkotutkimuksessa otokseen lisättiin 154 blogia. Bloggaajien havaittiin olevan naisia melkein yhtä usein kuin miehiä sekä nuoria (teinejä tai nuoria aikuisia) yhtä usein kuin aikuisia. Bloggaajien sukupuoli ja ikä vaikuttivat blogin tyyppiin: aikuiset miehet kirjoittivat linkkiblogeja (engl. filter blog) ja nuoret naiset kirjoittivat eniten henkilökohtaisia ja päiväkirjamaisia blogeja (Herring, Kouper, Scheidt & Wright 2004.)

Nykyisin blogeja käytetään myös ansaintakeinona. Blogisivuille voi myydä mainostilaa. Suosituille bloggaajille voidaan maksaa blogin pitämisestä, ja eri alojen yritykset lähettävät heille tuotteitaan testattavaksi ja mainostettavaksi. Bloggaajille järjestetään myös omia tapaamisia ja heitä kutsutaan blogin aihetta käsitteleviin tapahtumiin. Olisikin mielenkiintoista tutkia, vaikuttavatko tällaiset blogin taloudelliset taustatekijät blogin vuorovaikutuksellisuuteen ja sisältöön.

Mikroblogit

Mikroblogit ovat blogin kaltaisia sivustoja, joissa käyttäjä päivittää sivustolle lyhyitä (rajoitetun mittaisia) päivityksiä. Twitter ja Jaiku ovat Suomessa tunnetuimmat mikroblogipalvelut. Aiemmassa tutkimuksessa on havaittu, että tavalliseen bloggaukseen verrattuna mikrobloggaus tyydyttää nopean viestinnän tarpeita. Koska viestien lyhyteen kannustetaan, lyhentyä käytetty aika ja panostus sisällöntuotamiseen. Toisaalta päivitystahti voi tihentyä. Kun tavallista blogia saatetaan päivittää muutaman päivän välein, saattaa yksittäinen mikrobloggaaja tehdä useita päivityksiä samana päivänä. Siinä missä pikaviestimet, kuten Gtalk, Yahoo ja MSN, mahdollistavat käyttäjän senhetkisen tilaviestin jakamisen kaverilistalla oleville henkilöille, mahdollistaa mikrobloggaus tilaviestin jakamisen joko julkisesti tai tietylle verkostolle (Java, Song, Finin & Tseng 2007, 1–2.)

Mikroblogeissa yhdistyy elementtejä bloggauksesta, pikaviestimisestä ja verkkoyhteisöistä (Mayfield 2008, 27). Sosiaalisten verkostopalveluiden ja mikrobloggauksen myötä internetiin on muodostunut uusi viestinnän tapa. Esimerkiksi Facebookin tapauksessa sitä kutsutaan tilapäivittämiseksi, Twitterin kohdalla termi on englanninkielinen tweet, josta suomeksi käytetään jossain määrin termiä liverys. Naaman, Boase ja Lai (2010) nimittävät näistä päivityksistä koostuvia syötteitä sosiaalisen tietoisuuden virroiksi (Social Awareness Streams, SAS). Heidän mukaansa näitä virtoja erottaa muusta viestinnästä kolme asiaa: viestinnän julkinen (tai henkilökohtaisesti julkinen) luonne, lähetetyn viestin lyhyt mitta sekä hyvin verkostoitunut sosiaalinen tila, jossa tiedon saannin mahdollistajana ja toisaalta siihen rohkaisijana toimii virtuaalikontakteista muodostuva verkosto.

2.6 Käyttösytyt ja viestintävälineen valinta

Tässä tutkimuksessa keskitytään henkilökohtaisten verkostojen ja niiden jäsenten tutkimisen lisäksi siihen, millaisia syitä eri viestintävälineiden valintaan ja käyttämiseen liittyy. Varhaisimmat välineen valintaa koskevat teoreettiset tutkimukset

tehtiin ennen tietokoneiden suosion leviämistä, joten ne käsittelivät tietokonevä-
litteisen viestinnän sijaan muita viestintäjärjestelmiä (Hollingshead & Contractor
2002, 224). Eräs paljon käytetty teoreettinen lähestymistapa on käyttötarkoitus-
tutkimus (engl. uses and gratifications), jonka juuret ulottuvat jo 1940-luvulle
(Katz, Haas & Gurevitch 1973, 164). Käyttösyöttutkimuksen näkökulma kehitettiin,
jotta voitaisiin tutkia sitä 'tyydytystä', joka houkuttelee ihmisiä kunkin viestintävä-
lineen pariin, ja niitä sisältöjä, jotka tyydyttävät käyttäjän sosiaalisia ja psykologisia
tarpeita. Näkökulma olettaa, että ihmiset valitsevat ja käyttävät eri viestintäväli-
neitä aktiivisesti. Yksilöiden tapa hyödyntää viestintävälineitä riippuu siis heidän
sosiaalisista ja psykologisista tarpeistaan, sekä motiiveistaan tyydytyksen hakemi-
seen. (Katz ym. 1973, 165.)

Käyttötarkoitustutkimuksen lähestymistapaa on usein käytetty tutkimuksessa,
jossa ei ole haluttu tehdä teoreettisia väitteitä tai sitoutua tiukasti tiettyyn meto-
diin. Lähestymistavalla yritetään selittää yksilöiden viestintää ja sitä, miksi ja miten
yksilöt käyttävät mediaa tyydyttääkseen tarpeitaan ja päästäkseen tavoitteisiinsa.
Tämän selvittäminen tapahtuu yksinkertaisesti kysymällä tätä ihmisiltä itseltään.
(Katz, Blumler & Gurevitch 1974, 21.)

Käyttötarkoitustutkimus ja teorian kehittäminen ovat edenneet huomattavasti vuosi-
kymmenten aikana, tosin näkökulman teoreettisuudesta ja sen soveltumisesta
viestintävälineiden tutkimuksen lähtökohdaksi on esitetty puolustavia ja eriäviä
mielipiteitä (ks. esim. Ruggiero 2000). Käyttötarkoitustutkimusta on hyödynnetty
monenlaisiin viestinnän sisältöihin, ja kiinnostuksen kohteena olevat välineet ovat
vaihdelleet aina senhetkisen tilanteen mukaan (Dunne, Lawlor & Rowley 2010,
47). Käyttötarkoitustutkimus onkin tarjonnut kunkin ajan uusien välineiden tutki-
mukseen ajantasaisen ja uutta luovan teoreettisen näkökulman, ja teknologiavälit-
teinen viestintä on luonut uusia tarpeita käyttösyöttutkimuksen tekemiselle
(Ruggiero 2000, 3). Myös internetpohjaiset uuden median välineet tyypillisine
ominaisuuksineen ovat käyttötarkoitustutkimuksen kannalta tuore ja otollinen
tutkimuskohde (Dunne, Lawlor & Rowley 2010, 48). Quan-Haasen ja Youngin
(2010, 351) mukaan käyttösyöttoteoria on yksi parhaista teoreettisista viitekehysistä

vastaamaan siihen, kuinka ja miksi yksilöt käyttävät viestintävälineitä tyydyttääkseen tiettyjä viestintätarpeitaan. Käyttötarkoitustutkimusta on kuitenkin kritisoitu siitä, etteivät itse kerrotut asiat välttämättä mittaa niinkään yksilön käytöstä kuin sitä, miten tietoinen hän on käytöksestään, ja miten hän sitä tulkitsee (Ruggiero 2000, 12).

Tässä tutkimuksessa hyödynnetään käyttötarkoitustutkimuksen tuloksia ja verrataan saatuja tuloksia käyttötarkoitustutkijoiden aiempiin tuloksiin. Varsinaista käyttötarkoitustutkimusta ei kuitenkaan tehdä. Tässä tutkimuksessa puhutaankin selkeyden vuoksi käyttösyistä. Käyttösyyn ja -tarkoituksen merkitysten nähdään tässä tutkimuksessa poikkeavan toisistaan muun muassa haettavien tulosten tarkkuudessa. Näiden kahden käsitteen raja on häilyvä, ja käyttösyöt sisältävät myös käyttötarkoitusta. Tässä tutkimuksessa ollaan kuitenkin kiinnostuneita löytämään syitä sille, miksi tietty väline valitaan tietyn asian viestimiseen tietyssä kontekstissa, eikä niinkään siitä, miksi tiettyä välinettä yleensä käytetään tai millaisia psykologisia tarpeita se tyydyttää.

Käyttötarkoitustutkimus ei ole ainoa merkittävä välineen valintaa ja käyttösyitä tutkiva suuntaus. Esimerkiksi Keller (1977) ja Noble (1987; 1989) ovat tehneet ensimmäisiä merkittäviä käyttösyötutkimuksia lankapuhelimesta. He jakoivat käyttösyöt tai motivaatiot kahteen eri ryhmään: sisäisiin tai sosiaalisiin sekä välineellisiin tai tehtäväkeskeisiin. Sisäinen motivaatio puhelimen käytölle saa yleensä soittamaan sosiaalisuuden (rupattelun, juoruilun, yhteydenpidon sekä turvallisuudentunteen) vuoksi, kun taas välineelliset motivaatiot käyttää puhelinta koskevat usein puheluiden hyödyllisyyttä (tapaamisten sopimista, tuotteiden tilaamista ja tiedonhankintaa). Heidän tulostensa mukaan puhelimen käytölle oli useammin sosiaaliset syyt kuin välineelliset syyt. (Keller, 1977 ja Noble 1987; 1989 Leungin ja Wein 2000, 309 mukaan.)

Myöhemmin puhelimen käytölle määriteltiin funktionaalisia ja relationaalisia motiiveja tai käyttösyitä (Claisse & Rowe 1987, Leungin ja Wein 2000, 309 mukaan). Käyttösyiden kategorioita laajennettiin lisäämällä hauskuuden ja viihdyttävyyden

motivaatiot (Williams, Dordick & Jesuale 1985, Leungin ja Wein 2000, 309 mukaan). Puhelut voivat olla siis hauskan hakemista, erityisesti nuorten keskuudessa (Leung ja Wei 2000, 309). Listaukseen lisättiin 1990-luvulla vielä yksi motiivi, tyyntelyyn, lähinnä turvallisuuden tunteeseen liittyvä elementti (Dimmick, Sikand & Patterson 1994, Leungin ja Wein 2000, 309 mukaan).

Daft ja Lengel (1986) esittelivät viestintävälineiden monipuolisuudesta teorian (engl. media richness), josta muodostui merkittävä teknologiavälitteisen viestinnän teoria, mutta jota sittemmin on myös kritisoitu. Viestintävälineiden monipuolisuus määritellään sen mukaan, kuinka nopeasti niiden kautta välitetty tieto muuttuu ymmärrykseksi. Sellaiset välineet nähdään monipuolisina, joilla voidaan taata viestin välittyminen hyvin ja nopeasti, ja joilla voidaan viestiä moniselitteisiä asioita. Viestintävälineen monipuolisuus liittyy siis viestinnän oppimisvalmiuksiin (Daft & Lengel 1986, 560.)

Viestintävälineet vaihtelevat ominaisuuksiltaan käsitellä monipuolista tietoa (Lengel & Daft 1984, Daftin ja Lengelin 1986, 560 mukaan). Viestintävälineet monipuolisimmasta yksinkertaisimpaan ovat 1) kasvokkaisuviestintä, 2) puhelu, 3) henkilökohtaiset dokumentit kuten kirjeet ja muistiot, 4) kirjalliset dokumentit sekä 5) numeeriset dokumentit. Monipuoliset viestintävälineet ovat henkilökohtaisia ja sisältävät kasvokkaisuviestintäkontakteja. Yksinkertaiset viestintävälineet taas eivät ole henkilökohtaisia, vaan ne nojaavat sääntöihin, muotoihin, käytänteisiin ja tietokantoihin. (Daft & Lengel 1986, 560.) Vuoden 1986 viestintävälineet eroavat suuresti nykyään käytetyistä välineistä, mutta samanlaisia monipuolisuuden elementtejä löytyy edelleen.

Neljä eri tekijää määrittelee viestintävälineiden monipuolisuutta: välineen mahdollisuus siirtää useita eri viiheitä (ääntä, ilmeitä), palautteen välittömyys, kielelliset mahdollisuudet sekä välineen henkilökohtaisuus. Teorian mukaan monipuolisemmat välineet mahdollistavat käyttäjien nopeamman viestinnän ja monimerkityksisten viestien paremman ymmärryksen saavuttamisen. Nopeamman viestinnän ja viestien paremman ymmärryksen avulla selviytyy epäselvistä tehtävistä paremmin.

Toisaalta taas yksinkertaisemmat välineet ovat parempia yksinkertaisiin tehtäviin, sillä monipuolisemmat välineet antavat käyttäjilleen liikaa ja tarpeetonta tietoa. (Dennis & Kinney 1998, 257–258.) Viestintävälineiden monipuolisuus (engl. media richness) on hyödyllistä moniselitteisten viestien välittämisessä, kun taas viestintävälineiden yksinkertaisuus (engl. media of lower richness) auttaa helposti ymmärrettävien ja tavanomaisten viestien viestimisessä (Daft & Lengel 1986, 560). On esimerkiksi arveltu, että synkroninen, puhuttu viestintä sopisi paremmin viestintätilanteisiin, joissa käsitellään monimutkaisia asioita, jotka vaativat välittyäkseen paljon selittämistä (Axelsson 2010, 45–46). Myös viestintäsuhteen vahvuuden on havaittu vaikuttavan välineen valintaan. Media richness -teoriasta poiketen yksipuolisimpien, vähemmän vihjeitä välittävien välineiden on esitetty helpottavan yhteydenpitoa heikoissa suhteissa. (Sproull & Kiesler 1991, Haythornthwaiten 2002, 388 mukaan.)

Kasvokkaisviestintää on pidetty monipuolisimpana viestintätapa, sillä se tarjoaa välittömän palautteen mahdollisuuden, eli tulkinta voidaan tarkistaa heti. Kasvokkaisviestintä tarjoaa myös monenlaisia vihjeitä nonverbaalisen viestinnän ja äänen avulla, ja viestin sisältö ilmaistaan luonnollisella kielellä. (Daft & Lengel 1986, 560.) Tulkinta voidaan tarkistaa välittömästi kysymällä, ilmeillä tai eleillä. Voikin pohtia, ovatko videokeskustelut ja kasvokkaisviestintä yhtä monipuolisia viestintätapoja teorian mukaan. Teoriaa onkin kritisoitu siitä, että välineiden käytön ennustettavuus vaihtelee erityisesti uudempien viestintävälineiden kohdalla, ja siitä, että teoria toimii paremmin yksittäisiin viestintätapahtumiin kuin kokonaisiin tehtäviin (ks. esim. Fulk & Boyd 1990).

Tässä tutkimuksessa hyödynnetään myös Dimmickin, Klinen ja Staffordin (2000) media niche -teorian tutkimusta. Teorian avulla voidaan tutkia, millaisia tarpeita mikäkin väline tyydyttää. Media niche -teorian mukaan jokaisella viestintävälineellä on oma alueensa, eli erilaisia käyttötarkoituksia, joihin välinettä käytetään. Tämä alue voi olla laaja, jolloin välineellä on useita käyttötarkoituksia, tai kapea, jolloin käyttötarkoitusten määrä ja tyydytettävien tarpeiden määrä ovat rajoitettuja. Viestintävälineiden alueet limittyvät keskenään, jolloin ne myös kilpailevat tois-

tensa kanssa. Aiemmassa tutkimuksessa on havaittu, että puhelin ja sähköposti kilpailevat keskenään, vaikka ne toisaalta myös täydentävät toisiaan. Molempien välineiden avulla viestijöiden välistä etäisyydentuntua voidaan lyhentää; puhelin välittää läheisyyttä paremmin, kun taas sähköposti on joustavampi väline. (Dimmick, Kline & Stafford 2000, 240–241.) Koska eri viestintävälineitä on monta erilaista ja niiden mahdolliset käyttötarkoitukset voivat limittyä, jää päätös välineen valinnasta ja käyttötarkoituksesta käyttäjälle. Viestintäteknologian käyttäjällä on aktiivinen rooli siinä, miten hän soveltaa teknologiaa omiin olosuhteisiinsa, henkilökohtaisiin mieltymyksiinsä ja tarpeisiinsa sopivasti (Baym ym. 2004, 302). Media niche -teorialla on paikkansa varsinkin sosiaalisessa mediassa, jossa uusia välineitä syntyy jatkuvasti. On havaittu, että käyttäjät eivät täysin korvaa yhtä sosiaalisen median välinettä toisella, koska molemmat välineet tukevat uniikkeja viestintätarpeita, joita toinen väline ei yhtä hyvin pysty tukemaan (Quan-Haase & Young 2010, 350).

Puhelin on ylivoimainen väline viestittäessä henkilökohtaisissa suhteissa. Sähköposti taas on helppo sovittaa ihmisten työaikatauluihin, se sopii hyvin viestintään eri aikavyöhykkeillä olevien ihmisten kanssa, kaukana asuvien ihmisten kanssa sekä niiden kanssa, joiden kanssa ei ole aikaa nähdä kasvokkain. (Dimmick ym. 2000, 240) Tosin tässä tutkimuksessa tutkittavina viestintävälineinä olivat ainoastaan puhelin ja sähköposti. Viestintävälineen valintaan vaikuttaa viestittävän suhteen (Dimmick ym. 2000) lisäksi viestittävä asia ja välineen ominaisuudet. Esimerkiksi suomalaisten teini-ikäisten on havaittu valitsevan viestintävälineensä sen mukaan, kuinka sopiva väline on kontekstiin ja kuinka yksityisenä he pitävät viestin sisältöä. Sähköpostia esimerkiksi arvostetaan yksityisten keskustelujen mahdollistajana. (Oksman & Turtiainen 2004, 329.)

2.7 Keskeiset käsitteet

Teknologiavälitteinen viestintä

Tässä tutkimuksessa teknologiavälitteinen vuorovaikutus on yleiskäsite kaikelle välitteiselle viestinnälle.

Viestintäteknologia

Viestintäteknologialla tarkoitetaan sellaista teknologiaa, jonka avulla voidaan viestiä. Viestintäteknologia on yläkäsite viestintävälineelle.

Viestintäväline

Tässä tutkimuksessa tarkasteltavia viestintävälineitä ovat puhelu, tekstiviesti, sähköposti, pikaviestimet, IRC, VoIP-puhelut, yhteisöpalvelut, keskustelufoorumit, blogit sekä mikroblogit (esim. Twitter). Tässä tutkimuksessa käytettäessä sanaa väline tarkoitetaan viestintävälinettä.

Käyttösy

Käyttösyllä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa syytä, joka saa käyttäjän valitsemaan tietyn välineen asiansa viestimiseen.

Viestintäsuhde

Niin kauan kuin osapuolet viestivät keskenään, heillä on olemassa oleva viestintäsuhde. Tässä tutkimuksessa käytettäessä sanaa suhde tarkoitetaan viestintäsuhdetta.

Suhteen ylläpito

Suhteen ylläpidoksi katsotaan tässä tutkimuksessa se, että suhde pidetään olemassa olevana viestinnällä.

Teknologiavälitteinen henkilökohtainen verkosto

Henkilökohtaisella verkostolla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa yksilön suhteita niihin itselleen merkittäviksi kokemiinsa ihmisiin, jotka hän tuntee, ja joiden kanssa hän viestii. Teknologiavälitteisellä henkilökohtaisella verkostolla tarkoitetaan henkilökohtaista verkostoa, jonka jäsenten kanssa yksilö viestii teknologiavälitteisesti.

Sukupolvi Y

Tässä tutkimuksessa sukupolvi Y:llä tarkoitetaan 1980-luvulla syntyneitä.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 Tutkimuksen tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tällä tutkimuksella on kaksi tavoitetta. Ensimmäisenä tavoitteena on ymmärtää sukupolvi Y:n jäsenten viestintää heidän teknologiavälitteisissä henkilökohtaisissa vuorovaikutusverkostoissaan. Toisena tavoitteena on tutkia valitun metodin soveltuutta tutkimuskysymysten selvittämiseen.

Aiemmassa tutkimuksessa vuorovaikutusverkostoja on usein tarkasteltu sosiaalisina verkostoina, jolloin on keskitytty verkoston jäsenten keskinäiseen vuorovaikutukseen. Tässä tutkimuksessa puolestaan tarkastellaan yksilön vuorovaikutussuhteita ja viestintävälineiden käyttöä juuri hänen näkökulmastaan. Tutkimuksen keskiössä ovat siis tutkittavien kokemukset omasta teknologiavälitteisestä henkilökohtaisesta verkostostaan, verkostossa käytetyt välineet sekä välineiden käytösytyt. Tätä on merkityksellistä tutkia, sillä viimeisen kahden vuosikymmenen aikana suomalaisen nuoren aikuisen mahdollisuudet käyttää viestintäteknologiaa ovat moninkertaistuneet. Samalla se verkosto, jonka kanssa viestitään teknologiavälitteisesti, on muotoutunut tietynlaiseksi. Tällä tutkimuksella saadaankin tietoa siitä, keiden kanssa sukupolvi Y:n jäsenet viestivät, millaisilla välineillä he viestivät, ja mitkä ovat käyttösytyt heidän valitsemilleen viestintävälineille.

Ensimmäisen tavoitteen tutkimustehtävä on: Miten sukupolvi Y viestii teknologiavälitteisessä henkilökohtaisessa verkostossa? Tutkimustehtävää lähestytään kolmen varsinaisen tutkimuskysymyksen kautta.

1) Millaista henkilökohtaista verkostoa ylläpidetään viestintäteknologian avulla?

Ensimmäisellä tutkimuskysymyksellä halutaan selvittää, keiden kanssa tutkimukseen osallistujat ovat yhteydessä viestintäteknologiavälitteisesti. Tavoitteena on tämän kautta ymmärtää teknologiavälitteisiä henkilökohtaisia verkostoja.

2) Millaisin viestintävälinein teknologiavälitteistä henkilökohtaista verkostoa ylläpidetään?

Toisella tutkimuskysymyksellä pyritään selvittämään viestintävälineiden kirjoa teknologiavälitteisesti ylläpidettävissä henkilökohtaisissa verkostoissa. Tarkoituksena on selvittää mitä välineitä käytetään ja millaisina ne koetaan.

3) Millaisia syitä viestintävälineen valintaan liittyy viestintäteknologiavälitteisessä henkilökohtaisessa verkostossa viestittäessä?

Kolmannella tutkimuskysymyksellä halutaan selvittää, millaisia käyttösyitä kullekin viestintävälineelle annetaan, ja mitkä asiat ja olosuhteet vaikuttavat välineen valintaan. Tällä tutkimuskysymyksellä selvitetään, liittyvätkö käyttösyöt vuorovaikutussuhteeseen, välineeseen, ulkoiisiin tekijöihin, omaan itseensä vai viestittävänsä asiaan.

Toisena tutkimustavoitteena on tutkia, miten valittu monimetodinen tutkimusmenetelmä sopii tutkimuskysymysten selvittämiseen. Henkilökohtaista verkostoa ja viestintävälineiden valintaa on tutkittu aiemmin lähinnä kvantitatiivisesti (ks. esim. Boase 2008; Hlebec, Manfreda & Vehovar 2006; Kim, Kim, Park & Rice 2007; Dimmick, Ramirez Jr, Wang & Lin 2007). Viestintäteknologian käyttöä henkilökohtaisessa verkostossa sekä verkoston kokoa ja monimuotoisuutta on tutkittu puhelinhaastatteluilla (Boase 2008; Hlebec, Manfreda & Vehovar 2006). Henkilökohtaisen verkoston koon ja rakenteen suhdetta internetin käyttöön ja internetiä viestintäkanavana on tutkittu myös internetkyselyiden avulla (Hlebec, Manfreda & Vehovar 2006). Viestintävälineiden käyttöä henkilökohtaisessa verkostossa sekä

suhteiden läheisyyttä on tutkittu internetpohjaisella kyselylomakkeella (Kim ym. 2007). On myös tutkittu, millainen suhde henkilökohtaisen verkoston ominaisuuksilla, välineiltä odotetuilla tyydytyksen tunteilla ja viestintävälineen (puhelu, sähköposti ja pikaviestin) käytön useudella on toisiinsa. Tutkimus toteutettiin määrällisesti, ja sen aineisto kerättiin kyselylomakkeilla 286 korkeakouluopiskelijalta. (Dimmick, Ramirez Jr, Wang & Lin 2007.)

Aiemmin ei ole juuri tutkittu yksityiskohtaisesti niitä syitä, jotka vaikuttavat väli-
neen valintaan, vaan painotus on selvästi ollut käyttötarkoitustutkimuksessa. Suu-
rin osa käyttötarkoitustutkimuksesta taas on määrällistä, joten laadulliselle
käyttösyytutkimukselle on tilausta. Käyttötarkoitustutkimus pyrkii vastaamaan
kysymykseen, mitä varten jotain välinettä käytetään. Käyttösyytutkimus taasen
vastaa kysymykseen, miksi jokin väline valitaan viestintään. Käyttösyytutkimukses-
ta ei löydy aiempia määrittelyitä, sillä se on määritelty juuri tätä tutkimusta varten.

3.2 Tutkimushenkilöt

Tutkimushenkilöiksi valittiin eri-ikäisiä sukupolvi Y:n edustajia eri puolilta Suomea. Tutkimushenkilön tuli olla 1980-luvulla syntynyt, aktiivisesti eri viestintävälineitä käyttävä ihminen, jolla on kotona käytössään internetyhteys. Aktiivisuudelle ei määritelty kriteerejä, mutta käytettyjen välineiden vähimmäismääräksi määriteltiin viisi.

Tutkimushenkilöitä arveltiin ensin tarvittavan kuudesta kahdeksaan, sillä yhdeltä tutkimushenkilöltä oletettiin saatavan runsaasti aineistoa. Kuitenkin aineiston karttuessa huomattiin, että aineisto ei ole sinällään riittävä, joten tutkimushenkilöiden määrää nostettiin. Tutkimushenkilöitä oli lopulta yhteensä 9, joista 2 oli miehiä ja 7 naisia. Kaikki tutkimushenkilöt löytyivät Facebookin tilapäivitysten, kavereiden sekä muiden tuttavien avustuksella. Tutkimushenkilöt asuivat eri puo-

lilla Suomea erikokoisissa kaupungeissa. He ovat syntyneet vuosien 1982 ja 1988 välillä, eli he olivat aineistonkeruun aikana 21–28 -vuotiaita.

3.3 Tutkimusmenetelmä

3.3.1 Tutkimusmenetelmän kehittäminen

Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia sukupolvi Y:n edustajia, joita yhdistää viestintä-tekniikan aktiivinen käyttö. Tutkimusmenetelmää alettiin kehittää laadullisen tutkimuksen raameihin, sillä laadullisen tutkimusotteen koettiin mahdollistavan syväluotaavan, selittävän tiedon tuottamisen. Laadullinen analyysi ei pyri yleistettävyyteen, vaan siinä pyritään ymmärtämään ja tulkitsemaan syvällisesti yksittäisiä tapauksia niiden erityisessä kontekstissa. Näin on mahdollista saada tuloksia, joilla voidaan osoittaa olevan sosiokulttuurista merkitystä, ja tämän vuoksi jonkinlaista yleistettävyyttä tai siirrettävyyttä. (Lahdesmäki, Hurme, Koskimaa, Mikkola & Himberg 2009.) Tässä tutkimuksessa laadullisella tutkimuksella koettiin voivan eri aineistonkeruumetodeja hyödyntäen pyrkiä ymmärtämään syvällisesti viestintä-tekniikan käyttöä tutkimushenkilöiden henkilökohtaisissa verkostoissa. Lisäksi laadullinen tutkimus mahdollisti sen, että sukupolven edustajista voitiin ottaa harvinaisempi näyte. Näin voitiin keskittyä pieneen määrään tapauksia, sekä niiden mahdollisimman perusteelliseen analysointiin (Eskola & Suoranta 2005, 18).

Nämä vaatimukset huomioon ottaen hyvältä lähtökohdalta tutkimusmenetelmän kehittelyyn tuntui alun perin sosiaalipsykologiasta lähtöisin oleva selontekojen menetelmä. Tämä menetelmä nojaa vahvasti Harrén ja Secordin kehittämään etogeneiaan, jota he esittelivät kirjassaan ”The Explanation of Social Behaviour” (1972). Vaikka etogenistä lähestymistapaa ei tässä tutkimuksessa sellaisenaan käytetty, tarjosi se hyviä näkökulmia vuorovaikutuksen tutkimiseen ihmisten antamien selontekojen kautta.

Etogenian pohjalla on ajatus siitä, että ihminen kykenee suunnittelemaan toimintaansa etukäteen ja voi myös tehdä selkoa toiminnastaan. Ihminen ei siis ole ainoastaan agentti eli toimija, vaan myös katsoja, kommentaattori ja kriitikko. (Harré & Secord 1976, 90–91.) Etogenisessä ajattelussa ihmisten itsensä katsotaan pyydettäessä pystyvän antamaan selontekoja omasta toiminnastaan (Ylijoki 2005, 233). Tätä näkemystä kutsutaankin ”why not ask them” eli ”miksi emme kysyisi heiltä” -periaatteeksi (Uotila & Ylijoki 1984, 105). Etogeniassa sosiaalista vuorovaikutusta lähestytään arkielämän tapahtumien kautta ja siten tavoittaa ihmisten omia tulkintoja tapahtumista (Eskolan ja Suorannan 2005, 130 mukaan Harré & Secord 1972). Tämän ajattelutavan voidaan nähdä vaikuttaneen koko laadulliseen tutkimukseen.

Harrén ja Secordin tarkoituksena oli kehittää etogeniasta uusi paradigma sosiaalipsykologian tutkimukseen (Ylijoki 2005). Etogenia oli merkittävä tekijä tutkimuksen murrosvaiheessa, jossa kyseenalaistettiin kokeellinen menetelmä valtaapitävänä tutkimusmenetelmänä. Etogenia tarjoaa tutkijalle väljän lähestymistavan, joka jättää tutkimusmetodien valintaan paljon liikkumavaraa (Ylijoki 2005, 231, 247). Selontekoja voidaan siis kerätä monella eri metodilla.

Etogeniaa leimaa ajatus siitä, että ihmisen elämässä toistuvat kolmenlaiset episodit: biologiset, formaaliset ja enigmaattiset episodit (Harré & Secord 1976). Selontekojen menetelmä tutkii enigmaattisia eli arvoituksellisia episodeja. Ne ovat tapahtumia, joissa toistuvat tietyt säännönmukaisuudet, joita noudatetaan usein tiedostamatta sitä. (Eskolan ja Suorannan 2005, 131 mukaan Harré & Secord 1972.) Selontekojen menetelmän avulla voidaan yrittää paljastaa sosiaalisen elämän piilossa olevia sääntörakenteita (Eskola & Suoranta 2005, 131). Mielenkiintoiseksi koettiin se, että ihmisen toimintaa ohjaavia sääntörakenteita ja syitä voidaan tutkia kysymällä niistä tulkintoja ihmiseltä itseltään, vaikeivätkin ne välttämättä ole tiedostettuja.

Selontekojen menetelmää ei kuitenkaan haluttu käyttää sellaisenaan tässä tutkimuksessa, sillä episodijattelun ja sen taustalla vaikuttavan etogeenisen lähesty-

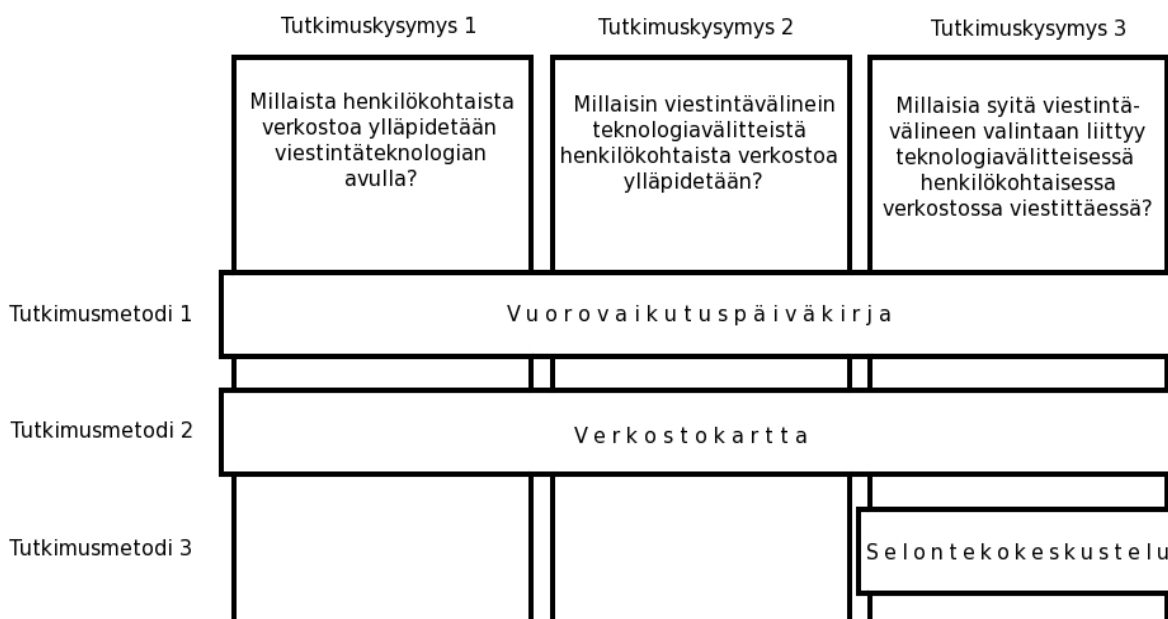
mistavan koettiin rajoittavan tutkimuksen tekemistä. Lisäksi etogenista lähtökohtaa on vuosien varrella kritisoitu. Myös Harré, joka on jatkanut etogenian kehittämistä, on lopettanut miltei kokonaan etogenia-termin käytön, ja alkanut kuvata ajatuksiaan sosiaalisen konstruktionismin ja diskursiivisen psykologian käsitteillä. (Ylijoki 2005, 236–237.) Menetelmän suuntautuneisuus sosiaalipsykologian tutkimukseen vaikutti myös valintaan olla tukeutumatta liiaksi selontekojen menetelmään.

Tutkimusmenetelmä olisi voitu kehittää myös etnografian pohjalta. Etnografiaa käytetään kuvailemaan ihmisten jokapäiväistä elämää tarkkailemalla tutkittavaa luonnollisessa ympäristössä. Tutkija osallistuu käyttäytymiseen yhdessä niiden tutkittavien kanssa, jotka käyttäytyisivät tietyllä tavalla, oli tutkija läsnä tai ei. Tutkija dokumentoi jollain tavalla sen, mitä tapahtuu. Hän voi esimerkiksi tehdä muis-tiinpanoja, ottaa valokuvia, äänittää keskusteluja tai kuvata videotallennetta ottaakseen selvää, mitä käytös merkitsee tutkittaville. Aineistoa voidaan kerätä laadullisilla, mutta joskus myös määrällisillä metodeilla. Näiden tilanteiden dokumentointi toimii tutkijan aineistona ja tarjoaa tutkijalle mahdollisuuden analysoida tapahtunutta jälkikäteen. Analyysin avulla hän laajentaa näkemystään ja vahvistaa ymmärrystään tutkittavasta aiheesta (Leeds-Hurwitz 2005, 327–329.) Analyysivaiheessa tutkija työskentelee yksityiskohtien parissa kunnes koherentti konsepti kokonaisvaltaisessa rakenteessa ottaa muotonsa ja alkaa toimia analyysin oppaana (Goldman 1980, Leeds-Hurwitz 2005, 330 mukaan).

Etnografia on viestinnän saralla käsitetty kapeammin kuin antropologiassa, ja se on yleisesti mielletty ainoastaan laadulliseksi metodiksi (Leeds-Hurwitz 2005, 339). Viestintäteknologian käyttöön liittyvää etnografista tutkimusta on tehty muun muassa viestintäteknologian mobiilikäytöstä (Oksman ja Turtiainen 2004). Mediaetnografian metodologiassa tutkija yrittää ymmärtää ihmisten jokapäiväisiä kokemuksia median ja viestintäteknologian käytöstä (Oksman ja Turtiainen 2004, 322). Tässä tutkimuksessa on nähtävissä mediaetnografisia piirteitä, vaikka etnografista tutkimusta ei tietoisesti pyritty tekemään.

Tutkimuskysymykset asettivat tutkimusmetodeille melko erilaisia vaatimuksia. Ensimmäisen ja toisen tutkimuskysymyksen vastausten etsimiseen tarvittiin menet, joiden avulla voitiin kuvata tutkimushenkilöiden henkilökohtaisia verkostoja sekä välineitä, joita he käyttävät. Kolmannen tutkimuskysymyksen keskiössä sen sijaan olivat syyt viestintävälineiden valintaan. Aineistonkeruumetodin piti siis antaa tutkimushenkilölle mahdollisuus syvempään pohdiskeluun. Näiden vaatimusten pohjalta päädyttiin kehittämään monimetodinen tutkimusmenetelmä. Tutkimusmetodeiksi valittiin teknologiavälitteisen vuorovaikutuksen päiväkirja ja selontekokeskustelu, joka sisälsi sekä suullisten selontekojen metodin että verkostokarttametodin.

Eri metodeilla saatiin aineistoa eri tutkimuskysymyksiin. Ensimmäiseen ja toiseen tutkimuskysymykseen saatiin aineistoa kaikilla kolmella metodilla: vuorovaikutuspäiväkirjalla, selontekokeskustelulla ja verkostokartalla. Kolmanteen tutkimuskysymykseen saatiin aineistoa selontekokeskustelulla. Tutkimuskysymysten ja tutkimusmetodien välistä yhteyttä havainnollistaa kuvio 1.

KUVIO 1 Tutkimuskysymysten suhde tutkimusmetodeihin

Tässä tutkimuksessa tutkittiin yksilöiden henkilökohtaisia verkostoja, niiden jäseniä, suhteita ja näissä suhteissa viestimistä yksilön selontekojen kautta. Toisin sanoen, jokaisesta suhteesta saatiin tietenkin vain sen toisen osapuolen subjektiivinen näkemys. Oli myös hyvä huomioida toinen suhteesta kertomiseen liittyvä tärkeä näkökulma. On eri asia puhua itse suhteesta kuin puhua itsestä tässä nimenomaisessa suhteessa (Acitelli 1993, VanderVoortin ja Duckin 2000, 4 mukaan). Näin ollen tässä tutkimuksessa käsiteltiin yksilön ajatuksia ja näkemyksiä tietyistä omista suhteistaan ja niissä viestimisestä.

3.3.2 Teknologiavälitteisen vuorovaikutuksen päiväkirja

Tässä tutkimuksessa haluttiin kerätä tietoa siitä, keiden kanssa, millä välineillä, mistä asioista ja kuinka paljon tutkittavat viestivät henkilökohtaisessa teknologiavälitteisessä verkostossaan. Tähän valittiin välineeksi teknologiavälitteisen vuorovaikutuksen päiväkirja.

Päiväkirjamenetelmällä oli mahdollista saada tietoa ihmisten jokapäiväisen elämän tapahtumista. Yleensä päiväkirjaa pidetään ennalta määritelty aika, ja tutkimushenkilöä ohjeistetaan merkitsemään tapahtumat lyhyesti, mutta yksityiskohtaisesti, vastaten tapahtumia koskeviin kysymyksiin milloin, missä, kuka ja miten. (Lindlof & Taylor 2002, 118–119.) Päiväkirjan suurimpia vahvuuksia onkin sen mahdollisuus kuvailla lyhytaikaista dynamiikkaa kuten päivittäisiä syklejä, arjen ja viikonlopun eroja, vuodenaikojen vaihtelua sekä ajan tai tapahtumien vaikutuksia (Bolger, Davis & Rafaeli 2003, 586).

Joskus kokonaisvaltaisen päiväkirjan sijasta käytetään yksittäisiä raportteja, joihin tutkittavat kirjaavat jälkikäteen kokemuksensa. Tällainen yksittäisistä raporteista koostuva aineisto on saanut kritiikkiä siitä, että muistelu yleensä vääristää tapahtumia. (Bolger, Davis & Rafaeli 2003, 585.) Jotta viestintätapahtumien vääristymiseltä vältyttiin, ohjeistettiin tutkimushenkilöt kirjoittamaan päiväkirjaa jatkuvasti,

eikä vasta tutkimusviikon jälkeen. Käytettävä päiväkirjamenetelmä oli lähimpänä tapahtumasidonnaista päiväkirjaa. Tapahtumasidonnaiset päiväkirjat vaativat tutkittavilta raporttia joka kerta, kun kyseessä oleva tapahtuma ilmenee (Bolger, Davis & Rafaeli 2003, 588). Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan vaadittu, että viestintätapahtumat merkittäisiin päiväkirjaan välittömästi, sillä useimpiin viestintävälineisiin jää yleensä jokin lokimerkintä, josta viestintätapahtuman voi tarkistaa. Tapahtumasidonnaisten päiväkirjojen heikkous on kuitenkin se, etteivät tutkittavat mahdollisesti tunnista kaikkia relevantteja tapahtumia (Bolger, Davis & Rafaeli 2003, 591).

Jotta päiväkirjamenetelmällä saataisiin luotettavaa ja validia tietoa, täytyy tutkimushenkilön olla sitoutunut tutkimukseen tietyllä tasolla. Tutkijat käyttävätkin yleensä helppoja ja lyhyitä päiväkirjainstrumentteja, joiden täyttämiseen ei kulu kuin muutamia minutteja. (Bolger, Davis & Rafaeli 2003, 591–592.) Toisen näkemys mukaan päiväkirja antaa tutkimushenkilölle vapauden päättää, miten hän kirjaa tapahtumat (Lindlof & Taylor 2002, 118–119). Tässä tutkimuksessa ei käytetty valmista päiväkirjapohjaa, vaan jokainen tutkimushenkilö sai itse valita, miten hän kirjasi tutkimusviikon tapahtumat.

Aluksi pohdittiin, olisiko päiväkirjan tueksi hyödyllistä kerätä myös aktuaalisen viestinnän lokeja, eli esimerkiksi sähköposteja, tekstiviestejä ja pikaviestikeskustelujen sisältöjä. Tämä kuitenkin koettiin liian vaivalloiseksi ja turhaksi. Koettiin, että tutkimushenkilöt pystyisivät kertomaan ja pohtimaan tutkimusviikon tapahtumia päiväkirjaan merkittyjen tietojen perusteella, eivätkä tarvitsisi avukseen aktuaalisen viestinnän lokeja. Näin ollen päätettiin aineiston laajentamisen sijaan keskittyä mieluummin syväluotaamaan kerättävää päiväkirja-, verkostokartta- ja selontekokeskusteluaineistoa, jolloin tutkittavaa ilmiötä olisi helpompi ymmärtää.

Tutkijat testasivat päiväkirjamenetelmää ensin itsellään viiden päivän ajan menetelmän soveltuvuuden varmistamiseksi. Testipäiväkirjaan merkittiin kaikki teknologiavälitteinen vuorovaikutus vapaa-ajan suhteissa näiden päivien ajalta: kuka on ottanut yhteyttä, millä välineellä, mihin kellonaikaan ja mitä asia koski. Pelkästään

työhön liittyvä vuorovaikutus rajattiin pois tutkimuksen alueelta, sillä tietoa haluttiin saada nimenomaan vapaa-ajan henkilökohtaisesta verkostosta. Työviestinnän koettiin usein olevan vapaa-ajan viestintää rajatumpaa sekä asiasisältöjen että käytettyjen välineiden suhteen. Lisäksi työviestintään saattaa liittyä salassapittoa ja yrityssalaisuuksiin liittyviä rajoitteita. Työkavereiden kanssa käyty vapaa-ajan vuorovaikutus kuitenkin päätettiin sisällyttää tutkimukseen, mikäli tutkimushenkilö koki näiden ihmisten kuuluvan teknologiavälitteiseen henkilökohtaiseen verkostoonsa.

Testipäiväkirjojen perusteella näytti siltä, että menetelmällä voitiin kerätä aineistoa tutkimusta varten, mutta testiajanjakso, viisi vuorokautta, koettiin hieman liian lyhyeksi. Testipäiväkirjan pitäminen ei vaikuttanut olevan liian hankalaa tai vaivalloista. Koettiin, että hyvin ohjeistettuna menetelmällä saataisiin tarpeeksi tarkkaa kirjallista aineistoa sekä itsessään analysoitavaksi että haastattelujen ennakkomateriaaliksi. Näytti siltä, että menetelmällä pystyttäisiin luomaan alustavaa kuvaa tutkimushenkilön teknologiavälitteisestä henkilökohtaisesta verkostosta sekä siitä, mitä välineitä suhteiden ylläpitoon käytetään.

3.3.3 Selontekokeskustelu

Tutkimushenkilöiden selonteilla koettiin saavutettavan ymmärrystä tutkimushenkilöiden teknologiavälitteisistä henkilökohtaisista verkostoista, niissä viestimisestä sekä viestintävälineiden valinnasta. Tutkittavan omien kuvailujen ja tulkintojen kautta haluttiin saada yksityiskohtaista tietoa ja käsitystä esimerkiksi siitä, kuinka tiedostettuja viestintävälineen valinnat ovat.

Suullisten selontekojen keräämistä varten järjestettiin selontekokeskustelut. Tapaaminen pyrittiin sopimaan mahdollisimman lyhyen ajan päähän tutkimusviikon päättymisestä, jotta tapahtumat eivät unohtuisi. Tällä pyritään yleensä varmistamaan

maan se, että tutkimushenkilöt pystyvät muistamaan kontekstit, motiivit ja seuraukset, joita päiväkirjan tapahtumiin liittyy (Lindlof & Taylor 2002, 119).

Keskustelujen tueksi hahmoteltiin kysymyksiä, joilla saataisiin vastauksia ja tarkennuksia kaikkiin kolmeen tutkimuskysymykseen. Kaikissa selontekokeskusteluisa kysyttiin samat kysymykset, mutta niiden järjestys saattoi vaihdella. Lisäksi kysyttiin tarkentavia kysymyksiä tarpeen mukaan. Selontekokeskustelujen kysymykset olivat:

Seurantaviikko ja viestintävälineiden käyttö

Oliko seurantaviikko "normaali" viikko, vai tapahtuiko jotakin erityistä, mikä vaikutti viestintääsi ylipäättään?

Kuvasiko seurantaviikko hyvin "normaalia" teknologiavälitteistä viestintääsi?

Käytitkö jotain välinettä enemmän tai vähemmän kuin yleensä? Pystytkö nimeämään tähän syitä?

Mitkä viestintävälineet koet itsellesi mukavimmiksi käyttää? Miksi?

Haluaisitko lisätä jonkin välineen käyttöä verrattuna nykyiseen? Miksi?

Haluaisitko vähentää jonkin välineen käyttöä viestinnässäsi? Miksi?

Osaatko kertoa, miksi käytät eri välinettä viestiessäsi eri ihmisten kanssa?

Onko viestintävälineiden valinnan kannalta merkitystä, kauanko on tuntenut ihmisen?

Onko viestintävälineiden valinnan kannalta merkitystä, millainen suhde on?

Henkilökohtainen verkosto ja sen jäsenet

Keitä nämä verkostossasi olevat ihmiset ovat?

Olitko viikon aikana yhteydessä johonkuhun, johon et normaalisti ole yhteyksissä paljon?

Entä puuttuiko viikon kontakteista joku, kenen kanssa yleensä viestit paljonkin?

Yksittäinen viestintäsuhde

Onko tämä väline teille normaali yhteydenpitoväline?

Miksi valitsit juuri tämän välineen?

Millaisista asioista yleensä keskustellette tämän välineen välityksellä?

Yleisesti

Millaista oli tutkia omaa teknologiavälitteistä viestintää? Tuliko yllätyksiä?

Oletko huomannut jotain yhdistäviä tekijöitä teknologiavälitteisessä viestinnässä omalla sukupolvellasi? Millaisia?

Keskustelun aluksi kysyttiin yleisesti tutkimushenkilön teknologiavälitteisistä viestintätottumuksista sekä tutkimusviikosta. Tämän jälkeen käytiin läpi teknologiaväliteisen vuorovaikutuksen päiväkirjamerkinnot. Tutkimushenkilöitä pyydettiin kuvailemaan ja tulkitsemaan mahdollisimman tarkasti tutkimusviikon viestintätilanteita. Selontekokeskustelun aikana tutkimushenkilö piirsivät kartan teknologiavälitteisestä henkilökohtaisesta verkostostaan päiväkirjasta ja keskustelusta nousseista viestintäsuhteista.

3.3.4 Verkostokartta

Tutkimushenkilöiltä tarvittiin selontekoja heidän teknologiavälitteisistä henkilökohtaisista verkostoistaan, jotta niitä pystyttiin ymmärtämään. Tätä varten kehitettiin verkostokarttametodi. Selontekokeskustelun aluksi tutkimushenkilöä pyydettiin kirjoittamaan oma nimensä tyhjän paperin keskelle. Tutkimushenkilön teknologiavälitteisen vuorovaikutuksen päiväkirjasta oli etukäteen poimittu kaikkien niiden ihmisten nimet, joiden kanssa tutkimushenkilö oli ollut tutkimusviikon aikana teknologiavälitteisesti yhteydessä. Nämä nimet lueteltiin yksi kerrallaan tutkimushenkilölle, ja hän kirjoitti ne sopivaksi kokemalleen kohdalle paperiin. Hänelle annettiin ohjeeksi merkitä samaan ryhmään liittyvät ihmiset lähelle toisiinsa. Tällaisia ryhmiä voivat olla esimerkiksi perhe, tiettyyn harrastukseen liittyvät ystävät tai koulukaverit. Ensimmäisen selontekokeskustelun jälkeen ohjeistusta muutettiin niin, että tutkimushenkilöä pyydettiin merkitsemään läheisimmiksi kokemansa ihmiset lähemmäs paperin keskustaa. Näin koettiin mahdollistuvan läheisten ja etäisten suhteiden vertailemisen esimerkiksi käytössä olevien välineiden suhteen.

Kun kaikki vuorovaikutuspäiväkirjassa olleet ihmiset oli merkitty karttaan, pyydettiin tutkimushenkilöä selittämään, keitä kartan ihmiset olivat. Lisäksi tutkimushenkilöltä kysyttiin, puuttuiko verkostokartasta joku tai joitakuita, joiden hän kokee kuuluvan teknologiavälitteiseen henkilökohtaiseen verkostoonsa, mutta joiden kanssa hän ei syystä tai toisesta viestinyt teknologiavälitteisesti tutkimusviikon aikana. Nämä henkilöt merkittiin verkostokarttaan eri värillä selkeyden vuoksi.

Selontekokeskustelun edetessä verkostokarttaan piirrettiin jokaisen verkoston jäsenen nimen viereen värikynällä lyhyt viiva merkiksi siitä, millä välineillä tämän kanssa oli tutkimusviikon aikana viestitty. Värikoodisto oli määritelty ennalta niin, että tiettyä välinettä vastasi tietty väri. Tämän jälkeen tutkimushenkilöltä kysyttiin, onko tämän verkoston jäsenen kanssa käytössä muita välineitä kuin ne, jotka ilmenivät teknologiavälitteisen vuorovaikutuksen päiväkirjasta. Nämä välineet merkittiin välineelle määritellyllä värillä, mutta niin, että ne erottuivat tutkimusviikolla

käytetyistä välineistä. Lopuksi käytiin läpi ne verkoston jäsenet, joiden kanssa ei oltu viestitty teknologiavälitteisesti tutkimusviikon aikana. Myös heidän kohdalleen merkittiin välineet, joita heidän kanssaan yleensä käytetään.

Kartan tarkoituksena oli muodostaa sekä tutkijoille että tutkimushenkilölle itselleen kuva siitä teknologiavälitteisten vuorovaikutussuhteiden verkostosta, johon haastattelussa ja vuorovaikutuspäiväkirjassa viitattiin. Verkostopiirroksilla ja selontekokeskusteluilla haettiin vastauksia ensimmäiseen ja toiseen tutkimuskysymykseen. Näiden aineistonkeruutapojen yhdistelmän avulla pyrittiin ymmärtämään sekä tutkittavien viestintäteknologiavälitteisiä henkilökohtaisia verkostoja, että selvittämään niitä välineitä, joilla verkostoja ylläpidetään. Verkostopiirrosten pohjalta tehtiin myös havainnollistavia kuvioita tutkimuksen tuloslukuun sivuille 70–85.

3.4 Aineistonkeruu

Tutkimushenkilöehdokkaille lähetettiin lähestymiskirje (ks. liite 1), jossa kerrottiin, millaisia henkilöitä haetaan, ja minkälainen tutkimus on kyseessä. Mikäli lähestymiskirjeeseen vastattiin myöntävästi, oltiin tutkimushenkilöön yhteyksissä joko puhelimitse, sähköpostitse tai kasvotusten. Tutkimushenkilölle annettiin suullisten ohjeiden lisäksi kirjallinen ohjeistus tutkimusviikosta (ks. liite 2).

Ohjeistuksessa kerrottiin tutkimuksen kulusta. Tutkimushenkilöille kerrottiin, että heidän tutkimusviikkonsa jälkeen sovitaan aika ja paikka haastattelulle, jossa käydään yhdessä tutkimushenkilön kanssa läpi hänen vuorovaikutuspäiväkirjaansa. Haastattelun kerrottiin vievän aikaa noin kaksi tuntia. Termiä haastattelu käytettiin selontekokeskustelun sijasta tutkimushenkilöiden kuullen, sillä se on helpommin ymmärrettävissä oleva käsite.

Teknologiavälitteisen vuorovaikutuksen päiväkirjan katsottiin toimivan muiden metodien pohjana, joten se päätettiin antaa tutkimushenkilölle tehtäväksi ensimmäisenä. Tutkimushenkilöt ohjeistettiin kirjaamaan kaikki viikon aikana käyty teknologiavälitteinen vuorovaikutus muistiin haluamallaan tavalla. Tutkimusviikon sai aloittaa minä viikonpäivänä hyvänsä, ja se määriteltiin seitsemän vuorokauden mittaiseksi. Näin aineisto kattoi viestintää sekä arkipäiviltä että viikonlopulta. Ohjeistuksessa kerrottiin, että tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita vapaa-ajan suhteista, eli kaikista muista paitsi pelkästään työhön liittyvistä suhteista. Samaa rajausta on käytetty muun muassa tutkittaessa yhdysvaltalaisten opiskelijoiden suhteiden ylläpitoa sähköpostin avulla. Tutkimuksessa keskityttiin vapaa-ajansuhteisiin ja jätettiin kouluun ja työhön liittyvä viestintä tutkimuksen ulkopuolelle. (Johnson, Haigh, Becker, Craig & Wigley 2008, 384.)

Tutkimukseen osallistuvia pyydettiin kirjaamaan aina muutama asia vuorovaikutustapahtumasta: kenen kanssa oli viestitty, millä välineellä, mitä asioita oli käsitelty ja paljonko kello suurin piirtein oli ollut. Heille mainittiin seuraavat viestintävälineet esimerkkeinä teknologiavälitteisistä viestintävälineistä: puhelu, tekstiviestit, sähköpostit, pikaviestimet (esim. messenger-ohjelmat, nettipuheluohjelmien chat-ominaisuudet), nettipuhelu (VoIP, esim. Skype), yhteisöpalvelut (esim. Facebook, IRC-Galleria, MySpace), verkostopalvelut (esim. LinkedIn), chat-ohjelmat (myös Facebookin keskusteluominaisuus), IRC, blogit, mikroblogit (esim. Twitter) sekä keskustelufoorumit. Päiväkirjaa sai pitää parhaaksi katsomallaan tavalla.

Tutkimusviikon päätyttyä tutkimushenkilö lähetti sähköpostilla päiväkirjansa tutkijoille luettavaksi. Päiväkirjoja oli pidetty eri tavoin. Viisi tutkimushenkilöä lähetti doc-dokumentin, kaksi pdf-dokumentin ja kaksi xls-dokumentin. Lisäksi saatiin kymmenes päiväkirja, joka oli xls-muodossa, mutta jota ei huomioitu aineistoksi lainkaan, sillä päiväkirjan tueksi ei saatu suullisia selontekoja. Päiväkirjojen pohjalta tehtiin valmisteluja ja muistiinpanoja selontekokeskusteluja varten: katsottiin, ketä tutkimushenkilön henkilökohtaiseen verkostoon kuuluu tutkimusviikon pe-

rusteella, mitä kaikkia välineitä tutkimushenkilö käyttää sekä kehen hän on yhteydessä milläkin välineellä.

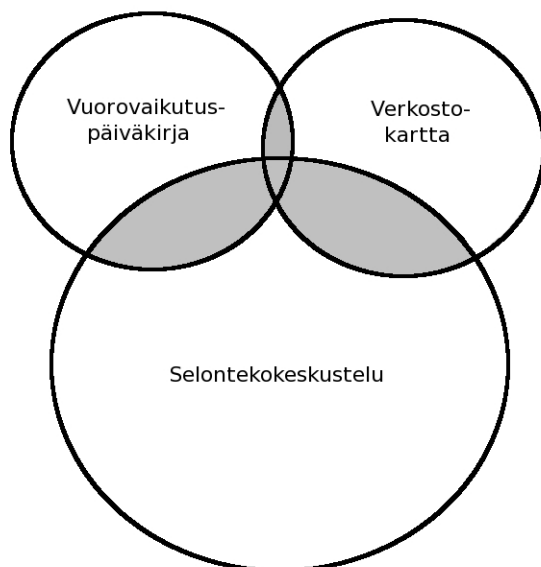
Tutkimushenkilö sai valita hänelle mieluisimman paikan selontekokeskustelulle. Kaikki selontekokeskustelut järjestettiin joko tutkimushenkilön tai jommankumman tutkijan kotona. Tapaamisen aluksi tutkimushenkilölle kerrottiin, että keskustelu äänitetään, ja että kaikki aineisto tulee ainoastaan tutkijoiden nähtäväksi ja kuultavaksi. Tutkimushenkilölle kerrottiin myös, että hänen yksityisyydensuojaansa varjellaan eikä häntä pystytä tunnistamaan valmiista tutkimuksesta.

Tutkimushenkilöä pyydettiin piirtämään kartta henkilökohtaisesta verkostostaan siten, että oma nimi oli kartan keskellä ja muut ihmiset oman nimen ympärillä. Selontekokeskustelu eteni kartan piirtämisen jälkeen joko siten, että käytiin koko viikko yhdessä läpi kerralla, tai siten, että käytiin viikko läpi aina yhden verkostossa olevan ihmisen kannalta. Tavasta riippumatta kysyttiin sitä, miksi tietty väline on valittu tiettyyn viestintätapahtumaan. Sitä mukaa, kun käytiin läpi, mitä välineitä henkilökohtaisen verkoston jäsenten kanssa oli käytetty, tutkimushenkilö piirsi karttaan ennalta määritellyillä värikoodeilla viivoja nimien perään välineiden merkeiksi.

Kun koko tutkimusviikko ja kaikki henkilökohtaisen verkoston jäsenet (myös ne, joihin ei tutkimusviikon aikana oltu yhteydessä) oltiin käyty läpi, kysyttiin tutkimushenkilöltä vielä ajatuksia tutkimusviikosta. Selontekokeskustelun päätteeksi tutkimushenkilöllä oli mahdollisuus vielä kysellä ja kommentoida tutkimusta.

Kaikki kolme tutkimusmetodia limittyivät toisiinsa aineistonkeruussa. Vuorovaikutuspäiväkirjasta saatiin kerättyä tutkimusviikon aikana tapahtunut viestintä, jota käytettiin selontekokeskustelun pohjana. Lisäksi päiväkirjasta saatiin kerättyä tutkimushenkilön teknologiavälitteiseen henkilökohtaiseen verkostoon kuuluvat jäsenet, jotka merkittiin selontekokeskustelun yhteydessä piirrettyyn verkostokarttaan. Verkostokartan piirtäminen ja analysointi taas olivat osa selontekokeskustelua. Selontekokeskustelun merkitys nähtiin aineistonkeruumetodeista tär-

keimpänä, sillä se selitti vuorovaikutuspäiväkirjaa ja verkostokarttaa. Tutkimusmetodien suhdetta toisiinsa havainnollistaa kuvio 2, jossa harmaat alueet kuvastavat metodien yhteensulautuneisuutta.

KUVIO 2 Tutkimusmetodien suhde toisiinsa

Aineistonkeruun jälkeen aineisto analysoitiin. Tutkimusmetodien yhteensulautuneisuus huomioitiin myös aineiston analysoinnissa.

3.5 Aineistonkeruun eettiset kysymykset

Tutkimusaihe liittyi läheisesti tutkimushenkilöiden henkilökohtaiseen elämään, minkä takia oli erityisen tärkeää suunnitella aineistonkeruu tarkasti ja toteuttaa se eettisesti. Tutkimuksen tekemisessä pyrittiinkin noudattamaan hyviä eettisiä käytänteitä kaikissa aineistonkeruun eri vaiheissa.

Vaikka tutkimushenkilöitä etsittiinkin Facebookin tilapäivitysten avulla, pyydettiin halukkaita ilmaisemaan mahdollinen kiinnostuksensa yksityisviestillä, jotta he olisivat anonyymeja muille alusta alkaen. Tutkimushenkilöille kerrottiin rehellisesti tutkimuksesta, sen kulusta ja heidän osallistumisestaan tutkimukseen. Ohjekirjeessä tutkimukseen osallistuvalla (ks. liite 2) selitettiin aineistonkeruun järjestys ja

siihen liittyvät eettiset kysymykset. Kirjeessä kerrottiin, että päiväkirja tulee ainoastaan tutkijoiden luettavaksi, eikä aineistosta keskustella ohjaajankaan kanssa oikeilla nimillä ja henkilötiedoilla, vaan ainoastaan yleisellä tasolla.

Ohjeessa selitettiin myös seuraava tutkimusvaihe, selontekokeskustelu, josta käytettiin selkeyden vuoksi nimeä haastattelu. Tutkimushenkilöille kerrottiin, että keskustelut nauhoitetaan, jotta niihin voidaan palata jälkikäteen, ja jotta kaikki, mitä tutkimushenkilö sanoo, tulee varmasti oikein. Tapaamisen aluksi tutkimushenkilöiltä vielä varmistettiin, sallivatko he selontekokeskustelun äänittämisen. Kaikki tutkimushenkilöt suostuivat tähän. Selontekokeskustelut järjestettiin rauhallisissa, tutkimushenkilöiden kanssa sovitussa paikoissa, joissa ei ollut ketään ulkopuolisia. Kahdessa selontekokeskustelussa tutkimushenkilön kotona olivat myös heidän puolisonsa ja yhdessä tutkimushenkilön asuintoveri. Yhdessä selontekokeskustelussa samassa asunnossa oli tutkijan perheenjäseniä, mutta selontekokeskustelu pidettiin suljetussa huoneessa eivätkä perheenjäsenet kuulleet keskustelua. Tutkimushenkilöä ei haitannut se, että tutkijan perheenjäsenet näkivät hänet ja näin saivat tietää hänen osallistuvan tutkimukseen. Edellä mainitut olosuhteet olivat kuitenkin tutkimushenkilöiden valitsemia, eivätkä he kokeneet ulkopuolisia henkilöitä häiritseviksi.

Tutkimushenkilöille annettiin tutkijoiden sähköpostiosoitteet ja puhelinnumerot, jotta he olisivat tarvittaessa voineet kysyä tutkimuksesta tai aineistonkeruusta heränneitä kysymyksiä. Heille kerrottiin, että he voivat halutessaan vetäytyä tutkimuksesta missä vaiheessa hyvänsä. Yksi tutkimushenkilö päättikin vetäytyä tutkimuksesta ennen selontekokeskustelua, jolloin hänen päiväkirjansa jätettiin kokonaan pois aineistosta. Tutkimushenkilöitä luvattiin myös informoida tutkimuksen valmistumisesta ja sen tuloksista.

Kaikki tutkimushenkilöihin liittyvä aineisto talletettiin molempien tutkijoiden henkilökohtaisille tietokoneille, joille muilla ihmisillä ei ole pääsyä. Tulostetut päiväkirjat, selontekokeskusteluissa piirretyt verkostokartat sekä muut paperilla olevat tutkimushenkilöihin liittyvät tiedot säilytettiin kansiossa, jota ei selailtu julkisilla

paikoilla eikä annettu ulkopuolisten nähtäväksi. Näin tutkimushenkilöiden yksityisyydensuojaa suojeltiin aineiston osalta tutkimuksen aikana. Kaikki aineisto hävitetään turvallisesti tutkimuksen valmistuttua.

Jokaiselle tutkimushenkilölle keksittiin uusi nimi, jotta heitä ei voida tunnistaa tutkimuksesta. Näitä nimiä käytettiin, kun viitattiin yksittäiseen tutkimushenkilöön tai hänen sanoihinsa. Nimistä voi päätellä tutkimushenkilön sukupuolen, mutta muuten nimet on valittu sattumanvaraisesti. Käytettävät nimet ovat Helena, Salla, Henri, Stiina, Henna, Akseli, Krista, Liisa ja Lotta.

Myös tutkimushenkilöiden verkostojen jäsenet nimettiin uudelleen suhdesanoilla, jotta niistäkään ei voi päätellä tutkittavan tai hänen verkostonsa jäsenten henkilöllisyyksiä. Tutkimushenkilöiden suorat sitaatit on merkitty aina tutkimushenkilön uuden nimen yhteyteen siten, että tekstistä näkee lainauksen olevan tutkimushenkilön sanomaa.

3.6 Aineiston analysointi

Kokonaisaineisto koostui kolmesta osasta: vuorovaikutuspäiväkirjoista, selontekokeskustelujen äänitetystä aineistosta sekä tutkimushenkilöiden piirtämistä verkostokartoista. Vuorovaikutuspäiväkirjoja ja verkostokarttoja oli molempia yhdeksän kappaletta. Selontekokeskustelujen äänitettyä aineistoa kertyi yhteensä noin 13,5 tuntia, ja selontekokeskustelujen kestot olivat 65 minuutin ja 117 minuutin välillä. Aineiston eri osat vaativat erilaiset analyysimenetelmät. Seuraavaksi selostetaan aineiston eri osien analysointi.

Vuorovaikutuspäiväkirjojen analysointi

Tässä tutkimuksessa pääpaino ei ollut vuorovaikutuspäiväkirjoissa ja niiden analyysissä, vaan päiväkirja-aineisto toimi enemmän pohja-aineistona selontekokes-

kusteluille. Päiväkirja-aineistojen analyysi tehtiin siis ennen kuin kokonaisaineisto oli koossa.

Vuorovaikutuspäiväkirjoista poimittiin ennen selontekokeskusteluja ihmiset, joiden kanssa tutkimushenkilöt olivat viikon aikana viestineet, sekä välineet, joita heidän kanssaan oli käytetty. Nämä tiedot koottiin yhteen helpottamaan selontekokeskusteluita. Päiväkirjojen sisällöt käytiin läpi selontekokeskusteluissa, joten niitä ei analysoitu enää uudelleen kokonaisaineiston analyysivaiheessa. Päiväkirjoja käytettiin kuitenkin kirjallisena tarkistusaineistona selontekokeskustelujen ja vuorovaikutuskarttojen analysoinnissa.

Selontekokeskustelujen analysointi

Selontekokeskustelujen äänitteet litteroitiin asiatarkasti, eli siten, että tutkijoiden tärkeiksi kokemat asiat kirjattiin ylös. Litterointien pohjalta aloitettiin aineiston analysointi teemoittelemalla. Aineistosta erotettiin toisen ja kolmannen tutkimuskysymyksen perusteella kaksi eri teemaa: viestintävälineisiin liittyvät kuvailut ja viestintävälineiden käyttösyyt. Teemoittelu suoritettiin erottelemalla värikoodeilla näihin kahteen teemaan sopivat asiat kustakin litteroidusta haastattelusta. Viestintävälineisiin liittyviin kuvailuihin etsittiin aineistosta sellaisia kohtia, joissa tutkimushenkilöt kertoivat ajatuksiaan tietyistä välineistä tai kuvailivat välineitä. Viestintävälineiden käyttösyihin taas etsittiin sellaisia aineiston kohtia, joissa tutkimushenkilöt kuvailivat niitä syitä, miksi he valitsivat tietyn välineen viestimiseen juuri tietyssä tilanteessa tai mitkä syyt vaikuttavat välineen valintaan.

Teemoittelun jälkeen sekä viestintävälineisiin liittyvät kuvailut että viestintävälineiden käyttösyyt teemoiteltiin vielä alateemoihin. Eri viestintävälineitä löydettiin yhteensä 12, ja alateemat muodostuivat niiden mukaan seuraaviksi: puhelu, tekstiviesti, Facebookin keskustelu, Facebookin seinäkirjoitus, Facebookin tila- tai kuvakommentti, seinäkirjoitus Facebook-ryhmän seinälle, Facebookin yksityisviesti, pikaviestin, Skype, IRC, sähköposti ja keskustelufoorumi.

Viestintävälineiden kuvailut pystyttiin teemoittelemaan melko selkeästi, sillä viestintävälineet ovat konkreettisia asioita, ja kuvailujen kohteet näin ollen pääsääntöisesti selkeästi rajattuja. Kuvailuja saatettiin kuitenkin esittää esimerkiksi Facebookista yleensä, eikä pelkästään sen yksittäisistä välineistä, joita tässä tutkimuksessa on eritelty viisi. Lisäksi saatettiin puhua puhelimesta, eikä välttämättä eritellä, tarkoitetaanko puhelua vai tekstiviestiä. Tämän ei kuitenkaan nähty olevan suuri ongelma, vaan koettiin, että tällaiset kuvaukset voivat tuoda tuloksiin näkökulmia siihen, miten eri välineet limittyvät ja sekoittuvat toisiinsa.

Käyttösyiden teemoittelu oli haastavaa, sillä viestintäteknologian käyttösyistä ei ole tähän tutkimukseen sopivia valmiita luetteloita. Teemat muodostettiin aineistolähtöisesti sen mukaan, millaisia mainintoja käyttösyistä aineistosta löytyi. Tutkimushenkilöt mainitsivat käyttösyitä suorien vastausten lisäksi varsin epäsuorasti ja monimutkaisesti, mikä osaltaan hankaloitti teemojen muodostamista. Tutkimushenkilöiden mainitsemat asiat saattoivat liittyä useaan eri käyttösyihin. Tällaisissa tilanteissa maininta liitettiin siihen käyttösyihin, johon se sopi parhaiten. Mikäli mainintaa oli vaikea liittää ainoastaan yhteen syihin, liitettiin se useampaan sopivaan käyttösyihin.

Viestintävälineiden käyttösyistä muodostettiin 26 teemaa. Käyttösyiteemat ryhmiteltiin lisäksi viiteen eri käyttösyityyppiin sen mukaan, mikä näytti yhdistävän niitä muiden käyttösyiden kanssa. Käyttösyityypit olivat 1) asiaan liittyvät syyt, 2) välineeseen liittyvät syyt, 3) tutkimushenkilön sisäiset syyt, 4) tutkimushenkilöiden ulkoiset syyt ja 5) vuorovaikutussuhteeseen liittyvät syyt. Käyttösyiden jaottelusta muodostettiin kokonaisuudessaan seuraavanlainen:

Asiaan liittyvät syyt

Asioiden hoitaminen
Asioiden hoitaminen monen ihmisen kanssa
Kuulumisten vaihto
Asian tärkeys
Akuutti asia

Välineisiin liittyvät syyt

Välineen helppous
Välineen mukavuus

Välineen häiritsevyys
 Välineen tehokkuus
 Samalla välineellä vastaaminen
 Toisen välineen hyödyntäminen toista välinettä varten
 Välineiden saatavuus/saavutettavuus
 Ainoa väline
 Välineen valinnalle annetut arvostukset

Tutkimushenkilön sisäiset syyt

Oma mieliala
 Yksityisyys/julkisuus
 Sopimus tai totuttu tapa
 Muuten vaan

Tutkimushenkilön ulkoiset syyt

Toisen osapuolen tavoitettavuus
 Maantieteellinen etäisyys
 Kustannukset
 Olosuhteiden vaikutus
 Ajankohtasidonnaisuus

Vuorovaikutussuhteeseen liittyvät syyt

Läheisyys
 Tuen hakeminen
 Vuorovaikutussuhteen vaikutus

Teemoitellut maininnat sekä välineistä että käyttösyistä värikoodattiin vielä sen mukaan, kenen selontekokeskustelusta mikäkin kohta on. Näiden värikoodien perusteella pystyttiin keräämään jokaisen tutkimushenkilön mainitsemat käyttösyöt ja analysoimaan niiden painottumista kunkin henkilön kohdalla. Lisäksi värikoodien avulla pystyttiin etsimään selontekokeskusteluista sopivia kohtia suorien lainausten ottamiseen. Tämä olisi ollut muuten hankalaa, sillä koko aineistoa ei litteroitu sanatarkasti.

Verkostokarttojen analysointi

Verkostokarttoja tarkastelemalla oli mahdollista analysoida seuraavat tiedot: kenen verkostosta on kyse (tutkimushenkilön nimi), verkoston jäsenien lukumäärä ja nimet (joko nimillä tai suhdesanoilla), kuinka läheinen yksittäinen jäsen on verrattuna saman verkoston toisiin jäseniin, keihin verkoston jäseniin tutkimushenkilö piti yhteyttä tutkimusviikon aikana, keihin hän lisäksi pitää yleensä yhteyttä sekä millä välineillä tutkimushenkilö on kuhunkin verkostonsa jäseneseen yhteydessä. Verkostokarttojen tarkemman analyysin apuna käytettiin lisäksi vuorovaikutuspäiväkirjoja ja selontekokeskusteluja. Niiden avulla voitiin selvittää, missä suhteessa

verkoston jäsenet ovat tutkimushenkilöön ja ketkä verkoston jäsenistä kuuluvat keskenään samaan kontekstiin.

4 TULOKSET

4.1 Viestintäteknologian avulla ylläpidettävä henkilökohtainen verkosto

4.1.1 Teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston jäsenet

Neljännessä luvussa tarkastellaan tutkimuksen tuloksia, jotka on saatu analysoimalla vuorovaikutuspäiväkirjoja, suullisia selontekoja ja verkostokarttoja. Tässä luvussa kuvataan, millaisia teknologiavälitteisiä henkilökohtaisia verkostoja tutkimukseen osallistuvilla on. Luku 4.1 vastaa ensimmäiseen tutkimuskysymykseen:

Millaista henkilökohtaista verkostoa ylläpidetään viestintäteknologian avulla?

Tutkimushenkilöiden teknologiavälitteisten henkilökohtaisten verkostojen jäsenien määrä vaihtelee 18–47 jäsenen välillä. Kaikkien tutkimushenkilöiden henkilökohtaisissa verkostoissa on perheenjäseniä. Henkilökohtaisiin verkostoihin kuuluu kavereita ja ystäviä eri konteksteista; verkostoissa on muun muassa eri harrastustoimintaan liittyviä kontakteja, joiden kanssa ei olla yhteyksissä muuten kuin itse harrastukseen liittyvissä asioissa; asuintovereita ja esimerkiksi vanhempien naapureita. Myös työn kautta tuttuja löytyy henkilökohtaisista verkostoista, mutta heistä huomioidaan ainoastaan sellaiset, joiden kanssa viestitään muutenkin kuin vain puhtaasti työasioissa. Kuuden tutkimushenkilön teknologiavälitteiseen henkilökohtaiseen verkostoon kuuluu aviopuoliso, avopuoliso tai seurustelukumppani.

Luvussa 4.1.2 kuvataan ja selitetään tutkimushenkilöiden haastattelutilanteissa piirtämien kuvien pohjalta tehtyjä verkostokarttoja, jotka kuvaavat kunkin tutkimushenkilön teknologiavälitteistä henkilökohtaista verkostoa. Käsin piirretyt ver-

kostokartat skannattiin tietokoneelle ja niiden pohjalta piirrettiin jokaisesta kartasta kuvankäsittelyohjelmalla havainnollistamiskuva. Kuvaan sijoitettiin kaikki verkostokartassa mainitut henkilöt mahdollisimman lähelle alkuperäisessä karttapiirroksessa ollutta sijaintia, jotta jäsenten välinen etäisyys tutkimushenkilöön ei muuttuisi. Joidenkin piirrosten mittakaavoja on muutettu, jotta kuvista tulisi selkeitä. Tutkimushenkilön nimi korvattiin havainnollistamiskuvassa hänelle annetulla uudella nimellä, ja kaikki verkoston jäsenet nimettiin myös uudelleen suhdesanoilla. Seuraavaksi esitellään suhdesanat.

Perheeseen liittyvät suhdesanat: Äiti, Isä, Sisko ja Veli. Jos samaa sukupuolta olevia sisaruksia on useampia kuin yksi, on heidät merkitty juoksevalla numerolla, esimerkiksi Sisko 1, Sisko 2. Numerot eivät kuvaa läheisyyttä tai arvota suhdetta muutenkaan, vaan ne on lisätty kuvion selkeyttämiseksi. Tämä numerointitapa pätee kaikissa eri suhdesanoissa.

Sukuun liittyvät suhdesanat: Täti, Serkku, Serkun lapsi. Jos joitakin sukulaisia on useampia kuin yksi, on heidät merkitty juoksevalla numerolla, esimerkiksi Serkku 1, Serkku 2.

Nykyiseen tai entiseen seurustelukumppaniin, avio- tai avopuolisoon liittyvät suhdesanat: Puoliso ja Seurustelukumppani. Jotta tutkimushenkilöt eivät parisuhdestatuksensa vuoksi olisi tunnistettavissa, käytetään avio- ja avopuolisoista sanaa Puoliso. Tällä tarkoitetaan samassa taloudessa asuvaa parisuhteen toista osapuolta. Eri taloudessa asuvasta seurustelukumppanista käytetään nimitystä Seurustelukumppani. Aiempaan seurustelukumppaniin viitataan sanalla Entinen seurustelukumppani, joka on saatettu tilansäästösyistä lyhentää muotoon Ent. seur. kumpp.

Kavereihin, ystäviin ja tuttaviiin liittyvät suhdesanat: Kaveri ja Tuttava. Sanalla kaveri viitataan kaveriin tai ystävään. Neutraali sana on valittu, jotta vältettäisiin tutkijoiden omien suhteita arvottavien päätelmien tekemistä. Koska yhdellä tutkimushenkilöllä voi olla kavereita useasta eri kontekstista, on sanan perään

lisätty kontekstia kuvaamaan kirjain A–H. Kirjainmerkintä ei kuvaa kontekstin tärkeyttä tai kontekstista tuttujen kavereiden läheisyyttä. Jos yhdestä kontekstista on useita kavereita, on sanan ja kirjaimen perään lisätty tarkenteeksi juokseva numero. Jos tietystä kontekstista on vain yksi kaveri, on hänet merkitty pelkällä kirjaimella. Samassa verkostokartassa voi siis olla esimerkiksi Kaveri A1, Kaveri A2 sekä Kaveri B. Tuttavalla tarkoitetaan tuttua ihmistä, jota ei kuitenkaan mielletä kaveriksi.

Tutkimushenkilöillä on kavereita useasta eri kontekstista. Näitä konteksteja ovat kotipaikkakunta, lapsuuden- tai nuoruudenkaverit, harrastusryhmä, poliittinen järjestö, entinen oppilaitos, nykyinen oppilaitos, verkkopeli, IRC-kanava, keskustelufoorumi sekä tutorryhmä. Lisäksi erillisiksi konteksteiksi on merkitty ne kaverit, joihin on tutustuttu jonkun kaverin tai sukulaisen kautta, mutta jotka tutkimushenkilö kokee nykyisin myös omiksi kavereikseen.

Muut esille nousseet suhdeseanat: Työnantaja, Entinen työnantaja, Entinen esimies, Asuintoveri, Entinen asuintoveri, Siskon seurustelukumppani, Veljen entinen seurustelukumppani, Seurustelukumppanin sisko, Puolison kaveri, Kaverin kaveri, Vanhempien tuttava, Entinen opettaja ja Entinen vuokraemäntä. Työn kautta tutut luetaan henkilökohtaiseen verkostoon kuuluviksi siinä tapauksessa, että heihin ollaan yhteydessä muutenkin kuin työhön liittyvissä asioissa. Asuintoveri ja Entinen asuintoveri tarkoittavat niitä ihmisiä, joiden kanssa tutkittavat asuvat tai ovat asuneet, mutta jotka eivät ole sukulaisia, seurustelukumppaneita tai puolisoita. Termeillä Siskon seurustelukumppani, Veljen entinen seurustelukumppani ja Seurustelukumppanin sisko kuvataan perheenjäsenten nykyisiä ja entisiä seurustelukumppaneita ja oman seurustelukumppanin tai puolison sukulaisia. Puolison kaverilla ja Kaverin kaverilla tarkoitetaan sellaisia ihmisiä, joihin tutkimushenkilö on tutustunut puolionsa tai kaverinsa kautta, mutta joita hän ei nimeä omiksi kavereikseen. Vanhempien tuttava, Entinen opettaja sekä Entinen vuokraemäntä kuvaavat tuttuja, jotka ovat päätyneet tutkittavien henkilökohtaisiin verkostoihin eri konteksteista (vanhempien verkostot, koulu ja vuokrasuhde).

Jokaiseen kuvaan on merkitty kyseessä olevan tutkimushenkilön nimi muita vahvemman renkaan sisään. Ne verkoston jäsenet, joihin hän on ollut teknologiavälitteisesti yhteydessä tutkimusviikon aikana, on merkitty nimirengasta ohuemman renkaan sisään. Ne henkilöt, joiden kanssa tutkimushenkilö ei ole ollut tutkimusviikon aikana yhteydessä, mutta joiden kanssa hän on yleensä yhteydessä teknologiavälitteisesti, on merkitty katkoviivarenkaan sisään.

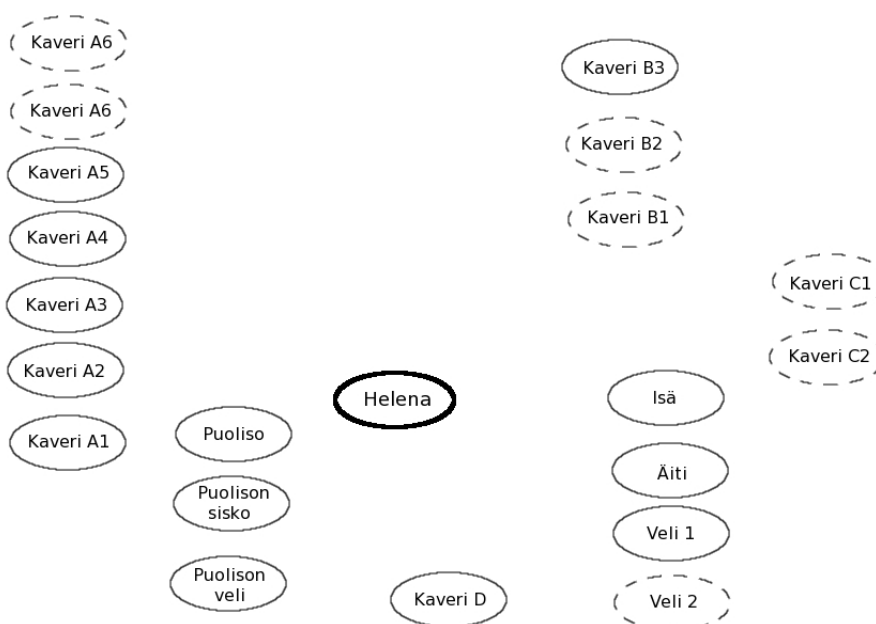
Kaikki verkostoihin sisällytetyt tahot eivät ole luonnollisia henkilöitä, vaan erilaisia ryhmiä, joihin kuuluu useita ihmisiä. Tällaisia ryhmiä ovat muun muassa keskustelufoorumi, kaveriryhmä, järjestö tai IRC-kanava. Jotkut tutkimushenkilöt ovat halunneet merkitä nämä ryhmät henkilökohtaiseen verkostoonsa, mutteivät ole välttämättä halunneet henkilöidä ketään ryhmän jäsentä erikseen. Nämä ryhmät on merkitty verkostokarttaan ilman rengasta. Osa tutkimushenkilöistä on merkinnyt sekä ryhmän että joitakin ryhmän jäseniä, jolloin nämä henkilöt on merkitty samalla kirjaintunnisteella ryhmän kanssa.

Jotkut tutkimushenkilöt ovat merkinneet vuorovaikutuspäiväkirjaansa sellaisia henkilöitä, joita he eivät kuitenkaan selontekokeskustelussa halunneet laskea kuuluvaksi henkilökohtaiseen teknologiavälitteiseen verkostoonsa. Tällaisia henkilöitä ja tahoja olivat puhelinmyyjät, tuntematon seuranhakija IRC-kanavalla, pankkivirkailija, sähköyhtiön asiakaspalvelija, oppilaitoksen toimistohenkilökunta, luonnonsuojelujärjestön asiakaspalvelija, huoltomies, potentiaalinen työpaikka sekä väärään osoitteeseen tulleen postin saaja. Osassa tapauksia tutkimushenkilö pohti pitkään sitä, lukeeko hän jonkun tietyn henkilön kuuluvaksi henkilökohtaiseen verkostoonsa vai ei. Tutkimukseen osallistumiseen liittyvää yhteydenpitoa tutkijoiden kanssa ei merkitty henkilökohtaisiin verkostoihin.

4.1.2 Teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston viestintäsuhteet

Helena

Helenan verkostoon (ks. kuviota 3) kuuluu perhe, Puoliso ja hänen sisaruksensa, sekä kavereita neljästä eri kontekstista (A-D). Hänen verkostossaan on yhteensä 20 ihmistä, joista seitsemän kanssa hän ei ollut teknologiavälitteisesti yhteydessä tutkimusviikon aikana. Helenan kartan etäisyydet ja ryhmittely eivät kuvaa läheisyyttä, sillä ohjeistus sijoittaa ihmiset kartalle läheisyyden mukaan syntyä vasta Helenan haastattelun jälkeen.

KUVIO 3 Helenan teknologiavälitteinen henkilökohtainen verkostokartta

Helena käyttää viestintäteknologiaa lähinnä asioimiseen verkoston jäsenten kanssa, ei niinkään "lörpöttelemiseen". Viestintävälineen valinnassa Helenalle on tärkeää se, että väline on helposti saatavilla ja kulkee mukana. Tämän vuoksi hän käyttääkin paljon puhelua ja tekstiviestejä. Perheenjäsenistä Äitiin, Isään ja Veli 1:een Helena on vuorovaikutuksessa puheluiden ja tekstiviestien välityksellä, Veli 2:n kanssa hän puhuu puhelimesta.

Puolionsa kanssa Helena puhuu puhelimessa ja lähettää tekstiviestejä, sähköpostia sekä Facebookin yksityisviestejä. Puolionsa veljeen hän pitää yhteyttä puhelimitse, mutta Puolison siskon kanssa hän viestii myös tekstiviestitse, sähköpostitse sekä pikaviestimen välityksellä.

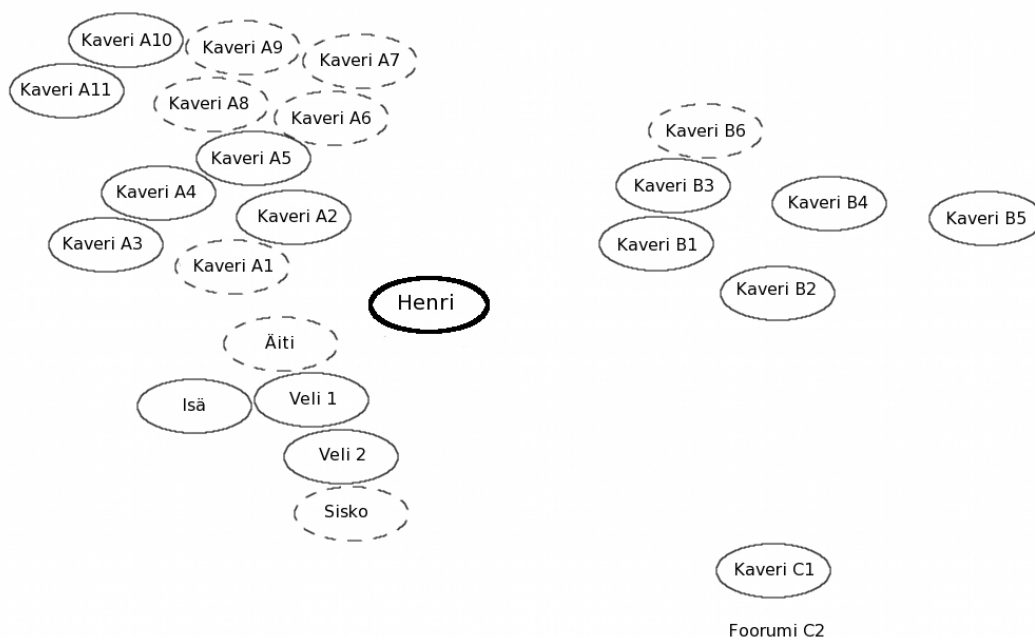
Facebookin käyttäjänä Helena kertoo olevansa melko passiivinen. Hän saattaa lueskella muiden ihmisten kirjoituksia, mutta harvoin itse kommentoi niitä. Kuitenkin kontekstin A kavereiden kanssa Helena viestii yleensä Facebook-ryhmän seinälle kirjoitettavilla viesteillä ja yksityisviesteillä. Lisäksi kaikkien muiden paitsi Kaveri A1:n kanssa hän myös puhuu puhelimessa ja lähettää tekstiviestejä.

B-kontekstin kavereiden kanssa Helena lähettää tekstiviestejä ja sähköpostia, puhuu puhelimessa ja lähettää Facebookissa yksityisviestejä. Lisäksi Helena käyttää Kaveri B1:n kanssa viestimiseen myös Facebookin seinäviestejä.

C1 ja C2 -kavereidensa kanssa Helena käyttää pikaviestintä, tekstiviestejä, puhelua ja Facebookin seinäkirjoitusta. Puhelinta, sähköpostia ja tekstiviestejä hän käyttää harrastusryhmän asioiden hoitamiseen kaveri D:n kanssa.

Henri

Henrin verkostoon (ks. kuviota 4) kuuluu perheen lisäksi kavereita kolmesta eri kontekstista (A-C). Hänen verkostossaan on yhteensä 23 eri ihmistä ja yksi ryhmä. Foorumi C2 on ainoa Henrin verkostokartassa oleva ryhmä. Se tarkoittaa niitä foorumilla olevia ihmisiä, joiden kanssa Henri viestii, mutta jotka eivät ole hänen mielestään tarpeeksi läheisiä tullakseen yksilöidyiksi kartalle. Henri ei ollut teknologiavälitteisesti yhteydessä kahdeksan verkostonsa jäsenen kanssa tutkimusviikon aikana.

KUVIO 4 Henrin teknologiavälitteinen henkilökohtainen verkostokartta

Henri käyttää eniten puhelua ja pikaviestintä vuorovaikutukseen verkostonsa jäsenten kanssa. Perheenjäsentensä kanssa Henri on yhteydessä puheluitse. Henri kertoikin havainneensa tutkimusviikon aikana, että perheeseen tulee pidettyä paljon yhteyttä, vaikka kyseisellä viikolla hän ei viestinyt Äitinsä tai Siskonsa kanssa lainkaan.

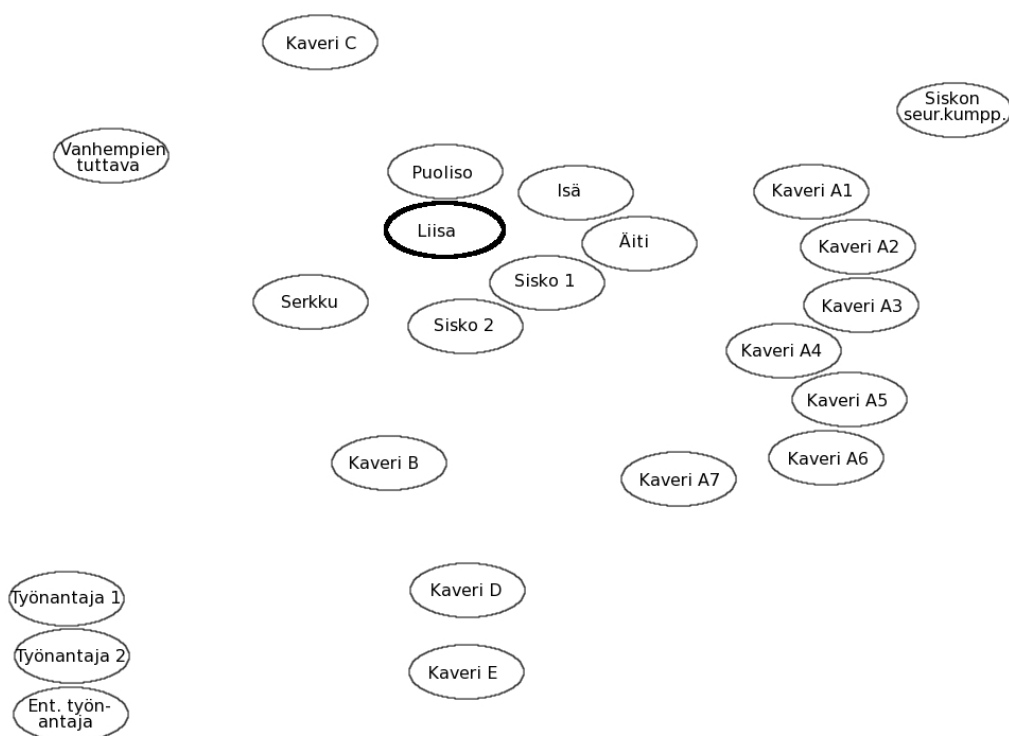
Henrillä on useita eri välineitä käytössä kontekstin A kavereiden kanssa. Näistä kavereista läheisimpien, Kaveri A1:n ja A2:n kanssa hän käyttää puheluita ja tekstiviestejä. Eniten välineitä Henrillä on käytössä puolestaan Kaveri A5:n kanssa. Hänen kanssaan Henri viestii puheluiden, tekstiviestien, pikaviestimen ja Facebookin seinäkirjoitusten välityksellä. Kavereiden A3, A4, A10 ja A11 kanssa Henri viestii vain Facebookin tilakomentoinnin kautta. Muiden A-kontekstin kavereiden kanssa hän puhuu myös puhelimesta.

Kontekstin B kavereihin Henri on yhteydessä lähinnä pikaviestimen välityksellä. Tämän lisäksi hän käyttää välillä myös Skypeä kaverin B3 kanssa. Foorumista C2

ainoastaan yksi, Kaveri C1 on henkilöity erikseen. Tämän kaverinsa kanssa Henri pitää yhteyttä ainoastaan foorumin kautta.

Liisa

Liisan verkostoon (ks. kuviota 5) kuuluu 21 henkilöä. Näistä henkilöistä Liisalle kaikkein läheisimpiä ovat Puolison lisäksi perhe ja Serkku. Hänellä on heidän lisäksi verkostossaan kavereita viidestä eri kontekstista (A-E), Nykyisiä ja Entisiä työnantajia, Vanhempien tuttava sekä Siskon seurustelukumppani. Liisa oli tutkimusviikon aikana teknologiavälitteisesti yhteydessä kaikkiin verkostonsa jäseniin.

KUVIO 5 Liisan teknologiavälitteinen henkilökohtainen verkostokartta

Liisa käyttää henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessaan eniten puhelua ja Facebookia. Facebookissa Liisa käyttää tilakommentteja, seinäkirjoituksia, yksityisviestejä ja keskustelua. Hän kertoo soittlevansa isälleen muuten vaan ilman sen kummempaa asiaa ja äidilleen puhuakseen mistä tahansa. Äitinsä kanssa Liisa lähettelee myös tekstiviestejä ja sähköpostia. Siskojensa kanssa viestimiseen hänellä on

käytössään laaja skaala välineitä. Liisa viestii molempien siskojensa kanssa puheluiden, tekstiviestien, Facebookin keskustelun, yksityisviestien sekä seinä- ja tilakirjoitusten välityksellä. Lisäksi Sisko 1:n kanssa Liisa lähettelee myös sähköposteja.

Puolisonsa kanssa viestimiseen Liisa käyttää puhelua ja tekstiviestejä, sekä Facebookin tilakommentteja, keskustelua, yksityisviestejä ja seinäkirjoituksia. Näiden samoja välineiden välityksellä Liisa on yhteydessä myös serkkunsa sekä A-kontekstin kavereiden A1, A2, A3 ja A6 kanssa. Kaveri A5:n kanssa välineet ovat muuten samat, mutta Facebookin keskustelu ei kuulu heidän viestintävälineisiinsä. A2:n kanssa Liisa käyttää edellä mainittujen lisäksi myös sähköpostia. Kaverin A4 kanssa Liisa käyttää vain tekstiviestejä ja Facebookin tilakommentointia, kaveriin A7 hän pitää yhteyttä Facebookin tilakommenttien ja seinäkirjoitusten avulla.

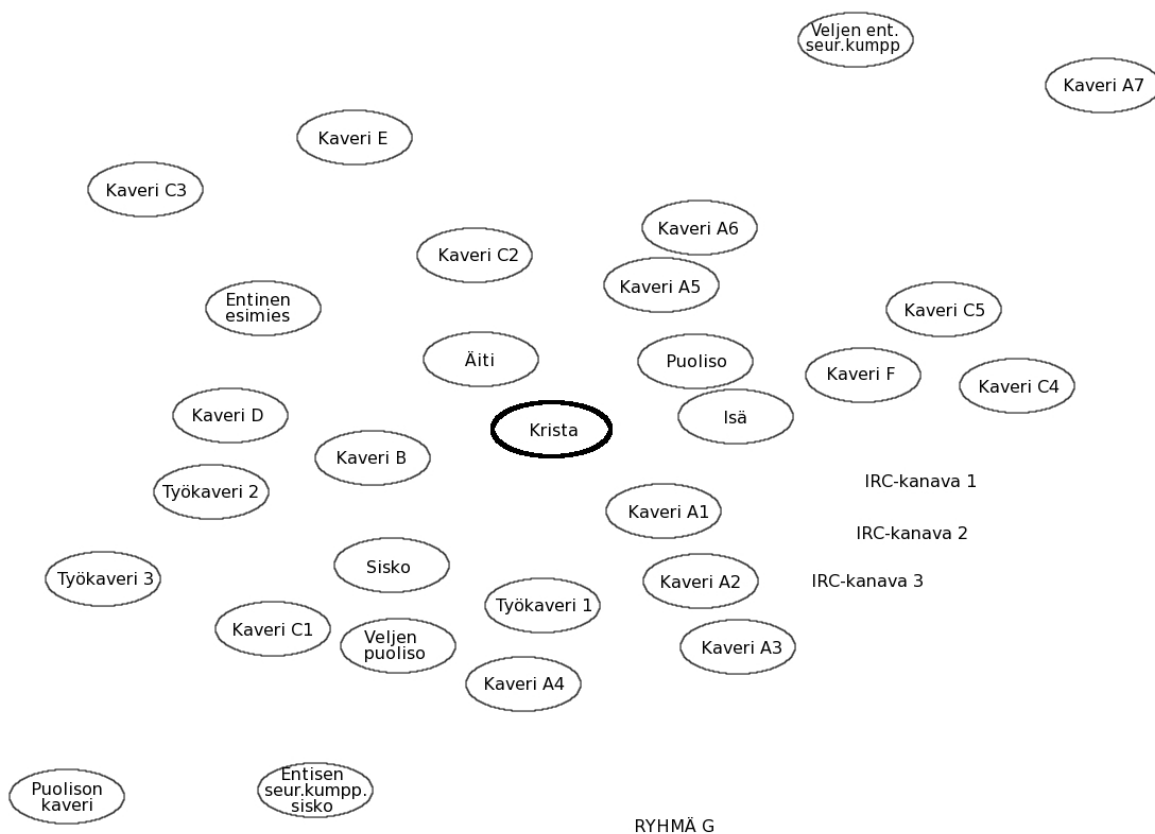
Verkostoonsa itsestään melko kauas sijoittamiensa Vanhempien tuttavien, Siskon seurustelukumppanin sekä Kaveri E:n kanssa Liisa viestii vain Facebookissa. Kahden ensiksi mainitun kanssa hän viestii tilakommenttien välityksellä ja Kaveri E:n kanssa seinäkirjoitusten kautta.

Vaikka Liisa ei koe Työnantajiaan ja Entistä työnantajaansa kovin läheisiksi, hän pitää näihin verkostonsa jäseniin yhteyttä usealla eri välineellä. Työnantaja 1:n kanssa hän viestii Facebookin tilakommenttien, seinäkirjoitusten ja keskustelun kautta, kuten myös tekstiviestein, sähköpostein ja puheluihin. Työnantaja 2:een Liisa pitää yhteyttä Facebookin keskustelun ja sähköpostien kautta. Entisen työnantajansa kanssa Liisa juttelee Facebookin keskustelussa, lähettää sähköpostia ja kirjoittaa Facebookissa tilakommentteja ja seinäkirjoituksia.

Kavereiden B ja C kanssa Liisalla on käytössä seuraavat välineet: Facebookin tilakommentit ja seinäkirjoitukset, puhelut ja tekstiviestit. Lisäksi Kaverin B kanssa hän juttelee Facebookin keskustelussa ja kaverin C kanssa lähettelee Facebookissa yksityisviestejä.

Krista

Kristan henkilökohtaiseen verkostoon (ks. kuviota 6) kuuluu 28 henkilöä, kolme IRC-kanavaryhmää ja yksi muu ryhmä. Äiti, Isä ja Puoliso ovat Kristalle läheisimpiä ihmisiä. Perheenjäsenistä myös Sisko kuuluu Kristan teknologiavälitteiseen henkilökohtaiseen verkostoon, mutta veljensä kanssa Krista ei ole lainkaan teknologiavälitteisesti yhteydessä. Krista viestii teknologiavälitteisesti viidestä (A-E) eri kontekstista tuttujen kavereiden kanssa. Lisäksi hänen verkostoonsa kuuluu Puolison kaveri, Työkavereita ja Entinen esimies, Entisen seurustelukumppanin sisko ja Veljen entinen seurustelukumppani. Krista piti yhteyttä kaikkiin verkostonsa jäseniin tutkimusviikon aikana.

KUVIO 6 Kristan teknologiavälitteinen henkilökohtainen verkostokartta

Krista ei pidä puhelimesta puhumisesta, varsinkaan vieraiden ihmisten kanssa. Äitinsä kanssa hän saattaa tosin puhua pitkiäkin puheluita, kun taas Isälleen hän

soittaa vain, jos hänellä on jotakin "oikeaa asiaa". Akuutit asiat Krista hoitaa puhelimitse, muuten hän pyrkii lähettämään tekstiviestejä. Varsinkin Puolisonsa kanssa Krista lähettelee paljon tekstiviestejä. Siskonsa kanssa hän lähettelee tekstiviestejä tai keskustelelee Facebookin keskustelussa.

IRC on aiemmin ollut Kristalle tärkeä viestintäväline, ja hän käyttää sitä nykyäänkin yhteydenpitoon useiden kavereidensa kanssa. Läheisimpien kavereidensa kanssa hän keskustelelee IRC:n yksityistoiminnon kautta, muuten hän viettää aikaa yleisillä kanavilla. Facebookin keskustelu ja erityisesti tilakommentit ovat korvanneet IRC:n käyttöä Kristan viestinnässä. Krista pohtii IRC:n ja Facebookin tilakommentoinnin asemaa viestinnässään seuraavalla tavalla:

Krista: Statusten päivittäminen, muitten statusten katteleminen ja sit niiden kommentoiminen, ni se niinku on ihan selvästi se, joka korvaa mulla irkkiä tällä hetkellä. Et ku siellä saat samalla lailla tavallaan tietää muitten ihmisten elämästä ja saat kertoo omasta elämästä, mitä hauskaa on tänäänkin tapahtunu. Muttei tavallaan oleta, että siitä syntyy keskustelua, ku sit taas irkissä se jos sanot jotain sun päivästä niin tavallaan aina syntyy keskustelua.

Vaikka Krista käyttää muita Facebookin välineitä, hän ei juuri lähetele yksityisviestejä, vaan lähettää mieluummin esimerkiksi sähköpostia.

Kaikkien A-kontekstin kavereidensa kanssa Krista viestii IRC:n tai IRC:n yksityiskeskustelun kautta. Lisäksi läheisimmän A-kontekstin kaverinsa, Kaveri A1:n, kanssa Kristalla on käytössä lisäksi puhelut, tekstiviestit ja pikaviestin. Kavereiden A2 ja A6 kanssa Krista kirjoittelee Facebookissa tilakommentteja, ja on A5:een yhteydessä blogin välityksellä. Krista saattaa joskus kommentoida A5:n blogikirjoituksia, mutta ei käy myöhemmin tarkistamassa, onko hänen kommenttiinsa vastattu. A-kontekstin kaverit kuuluvat myös IRC-kanavien 1-3 kontakteihin. Lisäksi näillä kanavilla voi olla muitenkin ihmisiä, mutta heitä Krista ei ole halunnut eritellä luonnollisiksi henkilöiksi verkostokarttaansa. Myös kaveri E:hen Krista pitää yhteyttä IRC:n kautta, mutta eri kanavalla kuin A-kavereiden kanssa.

Joidenkin verkostonsa jäsenten kanssa Krista käyttää vain yhtä viestintävälinettä. Kaveri B:n ja veljensä vaimon kanssa Krista on yhteydessä ainoastaan tekstiviestien

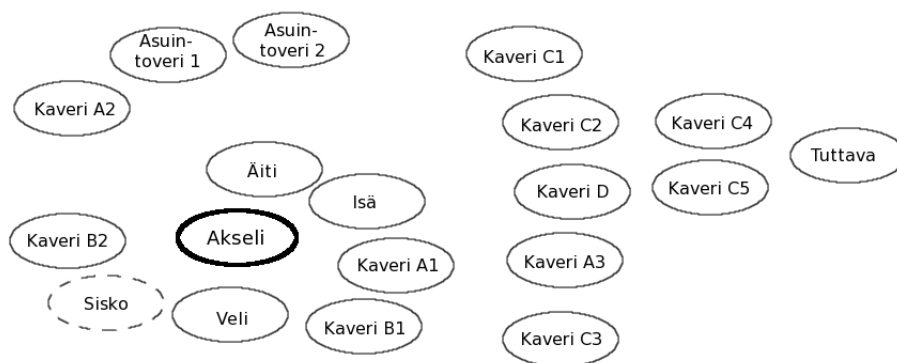
välityksellä. Kaveri D:n kanssa hän käyttää vain pikaviestintä. Kaveri F:n ja Puolisonsa kaverin kanssa Krista puolestaan on vuorovaikutuksessa Facebookin tilakommenttien kautta. Veljensä entisen seurustelukumppanin kanssa hän juttelee Facebookin keskustelussa. Entisen seurustelukumppaninsa siskon kanssa Krista viestii Facebookin seinän kautta.

Facebookin välineet näyttelevät tärkeää roolia Kristan vuorovaikutuksessa C-kontekstin kavereiden kanssa. Kaveri C1:n kanssa Krista viestii tekstiviesteillä sekä Facebookin seinäkirjoitusten, keskustelun ja tilakommenttien välityksellä. Kaveri C3:n kanssa vuorovaikutus tapahtuu ainoastaan Facebookin keskustelun kautta, kun taas C2:n kanssa käytössä on keskustelun lisäksi sähköposti, puhelu sekä tekstiviesti. Kaveri C4:n kanssa Krista viestii Facebookin seinäkirjoitusten ja yksityisviestien välityksellä, Kaveri C5:n kanssa käytössä on vain Facebookin keskustelu.

Työkavereidensa kanssa Krista viestii Facebookin välineiden kautta. Työkaveri 1:n ja Työkaveri 2:n kanssa hän juttelee keskustelun välityksellä, Työkaveri 3:n kanssa hän kirjoittelee tilakommentteja. Entisen työnantajansa kanssa Krista juttelee Facebookin keskustelussa, mutta puhuu myös puhelimesta ja lähettää tekstiviestejä.

Akseli

Akselin verkostoon (ks. kuviota 7) kuuluu 18 ihmistä, joista oma perhe (Äiti, Isä, Veli ja Sisko) sekä Kaverit B1, B2 ja A1 ovat hänelle läheisimpiä. Kavereita hänellä on yhteensä neljästä eri kontekstista, minkä lisäksi hänen verkostoonsa kuuluu kaksi Asuintoveria ja yksi Tuttava. Akselin Sisko oli hänen verkostonsa jäsenistä ainoa, jonka kanssa Akseli ei ollut tutkimusviikon aikana teknologiavälitteisesti yhteydessä.

KUVIO 7 Akselin teknologiavälitteinen henkilökohtainen verkostokartta

Aksele on vanhempiensa kanssa vuorovaikutuksessa puhelimitse. Hän saattaa lähettellä tekstiviestejä heille, mutta hänestä on helpompaa jutella puheluitse. Saman puhelun aikana hän yleensä juttelee sekä Äitinsä että Isänsä kanssa. Veljensä ja Siskonsa kanssa hän on yhteydessä puheluilla ja tekstiviesteillä, lisäksi hän käyttää Facebookin tilakommentteja Siskonsa kanssa.

Aksele kuvaa viestimistään verkoston eri jäsenten kanssa seuraavasti:

Aksele: Jotkut ihmiset on vaan sellasia tuttuja, joita ei ees välttämättä nää niin usein. Esimerkiks jotkut koulututut, niin heidän kanssaan sit viestii niinkö mesessä esimerkiks. Tai sitten on vaan sellasia tyyppjejä joita ei ees nää, niin niiden kanssa viestii mesessä enemmänkin. Sit taas semmoset ihmiset, jota näkee usein, ja joiden kanssa on tekemisissä, niin sit niiden kanssa puhelimella. Ja sitten mejjän [harrastusryhmän] foorumin kautta ystävien kanssa, et se on semmonen, jossa sovitaan kaikki hommat.

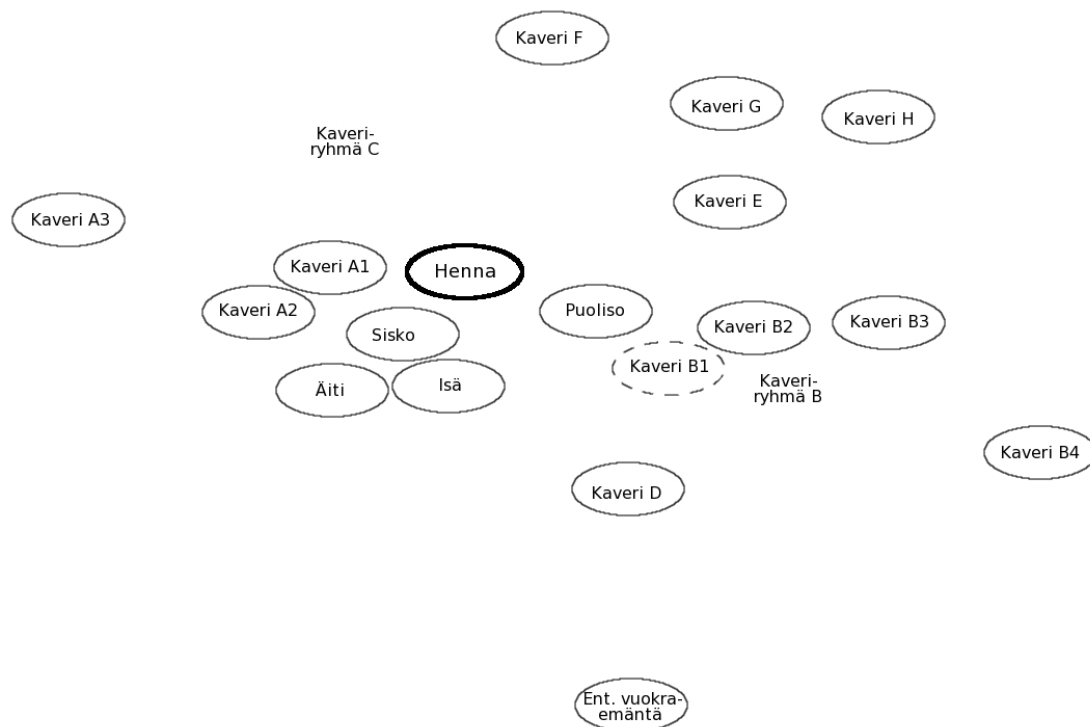
Kaverin A1 kanssa Akselilla on käytössä eniten viestintävälineitä. He ovat vuorovaikutuksessa keskenään puheluiden, tekstiviestien, pikaviestimen sekä Facebookin tilakomenttien, seinä- ja yksityisviestien ja keskusteluiden välityksellä. Puhelut, tekstiviestit, pikaviestin, Facebookin keskustelu ja tilakomentit ovat käytössä myös Kaveri A2:n kanssa. Sen sijaan Kaveri A3:n kanssa Aksele viestii teknologiavälitteisesti vain puheluiden välityksellä.

Akseli ei ole erikseen merkinnyt verkostokarttaansa keskustelufoorumia, vaan ne ihmiset, joihin hän pitää foorumin kautta yhteyttä. Tähän ryhmään kuuluvat C-kontekstin kaverit sekä muita, karttaan henkilöimättömiä ihmisiä. Akseli viestii kaikkien C-kontekstin kavereidensa kanssa sekä foorumin että tekstiviestien välityksellä. Kaverin C1 kanssa hän on yhteydessä myös puheluiden, Facebookin tilakommenttien sekä pikaviestimen kautta. Kaveri C2:n kanssa Akseli pitää yhteyttä myös puheluiden ja pikaviestimen välityksellä. Puhelua hän käyttää myös Kaveri C3:n kanssa. Kaveri C4:n ja C5:n kanssa Akseli kirjoittaa Facebookissa tilakommentteja, mutta C5:n kanssa hän myös puhuu puhelimesta ja keskustelee Facebookin keskustelussa. Akselin mukaan hän olisi käyttänyt foorumia enemmän, jos hän olisi ollut koko tutkimusviikon ajan asuinpaikkakunnallaan.

Molempien Asuintovereidensa kanssa Akseli viestii tekstiviestien välityksellä, Asuintoveri 1:n kanssa hän myös kommentoi Facebookissa tilapäivityksiä ja Asuintoveri 2:n kanssa puhuu puhelimesta. Kaveri D:n kanssa Akselilla on käytössä puhelu, Facebookin keskustelu ja tilakommentit. Verkostoon merkityn tuttavan kanssa Akseli viestii vain tekstiviestien välityksellä.

Henna

Hennan henkilökohtaisessa verkostossa (ks. kuviota 8) on 17 ihmistä ja kaksi kaveriryhmää. Hän kokee itselleen läheisimmiksi verkoston jäseniksi Siskonsa, Puolisonsa sekä Kaveri A1:n. Myös Äiti ja Isä ovat hänelle läheisiä. Verkostoon kuuluu kavereita kahdeksasta eri kontekstista (A-H). Henna on merkinnyt myös Entisen vuokraemäntänsä henkilökohtaiseen verkostoonsa kuuluvaksi. Henna viesti tutkimusviikon aikana yhtä lukuun ottamatta kaikkien muiden verkostonsa jäsenten kanssa.

KUVIO 8 Hennan teknologiavälitteinen henkilökohtainen verkostokartta

Henna ei puhu paljoa puhelimesta, ja on omien sanojensa mukaan huono soittamaan ihmisille kysyäksään, mitä heille kuuluu. Läheisimpien kavereidensa kanssa hän ei puhu juuri puhelimesta, sillä hän haluaa mieluummin keskustella heidän kanssaan kasvokkain. Äidilleen Henna soittaa yleensä vain silloin, jos ei saa Isäänsä kiinni puhelimitse. Isälleen hän lähettää myös tekstiviestejä. Siskolleen Henna usein mieluummin soittaa kuin lähettää tekstiviestin, jotta asia menee varmasti perille, eikä Sisko unohda sitä. Siskonsa kanssa viestimiseen hän käyttää myös Facebookin keskustelua.

Verkostonsa kahden läheisen jäsenen, puolisonsa ja Kaveri A1:n kanssa Hennalla on käytössä eniten viestintävälineitä. Puolisonsa kanssa Henna on vuorovaikutuksessa puhelun, tekstiviestin, sähköpostin sekä Facebookin keskustelun ja yksityisviestien välityksellä. Kaveri A1 ja Henna puolestaan lähettelevät sähköpostia, tekstiviestejä ja Facebookin yksityisviestejä, puhuvat puhelimesta sekä kirjoittavat toistensa Facebook-seinälle.

Sellaisten ihmisten kanssa, joita Henna ei tunne kovin hyvin, hän juttelee mieluiten Facebookin keskustelussa tai lähettää tekstiviestejä. Kauimmaisten verkoston jäsenten kanssa Henna käyttää vain yhtä viestintävälinettä. Entisen vuokraemännän kohdalla väline on tekstiviesti, Kaveri B4:n kohdalla Facebookin keskustelu. Henna kokee tavoittavansa kaverinsa hyvin Facebookin välineillä, minkä vuoksi hän käyttääkin näitä välineitä paljon. Facebookin keskusteluominaisuus ja yksityisviestit ovat hänen mielestään mukavimpia viestintävälineitä. Hennan mukaan Facebook on pitkälti korvannut sähköpostin hänen viestinnässään.

Kavereiden A2 ja A3 kanssa Henna viestii yksityisviestien välityksellä. Lisäksi Kaveri A2:een hän pitää yhteyttä myös tekstiviestein ja puheluin ja Kaveri A3:een Facebookin keskustelun välityksellä.

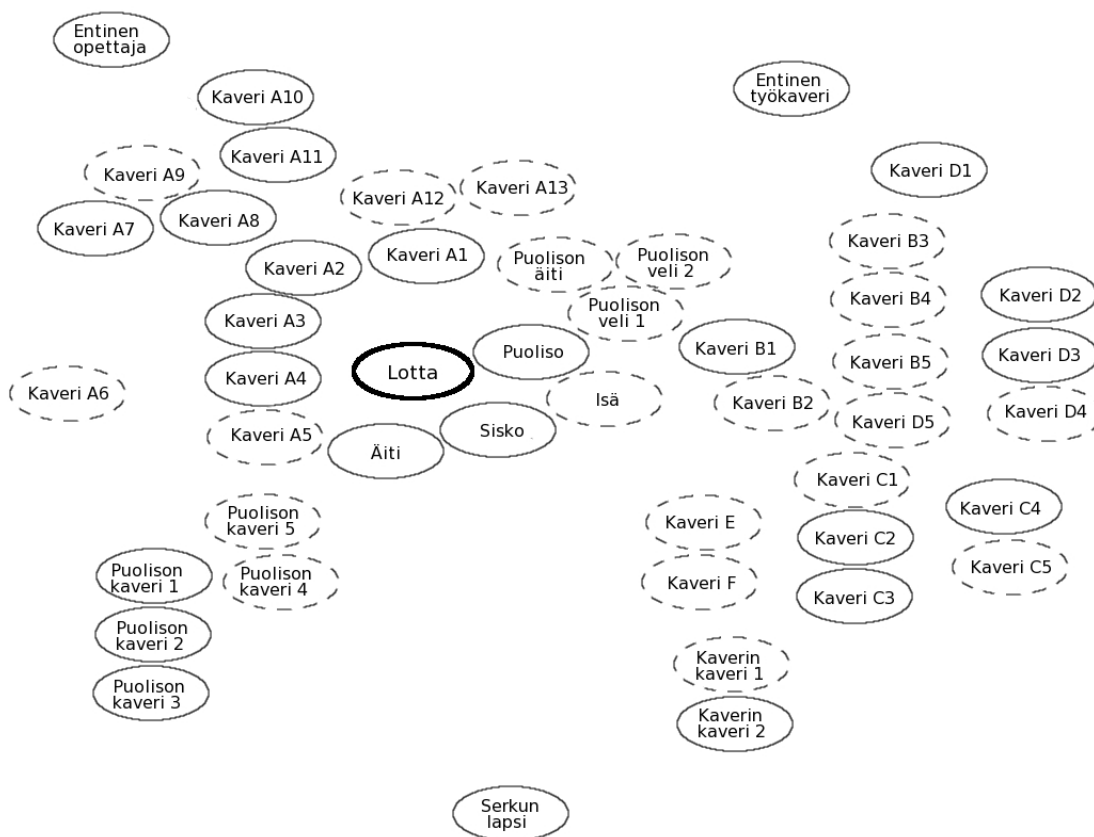
B-kontekstin kaverit liittyvät Ryhmään B, johon kuuluu myös muita jäseniä, joita Henna ei ole yksilöinyt verkostokarttaan. Jos Henna on yhteydessä koko ryhmään, hän joko kirjoittaa Facebookissa ryhmälle seinäviestin tai lähettää heille yksityisviestejä. Kaikkien B-kontekstin kavereiden kanssa Henna keskustelee Facebookin keskustelussa. B4:n kanssa tämä on ainoa väline. Sen sijaan B1:n, B2:n ja B3:n kanssa hän lähettelee myös tekstiviestejä, B1:n kanssa puhuu puhelimesta ja B2:n kanssa kommentoivat Facebookissa toistensa tilapäivityksiä.

Kaveriryhmä C:stä Henna ei ole yksilöinyt yhtään ihmistä verkostokarttaan. Tämän ryhmän kanssa hän pitää yhteyttä Facebookissa ryhmän seinälle kirjoittamalla tai lähettämällä yksityisviestejä.

Kaveri D:n kanssa Henna viestii puheluiden, tekstiviestien tai Facebookin keskustelun kautta. Kavereiden E ja H kanssa käytössä ovat Facebookin keskustelu ja tekstiviestit, Kaveri F:n kanssa puolestaan tekstiviestit, Facebookin keskustelu sekä Facebookin yksityisviestit. Kaveri G:n kanssa Henna viestii vain Facebookin keskustelun välityksellä.

Lotta

Lotan henkilökohtaisessa verkostossa (ks. kuviota 9) on 47 ihmistä. Hänen verkostoonsa kuuluu perheen (Isä, Äiti ja Sisko) lisäksi Puoliso, kavereita kuudesta eri kontekstista, Puolison perheenjäseniä, Puolison kavereita, Kaverin kavereita, Entinen opettaja ja Entinen työkaveri. Lotalla on verkostossaan eniten henkilöitä, joiden kanssa hän ei ollut yhteydessä teknologiavälitteisesti tutkimusviikon aikana. Näitä henkilöitä on yhteensä 21.

KUVIO 9 Lotan teknologiavälitteinen henkilökohtainen verkostokartta

Lotta käyttää äitinsä ja isänsä kanssa viestimiseen puhelua. Siskonsa kanssa hän on vuorovaikutuksessa puheluiden, tekstiviestien ja Facebookin tilakommenttien välityksellä. Puolisonsa kanssa Lotta pitää yhteyttä tekstiviestien, puheluiden, sähköpostin ja pikaviestimen välityksellä. Puolison äidin ja toisen veljen kanssa hän viestii vain puhelimitse, Puolison toisen veljen kanssa viestintään hän käyttää vain tekstiviestiä.

A-kontekstin lähimpien kavereiden (A1–A5) kanssa viestimiseen Lotta käyttää useita eri välineitä. Eniten välineitä on käytössä Kaveri A1:n kanssa: Facebookin tilakommentti, tekstiviesti, puhelu, pikaviestin ja Facebookin seinäkirjoitus. Tekstiviestit ovat käytössä kaikkien näiden kavereiden kanssa. A2:n kanssa Lotta viestii myös Facebookin tilakommenttien, yksityisviestien ja seinäkirjoitusten kanssa. Kaveri A4:lle Lotta lähettää usein myös sähköpostia, ja Kaveri A5:n kanssa hän juttelee Facebookin keskustelussa. Kaukaisempien A-kontekstin kavereiden kanssa Lotta käyttää vain yhtä tai kahta viestintävälinettä, yleensä Facebookin tilakommenttia tai yksityisviestiä.

Etäisimpien verkoston jäsenten, eli Serkun lapsen ja Entisen opettajansa kanssa Lotta viestii vain Facebookin välityksellä. Serkkunsa lapseen hän on yhteydessä Facebookin seinäkirjoitusten, yksityisviestien ja tilakommenttien välityksellä, Entisen opettajansa kanssa hän on yhteydessä vain tilakommenteilla.

Lotta on tutustunut Puolisonsa kautta viiteen henkilöön, jotka hän laskee teknologiavälitteiseen henkilökohtaiseen verkostoonsa. Näistä Puolison kavereista kaikkien kanssa hän viestii Facebookin yksityisviestien välityksellä. Puolison kaveri 3:n, 4:n ja 5:n kanssa hän käyttää myös pikaviestintä. 1:n, 2:n ja 3:n kanssa Lotta on yhteydessä myös Facebookin tilakommenttien välityksellä. Lotta puhuu myös puhelimesta Puolison kaveri 1:n, 2:n ja 5:n kanssa.

Kaveri B2:n ja Kaveri B4:n kanssa Lotta viestii vain tekstiviestin välityksellä, muiden B-kontekstin kavereiden kanssa hän käyttää Facebookin tilakommentteja tai yksityisviestejä. C-kontekstin ihmisten kanssa Lotta viestii sähköpostilla (C1:n, C3:n ja C5:n kanssa), Facebookin tilakommenttien tai Facebookin yksityisviestien välityksellä. D-kontekstin kavereiden kanssa Lotta viestii ainoastaan Facebookin tilakommenttien välityksellä. Tämä on ainoa väline myös Entisen työkaverin sekä Kaverin kaveri 2:n kanssa. Kaverin kaveri 1:n kanssa Lotta sen sijaan viestii myös tekstiviestien ja puheluiden välityksellä.

en kautta, Siskon kanssa Stiinalla on käytössä edellä mainittujen lisäksi myös puhelu, tekstiviesti ja Facebookin keskustelu.

Kaveri A:n kanssa Stiina viestii Facebookin keskustelun ja tilakommenttien sekä sähköpostin ja Skypein avulla. Eniten Stiinalla on välineitä käytössään Kaveri C:n kanssa. He ovat vuorovaikutuksessa tekstiviestien, puheluiden, Facebookin tilakommentointien, keskustelun, seinäkirjoitusten sekä yksityisviestien välityksellä. Asuintoverinsa kanssa Stiina viestii enimmäkseen tekstiviestitse, mutta myös puheluiden ja Facebookin yksityisviestien kautta. Entisen asuintoverinsa kanssa Stiina sen sijaan viestii ainoastaan tekstiviestein.

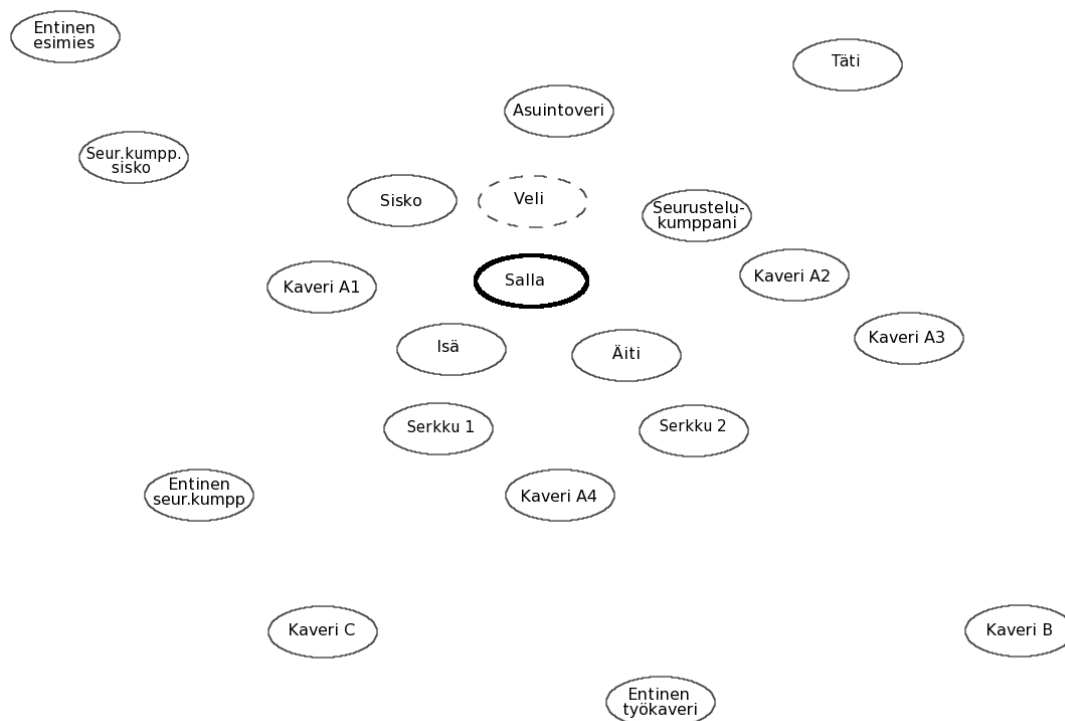
Kaverit kontekstista B kuuluvat kaikki samaan keskustelufoorumiin, jossa he keskustelevat keskenään ja muiden foorumin jäsenten kanssa. Keskustelufoorumin lisäksi Stiina pitää yhteyttä näihin kavereihinsa myös eri välineillä. B-kontekstin kavereista Stiinalla on käytössä eniten välineitä B1-B7 -kavereiden kanssa. Näistä kavereista hän pitää kaikkiin B2:a lukuun ottamatta yhteyttä Facebookin yksityisviesteillä ja joko Facebookin tilakommenteilla tai seinäkirjoituksilla. Lisäksi Stiina puhuu Kaveri B3:a lukuun ottamatta kaikkien näiden kavereiden kanssa puhelimitse. Messenger on käytössä Kaveri B7:n kanssa. IRC:ssä Stiina keskustelee Kaveri B1:n ja B2:n kanssa. Kaukaisempien B-kontekstin kavereiden kanssa käytössä on vain yksi tai kaksi välinettä, joko Facebookin tilakommentit, seinäviestit tai keskustelu.

D-kontekstin kavereiden kanssa Stiina viestii Facebookin yksityisviestien kanssa. Kavereiden D1-D3 kanssa hän viestii lisäksi puhelimitse. Kavereiden D2 ja D3 kanssa Stiinan käyttää myös tekstiviestejä ja Facebookin tilakommentteja, Kaveri D3:n kanssa myös Facebookin keskustelua.

Salla

Sallan henkilökohtaiseen verkostoon (ks. kuviota 11) kuuluu 19 ihmistä, joista oma perhe, Seurustelukumppani ja Kaveri A1 ovat läheisimpiä. Perheen ja Seurustelu-

kumppanin lisäksi Sallan verkostosta löytyy Asuintoveri, Serkkuja, Täti, kavereita kolmesta eri kontekstista (A-C), Entinen työkaveri ja Entinen esimies, Seurustelukumppanin sisko sekä Entinen seurustelukumppani. Salla oli tutkimusviikon aikana teknologiavälitteisesti yhteydessä kaikkiin muihin verkostonsa jäseniin, paitsi veljeensä.

KUVIO 11 Sallan teknologiavälitteinen henkilökohtainen verkostokartta

Salla käyttää Facebookia erityisesti niiden kanssa, joiden puhelinnumeroa hänellä ei ole ja joiden kanssa ei tarvitse olla "silleen henkilökohtaisesti yhteydessä". Isänsä kanssa Salla on yhteydessä eri välinein: he käyttävät puhelua, tekstiviestiä, Facebookin tilakommentteja sekä keskustelua. Salla soittaa äidilleen, kun hänellä on asiaa tälle, hänen äitinsä soittaa jutellakseen. Sisarustensa kanssa Salla soittelee, lähettelee tekstiviestejä, kirjoittaa Facebookissa tilakommentteja sekä viestii Facebookin keskustelussa.

Seurustelukumppaninsa kanssa Salla puhuu puhelimessa, lähettää tekstiviestejä ja juttelee pikaviestimessä. Seurustelukumppanin siskoon Salla on yhteydessä Facebookin kautta joko tilakommenttien, yksityisviestien tai keskustelun välityksellä.

Entisen seurustelukumppaninsa kanssa Salla on sopinut, etteivät he ole enää yhteyksissä muuten kuin sähköpostitse. Käytännössä he kuitenkin juttelevat sähköpostin lisäksi pikaviestimen, puheluiden ja tekstiviestien välityksellä. Asuintoveriinsa Salla pitää yhteyttä tekstiviestillä tai puhelulla.

Salla pitää A-kontekstin kavereihin yhteyttä puheluiden, tekstiviestien sekä Facebookin yksityisviestien ja tilakommenttien välityksellä. Lisäksi hän lähettelee sähköpostia tämän lähimmän kaverinsa, eli Kaveri A1:n kanssa.

Verkostonsa etäisimpien ihmisten kanssa Salla viestii ainoastaan Facebookissa. Näistä etäisimmistä suhteista Kaveri C:n, Entisen työkaverin ja Entisen esimiehen kanssa hän käyttää ainoastaan tilakommentteja. Kaveri B:n kanssa hän puolestaan viestii Facebookin keskustelun, yksityisviestien ja tilakommenttien välityksellä.

Salla lähettää Tädilleen tekstiviestejä tai puhuu tämän kanssa puhelimessa. Molempien verkostoon merkittyjen Serkkujensa kanssa Salla on yhteydessä sekä Facebookin tilakommenttien ja seinäkirjoitusten kanssa. Serkku 1:n kanssa hän käyttää myös puheluita, tekstiviestejä ja Facebookin keskustelua, Serkku 2:n kanssa sen sijaan keskustelee pikaviestimen välityksellä.

4.1.3 Teknologiavälitteisten henkilökohtaisten verkostojen yhteneväisyydet ja eroavaisuudet

Sukupolvi Y:n teknologiavälitteiseen henkilökohtaiseen verkostoon kuuluu oma perhe, mahdollinen seurustelukumppani tai puoliso, kavereita eri konteksteista,

sukulaisia, entisiä ja nykyisiä työkavereita, seurustelukumppanin tai puolison perheenjäseniä ja kavereita sekä tuttavvia erilaisista konteksteista.

Parisuhteen toisen osapuolen kanssa viestiessä käytetään melko monipuolisesti eri viestintävälineitä. Kaikilla pariskunnilla on käytössä vähintään neljä eri viestintävälinettä, joilla viestitään tilanteen tai asian mukaan. Kaikki pariskunnat viestivät tekstiviestien ja puheluiden välityksellä. Kolme pariskuntaa käyttää sähköpostia, kaksi pariskuntaa käyttää pikaviestimiä, kolme pariskuntaa viestii Facebookissa tilakommenttien välityksellä ja yksi pariskunta käyttää Facebookin seinäkirjoituksia. Kolmessa parisuhteessa Facebookin keskustelu on yksi viestintävälineistä ja Facebookin yksityisviestejä käyttää kolme pariskuntaa. Facebookin ryhmäviestejä käyttää yksi pariskunta.

Vanhempiin ollaan yhteyksissä puhelimitse. Puhelut mielletään helpoimmaksi tavaksi olla yhteydessä, mutta myös tekstiviesti koetaan helpoksi viestintävälineeksi. Vanhempiin ollaan yhteyksissä jopa muutamia kertoja viikossa. Seitsemässä verkostossa käytetään vanhempien kanssa viestimiseen ainoastaan puhelua ja tekstiviestiä. Yhdessä verkostossa puhelun ja tekstiviestin lisäksi välineinä ovat Facebookin keskustelu, seinäkirjoitukset ja tilakommentit. Yhdessä verkostossa äidin kanssa viestitään puhelun ja tekstiviestin lisäksi myös sähköpostitse.

Tutkimushenkilöillä on verkostoissaan ainakin yksi jäsen, jonka kanssa on käytössä useita eri viestintävälineitä. Eniten välineitä on käytössä yleensä kaverin kanssa. Näiden jäsenten kanssa on verkostosta riippuen käytössä neljästä seitsemään välinettä. Kaikilla on käytössään puhelu ja tekstiviesti, ja niiden lisäksi erilaisia kombinaatioita Facebookin eri välineistä, pikaviestimistä, IRC:stä sekä sähköpostista. Henna viestii puolisonsa kanssa useimmilla välineillä. Liisan verkostossa taas on kaksi eri ihmistä, joiden kanssa hän käyttää useita eri välineitä. Toinen heistä on Sisko 1 ja toinen Kaveri A2. Heidän kanssaan Liisa viestii seitsemällä eri välineellä, jotka ovat puhelu, tekstiviesti, sähköposti, Facebookin keskustelu, tilakomentointi, yksityisviesti ja seinäkirjoitus. Muissa verkostoissa henkilö, jonka kanssa viestitään usealla eri välineellä, on läheinen tai melko läheinen kaveri.

Muiden kavereiden tai tuttavien kanssa on yleensä valikoitunut jokin tietty tai tietyt pari välinettä, joita käytetään. Nämä välineet saattavat kuitenkin vaihdella eri kavereiden kesken. Verkoston etäisimmiksi koettujen jäsenten kanssa viestitään yleensä vain yhdellä välineellä, joka näyttäisi usein olevan jokin Facebookin välineistä. Erityisesti Facebookin tilakomentointi näyttää olevan yleistä verkoston etäisimpien jäsenten kanssa. Myös tekstiviesti, puhelu ja pikaviestin ovat välineitä, joita kolmessa verkostossa käytetään verkoston etäisimpien jäsenten kanssa. Tekstiviestiä käytetään tuttavien kanssa, jonka muita yhteystietoja puhelinnumeron lisäksi ei ole, kun taas puhelua käytetään työnantajan kanssa. Pikaviestimiä käytetään yleensä yhteydenpitoon kavereiden kanssa, ja joskus myös puolison kanssa viestimiseen. Pikaviestintä käytetään kuitenkin myös etäisten internettuttujen kanssa viestimiseen.

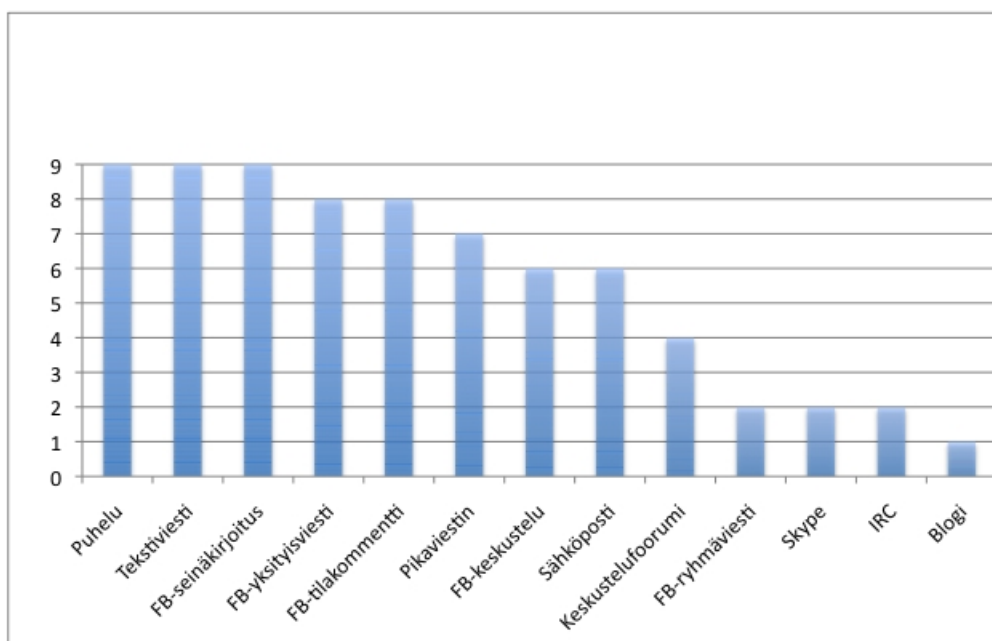
4.2 Teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston viestintävälineet

Tässä luvussa kuvataan niitä viestintävälineitä, joita tutkimukseen osallistujat käyttävät teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkostonsa ylläpitämiseen. Tässä luvussa vastataan toiseen tutkimuskysymykseen:

Millaisin viestintävälinein teknologiavälitteistä henkilökohtaista verkostoa ylläpidetään?

Teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston ylläpitämiseen käytettyjä välineitä löydettiin yhteensä 13. Nämä ovat niitä välineitä, joita tutkimushenkilöt käyttivät tutkimusviikon aikana, tai joita he kertoivat yleensä käyttävänsä. Alla olevassa kuviossa (ks. kuviota 12) pystyakselille on sijoitettu käyttäjien lukumäärä ja vaakakselille eri välineet. Kuten kaaviosta näkyy, puhelu, tekstiviesti ja Facebookin seinäkirjoitus ovat kaikista käytetyimpiä välineitä, ja ne ovat ainoat väli-

neet, joita kaikki tutkimushenkilöt käyttävät. Blogi on kaikista vähiten käytetty viestintäväline. Facebook-ryhmän seinäkirjoitus, Skype ja IRC ovat myös vähän käytettyjä viestintävälineitä. Facebookin välineistä seinäkirjoitukset, yksityisviestit ja tilakommentit ovat suosituimpia. Pikaviestimet ovat hiukan suosittumia kuin Facebookin keskustelu ja sähköposti, jotka ovat keskenään yhtä suosittuja. Keskustelufoorumeita käytetään teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston ylläpitämiseen kohtalaisesti.

KUVIO 12 Viestintävälineet ja niiden käyttäjien lukumäärä

Tutkimushenkilöt viestivät teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkostonsa kanssa 7–11 välineellä (ks. taulukkoa 1). Käytettävien välineiden repertuaari on suurin Stiinalla, jolla välineitä on käytössään 11. Toiseksi eniten välineitä, 10, on Kristalla. Henna käyttää viestinnässään yhdeksää välinettä. Akseli ja Salla viestivät verkostoissaan kahdeksalla eri välineellä. Helena, Henri, Liisa ja Lotta sen sijaan käyttävät vähiten välineitä. Kukin heistä käyttää seitsemää eri välinettä.

TAULUKKO 1 Tutkimushenkilöiden käyttämät viestintävälineet

	Puhelu	Tekstiviesti	FB-seinäkirjoitus	FB-yksityisviesti	FB-tilakommentti	Pikaviestin	FB-keskustelu	Sähköposti	Keskustelufoorumi	FB-ryhmäviesti	Skype	IRC	Blogi	Välineitä käytössä yhteensä
Helena	x	x	x	x	x	x	x	x	x					7
Henri	x	x	x	x	x	x	x		x		x			7
Liisa	x	x	x	x	x		x	x						7
Krista	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x	x	10
Akseli	x	x	x	x	x	x	x			x				8
Henna	x	x	x	x	x		x	x	x					9
Lotta	x	x	x	x	x	x	x							7
Stiina	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x			11
Salla	x	x	x	x	x	x	x	x						8

Seuraavissa kappaleissa esitellään välineiden ominaisuuksia koskevat tulokset. Tulokset esitellään väline kerrallaan.

Puhelu

Puhelu koetaan viestintävälineeksi, jolla ollaan yhteydessä lähinnä läheisimpiin ihmisiin, erityisesti perheeseen. Se tuntuukin olevan varsin henkilökohtainen viestintäväline. Uusien tuttavuuksien tai etäisten ihmisten kanssa valitaan usein välineeksi jokin muu kuin puhelu. Puhelu koetaan ristiriitaisesti joko helpoksi ja mukavaksi tai vastenmieliseksi ja osin pelottavaksi välineeksi. Ajatus puhelimesta puhumisesta voi aiheuttaa jännittämistä ja haluttomuutta viestiä puhelun välityksellä. Tällöin puhelimesta puhutaan vain, kun muita välineitä ei ole käytössä tai "on pakko" hoitaa asia puhelimitse, kuten Kristan esimerkistä selviää:

Krista: Se on oikeestaan just se, että mä en soita jos ei oo niinku periaatteessa pakko. -- Se on hirvee semmonen psyykkaushetki ennen kuin pystyy soittaa yhtään mihinkään.

Puhelu nähdään melko mukavana ja kätevästä viestintävälineenä. Tämä kätevyys näyttäisikin perustuvan sille, että puhelin kulkee yleensä mukana ja on jatkuvasti saatavilla. Usein puhelu valitaan välineeksi asioihin, joihin tarvitaan nopeasti vastaus. Toisaalta myös jutustelu ystävien ja perheenjäsenten kanssa on tärkeä käyttötarkoitus. Puhelut voivat tosin olla kalliita, mikä saattaa rajoittaa puheluiden pituuksia. Toisaalta esimerkiksi perheenjäsenten ja seurustelukumppaneiden /puolisoiden kanssa puhelut saattavat venyä tuntienkin mittaisiksi. Tällöin toisilleen usein soittavat saattavatkin ottaa erityisen liittymän tai lisäpalvelun, jolla saa puhelut halvemmiksi.

Puhelu mainittiin tärkeimmäksi ja mieluisimmaksi välineeksi. Se on välineenä helppo ja nopea, ja sillä voi sopia tapaamisia. Puheluiden nopeudesta ja tehokkuudesta kertoo hyvin Henrin kommentti:

Henri: Kymmenen sekunnin puhelussa saa hoidettua noin neljän tekstiviestin asian.

Puhelut koetaan mukavaksi myös sen takia, että puhelin kulkee koko ajan mukana, eikä puhelua varten tarvitse kirjautua mihinkään palveluun tai ohjelmaan. Toisaalta taas pikaviestimissä ja Facebookissa jutteleminen voi olla joillekin mieluisampaa kuin puhelimesta puhuminen.

Joskus puhelu saatetaan korvata tekstiviestillä, mikäli asiaan ei tarvita vastausta välittömästi tai vastaanottajaa ei haluta häiritä. Usein nämä asiat ovat lyhyitä eivätkä vaadi pitkää keskustelua.

Vaikka puhelin kulkeekin mukana ja on kätevä viestintäväline, liittyy sen käyttöön rajoituksia. Paikasta ja käsiteltävästä asiasta voi riippua se, valitaanko puhelimen sijaan jokin toinen väline. Julkisissa liikennevälineissä ja työpaikan avokonttorissa ei asiaa välttämättä hoideta puhelimitse. Tällöin voi olla kyseessä esimerkiksi oman yksityisyyden suojaaminen tai se, ettei halua häiritä muita tilassa olijoita.

Tekstiviesti

Tekstiviestiä käytetään monipuolisesti erilaisten asioiden viestimiseen. Tekstiviestillä sovitaan käytännön asioita, informoidaan viestin vastaanottajaa, jutellaan niitä näitä sekä kysellään kuulumisia ja vastauksia asioihin. Aina tekstiviestin lähettämiseen ei tarvitse olla sen kummempaa syytä, vaan sen välityksellä voi käsitellä myös "turhanpäiväisiä" asioita. Vaikka tekstiviestitse yleensä hoidetaan melko lyhyitä asioita, voi viestien välityksellä käydä myös pitkiä keskusteluja. Näyttää kuitenkin siltä, että tekstiviesti korvataan usein puhelulla, mikäli asia vaatii paljon selittämistä.

Tekstiviestin koetaan tavoittavan ihmisiä hyvin, mutta samalla se nähdään vähemmän häiritsevänä välineenä kuin puhelu. Tekstiviestin näkeminen vähemmän häiritsevänä välineenä tulee hyvin esiin seuraavasta esimerkistä:

Salla: Tavallaan haluaa toiselle ilmottaa, mut sit toisaalta ei halua herättää sitä. Et niinku, olisin soittanut, mut ajattelin, etten mä halua herättää toista. Niin laitoin sitte viestin, niin se on jonkilaista kommunikaatioo olevinaan sitte.

Tekstiviesti jää sellaisenaan puhelimen muistiin, jolloin siitä on kätevää tarkistaa lyhyitä, mutta tärkeitä asioita, kuten elokuvalippujen varauskoodeja ja tilinumeroita. Tekstiviesti on myös tehokas väline lyhyiden muistutusten ja tiedotusten viestimiseen.

Facebook

Facebookin eri välineet ovat limittäytyneet toisiinsa, joten ne esitellään tässä luvussa yhden otsikon alla. Facebook on selvästi vakiinnuttanut asemansa tutkimushenkilöiden viestinnässä. Vaikuttaa siltä, että sitä käytetään joko jatkuvasti tai harvoin, vapaaehtoisesti tai sosiaalisesta paineesta - joka tapauksessa sitä käytetään. Facebookissa saattaa olla merkittävä osa henkilökohtaisen verkoston jäsenistä, joten viestiminen Facebookin välineiden kautta on luontevaa.

Facebook sisältää oikeastaan useita sisäänrakennettuja viestintävälineitä, jotka ovat keskusteluominaisuus, seinäkirjoitus, tila- tai kuvakommentti, seinäkirjoitusryhmän sivulle ja yksityisviesti. Kuvakommentit lasketaan tilakommenteiksi, sillä niissäkin kommentoidaan julkaistua sisältöä. Ne muistuttavat hyvin paljon tilakommentteja, sillä niiden välityksellä voidaan viestiä samantyyppisiä asioita. Facebook nähdään monipuolisena, helppona ja käteväenä. Facebookin eri välineiden käyttöön vaikuttaa viestittävä asia, mutta sitäkin enemmän näyttäisivät vaikuttavan käyttäjän tottumukset ja mieltymykset. Kaikki Facebookin välineet paitsi ryhmän seinäkirjoitus ovat suosittuja ja paljon käytettyjä.

Jos jonkun henkilökohtaisen verkoston jäsenen kanssa viestitään ainoastaan yhdellä välineellä, näyttää se useimmiten olevan jokin Facebookin välineistä. Vaikuttaa siltä, että kynnys yhteydenottoon on Facebookin välineiden kautta matalampi kuin esimerkiksi puhelimitse. Näin ollen Facebookin käyttäjän henkilökohtaiseen verkostoon saattaa kuulua puolittuja ihmisiä tai tuttavuuksia vuosienkin takaa. Vaikuttaa tiedostetulta, ettei näihin ihmisiin tulisi muuten pidettyä yhteyttä. Näyttää siltä, ettei viestinnän määrä Facebookissa ole aina verrannollinen läheisyyteen. Lotta, Stiina ja Salla pohtivat läheisyyttä ja kaveriksi lisäämistä Facebookissa näin:

Lotta: Facebook on ehkä liian helppo väline. -- Se ei tavallaan välttämättä kerro siitä läheisyydestä, et saattaa olla just, et Facebookissa niinku X:nkin kanssa ja Y:n kanssa [viestin]-- en mä koe, et ne ois kovin läheisiä ihmisiä, vaikka niitten kommentteja onkin aika paljon.

Stiina: Sillon aluks kun mä liityin Facebookiin niin otti ihan surutta kaikkia kavereita sinne mutta en mä enää ottais semmosia ketä mä en tunne myös livenä, tai mun mielestä pitää nähdä se ihminen että voi ottaa sen Facebook-kaveriks.

Salla: Facebookissa tulee lisättyä ihmisiä kavereiks helpommin kuin esimerkiksi vaihdettua jotain mesetunnuksia. Et se täytyy se ihminen lisätä sinne meseen, "nyt me keskustellaan", Facebookissa voi olla vaan sillain et se nyt vaan on yks mun kolmestasadasta läheisimmästä ystävästä.

Yksityisviestit ja keskustelu koetaan Facebookin välineistä henkilökohtaisimmiksi, kun taas seinäkirjoitukset ja tilakommentit koetaan vähiten henkilökohtaisiksi. Yksityisviestien ja keskustelun kautta jutellaan usein joko arkaluontoisista aiheista, tai asioista, joista ei vain haluta keskustella muiden nähden. Toisaalta keskusteluominaisuutta käytetään myös kevyeen jutusteluun ja kuulumisten vaihtoon. Yksityisviestien kautta taas näyttäisi olevan kätevää vaihtaa kuulumisia ja sopia asioista useankin ihmisen kanssa. Yksityisviestejä voidaan käyttää myös arkipäiväisten asioiden kertomiseen, kuten Stiina seuraavassa esimerkissä kertoo.

Stiina: Ne on tämmösiä sisarellisia kyllä nämä meiän keskustelut -- Sisko saattaa ettiä mulle työpaikkoja, että ootko huomannu tämän, ja sitten mä kerran puhuin, että ois kiva kuulla jostain uusia reseptejä. Niin sit se muisti tän asian ja laitto mulle jonkun reseptin, et kokeilepa tätä -- Sillä tulee montakin yksityisviestiä silleen ihan tämmösistä aika pienistäkin asioista välillä.

Tilakommentteja käytetään sekä verkoston läheisten että etäisten suhteiden ylläpitoon. Niiden välityksellä keskustellaan hyvin monenlaisista asioista. Tilakommenttien kautta voidaan onnitella käyttäjää, udella tarkennusta tilapäivitykseen ja sopia tapaamisista. Tilakommenteissa voidaan osoittaa tukea, kertoa samankaltaisista kokemuksista, valittaa, vitsailla ja lisätä linkkejä. Näyttää siltä, että Facebookin tilakommenttien välityksellä viestitään monipuolisemmin kuin seinäkirjoitusten välityksellä. Usein seinäkirjoitukset koskevat tapaamisten sopimista tai onniteluja. Facebook-ryhmän seinäkirjoitusta puolestaan käytetään tiettyjen ryhmien yhteydenpitovälineenä, esimerkiksi entisen koululuokan, kaveriporukan tai järjestön viestinnässä.

Seinäkirjoituksiin ja tilakommentteihin näyttää liittyvän tasapainoilua yksityisyyden ja julkisuuden jännitteiden kanssa. Epämukavia tilanteita saattaa syntyä, jos joku kirjoittaa yksityisasiota tai esittää liian henkilökohtaisia kysymyksiä Facebookin seinällä tai tilakommentissa. Tällöin omaa yksityisyyttä saatetaan ylläpitää esimerkiksi kääntämällä liian henkilökohtaiset asiat vitsailuksi tai vastaamalla kokonaan eri välineen kautta. Toisaalta tilakommenteista saattaa muodostua pitkiäkin keskusteluja monenlaisista asioista ilman, että välinettä vaihdetaan henkilökohtaisempaan. Nämä keskustelut saattavat olla parhaimmillaan hyvinkin synkronisia. Keskustelu saattaa syntyä kahden ihmisen välille myös jonkun kolmannen ihmisen statuspäivityksen alle ilman, että statuksen päivittäjä itse lainkaan osallistuu keskusteluun.

Facebookissa on ominaisuus, joka ilmoittaa uusista viesteistä ja siitä, jos joku on kommentoinut omaa tilapäivitystä tai kuvaa, tai sellaista tilapäivitystä tai kuvaa, jota on itse kommentoinut. Tämä ominaisuus koetaan käteväksi, sillä ilmoitusten ansiosta huomaa heti uudet tapahtumat. Toisaalta ilmoitukset eivät aina koske itseä, jolloin ne saatetaan kokea häiritseviksi. Tällöin asian viestimiseen saatetaan valita tila- tai kuvakommentin sijaan jokin muu Facebookin välineistä.

Facebookin ja sen välineiden suosion yleistymisen tuntuu osittain tapahtuneen muiden viestintävälineiden kustannuksella. Ainakin tekstiviestien, pikaviestinten ja IRC:n käytön nähdään jossain määrin vähentyneen Facebookin vaikutuksesta. Varsinkin Facebookin keskustelu näyttää vähentäneen pikaviestinohjelmien käyttöä, vaikka sen toimintavakautta ei pidetäkään kovin luotettavana.

Facebookin koetaan vievän paljon aikaa, sillä itse palvelussa voi olla kirjautuneena ja seurata muiden tekemisiä, vaikkei jatkuvasti käyttäisikään palvelun viestintävälineitä. Pitkä palvelussa oleskeluaika saattaa hävettää, kuten Lotan esimerkistä käy ilmi:

Lotta: Esimerkiks just se et jos sanoo jollekin et käyttää Facebookkii, siinä aina semmonen tietty häpeä tai semmonen et niinku -- sill on pikkasen semmonen -- jännä maine, et se on semmonen nolife-tyyppinen kanava.

Vaikuttaakin siltä, että Facebookin selailuun käytettyä aikaa halutaan vähentää. Toisaalta palvelun viestintävälineiden käyttöä halutaan lisätä, sillä ne ovat ilmaisia. Facebookia on mahdollista käyttää myös mobiiliversiona. Näyttää siltä, että mobiiliominaisuuksia haluttaisiin hyödyntää enemmänkin, mutta toistaiseksi kustannukset rajoittavat mobiilikäyttöä.

Pikaviestimet

Pikaviestimiä käytetään lyhyiden kuulumistenvaihtokeskustelujen lisäksi pitkäkestoihin, jopa usean tunnin, keskusteluihin. Pikaviestinkeskusteluun saatetaan lähettää kutsu tekstiviestillä, sillä keskustelu pikaviestimen välityksellä on käytännössä ilmaista.

Näyttää siltä, että pikaviestimet ja Facebookin keskustelu kilpailevat samoista käyttäjistä. Pikaviestinkontaktien siirtyessä Facebookiin keskustelemaan saattaa myös ahkera pikaviestinten käyttäjä joutua vähentämään pikaviestittelyä. Kuitenkin pikaviestimet ja Facebookin keskustelu rinnastetaan toisiinsa käyttöominaisuuksiltaan. Pikaviestimet taasen ovat vieneet käyttäjiä IRC:stä, sillä pikaviestinten tekniikka koetaan luotettavammaksi kuin IRC:n.

Näyttää siltä, että pikaviestinkeskusteluissa saattaa tulla minuuttien tai tuntien mittaisia taukoja, mutta taukojen jälkeen keskustelu voi jatkua. Tällaisen katkonaisen keskustelun mahdollistaa se, että molemmat osapuolet ovat kirjautuneena pitkän ajan, mutta eivät koko ajan pyri pitämään keskustelua yllä. Toisaalta taas pikaviestinten välityksellä käytävistä keskusteluista on vaikea kieltäytyä: saattaa olla, että on itse juuri kirjautumassa pikaviestimestä ulos, kun toinen aloittaa keskustelun. Vaikka itsellä olisikin jo kiire muualle, voi tuntua siltä, että täytyy vaihtaa edes kuulumiset, ennen kuin voi sanoa poistuvansa.

Usein se, että on tietokoneen äärellä, tarkoittaa sitä, että on myös kirjautuneena pikaviestinohjelmaan. Pikaviestinkeskustelut voivat olla monenkin tunnin ajanvietettä, tosin ei välttämättä yhtäjaksoisesti. Henri kommentista käy hyvin ilmi se, että tietokoneelle ja pikaviestimeen kirjaudutaan yhtä aikaa.

Henri: Työmatka tosiaan mulla on kolme metriä, että jos mulla on silleen että noh, kahen tunnin päästä alkaa tapahtuma niin en mä tänne duunipaikalle jää notkuun ellei mulla oo välttämättä jotain täällä, vaan et mä meen sitten kotiin, lyön koneen päälle ja mesen auki.

Skype

Skypen välityksellä ollaan lähinnä yhteyksissä perheeseen. Sen avulla molempien vanhempien kanssa voi jutella yhtä aikaa. Skypellä ollaan yhteydessä kavereihinkin, ja sillä on helppo pitää yhteyttä myös ulkomailla asuvien verkoston jäsenten kanssa. Skypen käyttöä haluttaisiinkin lisätä entisestään sen maksuttomuuden takia.

Skype-tapaaminen illaksi saatetaan sopia päivällä Facebookissa. Näin jutustelulle voidaan varata aikaa. Skype ei välttämättä ole oletusarvoisesti päällä, milloin puhelusta onkin hyvä sopia etukäteen. Stiinan esimerkki tästä kuvaa toimintaa hyvin:

Stiina: Kaveri A laittaa yleensä sitten mulle vaikka Facebookin chattiin, että "Ehditkö tänä iltana Skypetellä?". No sitten "No joo, voin tulla" ja sitten mennään ihan rupattelemaan sinne.

Skypea saatetaan käyttää myös pikaviestinten tukiohjelmalla. Tällöin Skypellä voidaan ottaa puhe- ja videoyhteys, ja samaan aikaan keskustelua voidaan jatkaa myös pikaviestinikkunassa kirjallisena. Näin saatetaan toimia silloin, jos pikaviestinohjelman oma videoyhteys ei toimi, mutta toisen kanssa halutaan kuitenkin olla videoyhteydessä.

IRC

Näyttää siltä, että IRC:n käytön suosio on laskussa. Yksi syy IRC:n käytön väheneemiseen on Facebookin käytön yleistymisen ja lisääntymisen. Toiseksi syyksi esite-

tään IRC:n teknisiä vaikeuksia ja pikaviestinohjelmien helppokäyttöisyyttä verrattuna IRC:hen. Krista toteaaakin Facebookin hyvän puolen IRC:hen verrattuna seuraavasti:

Krista: Mut toisaalta onhan se Facebook monipuolisempi, irkki on kuitenkin pelkkää tekstiä.

IRC:tä käyttävät ovat usein koko ajan kirjautuneena palveluun. IRC vaikuttaa olevan viestintäkanava, jossa ihmiset tavoittaa nopeasti ja tehokkaasti. Samaan aikaan saatetaan olla usealla kanavalla. Mikäli ei haluta keskustella kaikkien kanavalla olevien ihmisten nähden, käytetään IRC:n yksityiskeskusteluja.

IRC-kanavilla on tiettyjä normeja ja kirjoittamattomia sääntöjä, jotka vaihtelevat kanavittain. Esimerkiksi Facebookista ei välttämättä kannata aloittaa keskustelua. Keskustelu saattaa nimittäin loppua lyhyeen, sillä kanavalla voi olla monta Facebookiin rekisteröitymätöntä. Myös liiallinen oman elämän kehuminen (esimerkiksi jatkuva omasta parisuhteesta puhuminen) saattaa ärsyttää muita keskustelijoita. Näyttää siltä, että IRC-keskusteluihin kannattaa osallistua siten, ettei tarkoituksella haasta riitaa omilla mielipiteillään.

Krista: Monet jo niinku tietää, mitkä on semmosia vähän tulenarkoja aiheita, että ei ruveta kauheesti hehkuttaa parisuhteita tai jotain, et...siittä tulee helposti, helposti sitten vihamielinen keskustelu päälle taikka muuten tämmösi, niinku...Ylipäätään hehkuttaminen, et, kannattaa aina vähän niinku kattoo, et mistä rupee puhuun, et ketä on paikalla ja muutenkin ettei ihan ensimmäisenä lyö, niinku, omia mielipiteitään pöytään vaan vähän seuraa mihin se keskustelu menee ja mitä mieltä ihmiset on, ettei saa mitään ilmiriitaa päälle.

Sähköposti

Sähköpostin koetaan olevan tärkeä viestintäväline enemmän työ- ja opiskelukonteksteissa kuin vapaa-ajan suhteissa. Toisaalta sähköposti nähdään hyväksi välineeksi kuulumisten kertomiseen sellaisten ihmisten kanssa, joita ei nähdä usein, tai jotka asuvat ulkomailla. Sähköpostin välityksellä voidaan käsitellä arkipäiväisiä ja syvällisiä asioita laajasti. Välineen ilmaisuus koetaan myös hyväksi asiaksi. Sähköposti nähdään välineenä, jolla voidaan hoitaa asioita, kuten Akseli ja Henna seuraavaksi kertovat:

Akseli: Sähköpostia Kaveri A1:n kanssa harvemmin, mitä nyt jos tulee jotain sellasia juttuja, mitä pitää hoitaa, jotain lippuja joihinki konsertteihin tai jotain sellasta, harvemmin silleen, et mitä kuuluu.

Henna: Sähköpostii ei kyl koskaan (laiteta) -- jos ei siis oo kysymys tommosista järjestöasiasta.

Muut viestintävälineet ovat syrjäyttäneet sähköpostin jokapäiväisessä vapaa-ajan viestinnässä. Sähköposti saatetaan kokea jopa hieman persoonattomaksi, kasvottomaksi ja vanhanaikaiseksi. Henri tiivistää ajatuksensa sähköpostista seuraavasti:

Henri: Sähköposti on vaan niin jotenkin 90-lukua.

Keskustelufoorumit

Näyttää siltä, että seurattavalla keskustelufoorumilla käydään miltei päivittäin. Seurattavia foorumeita ei välttämättä ole montaa, enemmän keskitytään johonkin tai joihinkin foorumeihin, joita käydään lukemassa ahkerasti ja kommentoimassa silloin tällöin. Keskustelufoorumeilla on yleensä aina foorumin teemaan liittyviin keskusteluihin oma osastonsa sekä yleiseen keskusteluun tarkoitettu osasto.

Mikäli keskustelufoorumi on jonkin harrastusryhmän oma, siellä saattaa olla erillinen keskusteluketju tapaamisien sopimista varten. Näin saman harrastusryhmän ihmiset voivat sopia tapaamisia toistensa kanssa myös harrastuksen ulkopuolelle. Akselin kommentista käy ilmi, miten esimerkiksi yhteisiä illanviettoja voidaan sopia keskustelufoorumilla:

Akseli: Siellä [keskustelufoorumilla] on sellanen seuranhakuketju, jossa yksinäiset ihmiset hakevat illaksi seuraa.

Blogit

Vaikuttaa siltä, että blogit eivät ole merkittävä vapaa-ajan viestinnän väline teknologiavälitteisessä henkilökohtaisessa verkostossa. Blogista voidaan käydä lukemassa kaverin kirjoittamia päivityksiä ja kommentoidakin niitä blogin kommentti-

osioon. Mahdollisia vastauksia jätettyyn kommenttiin ei kuitenkaan käydä lukemassa.

4.3 Viestintävälineiden käyttösyöt

4.3.1 Viestintävälineiden käyttösyiden aihepiirit

Tässä luvussa käydään läpi, millaisia syitä viestintävälineiden käytölle annettiin, ja vastataan kolmanteen tutkimuskysymykseen:

Millaisia syitä viestintävälineen valintaan liittyy viestintäteknologiavälitteisessä henkilökohtaisessa verkostossa viestittäessä?

Aineistosta nostetut 26 käyttösyötä jaettiin viiteen eri ryhmään. Ryhmät muodostuvat samanaiheisista käyttösyistä, ja näitä aiheita ovat asiaan liittyvät syyt, välineeseen liittyvät syyt, yksilön sisäiset syyt, yksilön ulkoiset syyt sekä vuorovaikutussuhteeseen liittyvät syyt. Luvuissa 4.3.2–4.3.6 esitellään viestintävälineiden käyttösyöt ryhmittäin. Luvussa 4.3.7 vertaillaan käyttösyiden yleisyyttä ja tarkastellaan yksilökohtaisia eroja välineen valintaa ohjaavissa käytösyissä.

4.3.2 Asiaan liittyvät syyt

Asioiden hoitaminen

Puhelut ja tekstiviestit valikoituvat välineiksi asioiden hoitamiseen. Erilaisten tapaamisten ehdottaminen ja sopiminen hoidetaan puheluiden ja tekstiviestien välityksellä, tosin tapaamista on saatettu suunnitella esimerkiksi Facebookissa. Lopullisia päätöksiä tehtäessä voidaan soittaa, ettei tarvitse enää odotella vastaus-

ta Facebookissa. Valinta tekstiviestin ja puhelun välillä voidaan tehdä esimerkiksi sillä perusteella, mahtuuko asia tekstiviestiin vai onko nopeampaa soittaa.

Asioiden hoitaminen monen ihmisen kanssa

Facebookin yksityisviestit ja sähköposti vaikuttavat tehokkaimmalta tavalta viestiä monen ihmisen kanssa yhtä aikaa. Näyttää siltä, että Facebookin yksityisviestiketjut toimivat hyvin isonkin kaveriporukan kesken niin lounaiden kuin muidenkin tapaamisten sopimiseen. Toisten vastauksia viestiketjuun on helppoa seurata, sillä Facebook antaa ilmoituksen aina uuden viestin saavuttua. Tällaiset viestiketjut nähdään kätevinä myös siksi, että kaikkien on helppo kommentoida keskusteltavia asioita ketjuun ja kaikki näkevät toistensa viestit. Toisaalta hankalaksi koetaan se, että kun Facebookin kautta tavoittaa suurimman osan ihmisistä, saattaa unohtaa yhteyttä niihin ihmisiin, jotka eivät käytä Facebookia. Facebookin molemmat puolet asioiden hoitamisessa monen ihmisen kanssa tulevat hyvin esiin seuraavissa Stiinan kommentteissa:

Stiina: Se yksityisviestittely on kyllä tosi kätevää, kun saa monta ihmistä siihen ja sit voi just tapaamisia suunnitella sen mukaan.

Stiina: Se on toisaalta aika surullistaki et jos esimerkiksi on nyt vaikka syntymäpäivät ja järjestää Facebookissa kutsun syntymäpäiville, sitten unohtaa kutsua ne ihmiset ketkei oo Facebookissa, et se on tosi huono piirre, et sit pitää laittaa tekstiviesti et ainiin joo meillois nyt tämmöset.

Sähköpostia käytetään esimerkiksi kouluun liittyvien asioiden hoitamisessa. Sähköpostiin voi luoda valmiita osoitelistoja, mikä helpottaa ja nopeuttaa viestien lähettämistä. Vastaanottajien kanssa voidaan sopia, kuinka usein sähköpostia luetaan, jotta varmistetaan tiedon nopea kulku.

Harrastusryhmissä saatetaan viestiä yhteisellä, sovitulla keskustelufoorumilla. Keskustelufoorumit toimivat tapaamispaikkoina myös ihmisille, joilla on yhteisiä mielenkiinnon kohteita.

Jollain tietyllä välineellä voidaan ottaa yhteyttä myös siinä tapauksessa, että sillä tiedetään tavoitettavan samalla myös joku toinen henkilö. Usein voidaan soittaa

jommallekummalle vanhemmalle ja puhua saman puhelun aikana molempien kanssa, sillä se on helpompaa kuin molemmille soittaminen erikseen. Nimenomaan vanhempiin pidetäänkin yhteyttä näin.

Kuulumisten vaihto

Puhelu ja Skype-puhelu näyttävät olevan hyviä välineitä kuulumisten vaihtoon. Rupattelupuhelun soittaminen ei vaadi varsinaista asiaa, vaan kuulumisten vaihto riittää yleensä yhteydenoton syyksi. Vaikuttaa siltä, että kuulumisia vaihdetaan puhelimitse melko läheisten ihmisten kanssa. Facebookin keskustelu koetaan käteväksi välineeksi kuulumisten vaihtoon myös etäisten verkoston jäsenten kanssa. Sähköpostin käytöstä sen sijaan on kaksijakoisia mielipiteitä. Toisaalta se saateen kokea käteväksi, koska yhteen sähköpostiin on helppo sisällyttää pitkän ajan kuulumiset, toisaalta se taas nähdään vahvasti työhön liittyväksi välineeksi. Seuraavat esimerkit havainnollistavat näitä eroja hyvin:

Lotta: Siihen [sähköpostiviestiin] mahtuu aika paljon kaikkea asiaa, voi kerralla sit kertoa pidemmän ajan kuulumiset.

Krista: No sähköpostit pyörii työmaailmassa, mut et, ethän sä enää kauheesti lähetele mitään kuulumisviestei kellekään kavereille. Et sit se on joku tommonen enemmän pikaviestintäväline sitten, millä niitä kuulumisia vaihdetaan.

Akuutti asia

Välineeksi valikoituu useimmin puhelu, mikäli hoidettavalla asialla on kiire. Kiireellisiä asioita voivat olla tiedustelut siitä, missä toinen on; ilmoitusasiat sekä kysymykset, joihin tarvitaan vastaus heti. Mikäli asialla ei ole kiirettä, saatetaan puhelun sijasta laittaa tekstiviesti. Puhelu on kuitenkin yleisin väline nopeaan kommunikointiin. Puhelun rooli akuuttien asioiden hoitamisessa tulee esiin myös seuraavasta kommentista:

Henna: Jos on joku kiireellinen asia niin sitten tietysti soittaa.

Asian tärkeys

Tärkeiden tai vakavien asioiden hoitamiseen käytetään yleensä puhelua. Sillä halutaan varmistaa asian perille meneminen ja vastauksen saaminen. Esimerkiksi lähi-

piirin surullisista tapahtumista tai henkilökohtaisesti tärkeistä uutisista halutaan mielellään kertoa puhelussa.

4.3.3 Välineisiin liittyvät syyt

Välineen helppous

Välineen helppous tarkoittaa sitä, kuinka vuorovaikutuksesta saadaan välineen valinnalla mahdollisimman vaivatonta. Helppouteen vaikuttavat muiden käyttötottumukset, välineen käyttöhistoria sekä välineen helppokäyttöisyys.

Näyttää siltä, että monet verkostojen jäsenistä ovat Facebookissa, mikä tekee siitä helpon kanavan pitää yhteyttä näihin jäseniin. Mikäli Facebook ei olisi niin suosittu verkoston jäsenten keskuudessa, myös oma käyttö vähentyisi.

Facebook muistuttaa kavereiden syntymäpäivistä, joten siellä on vaivatonta samalla onnitella päiväsankaria seinäkirjoituksella tai tilakommentilla. Facebookin keskustelussa voi jutella yhtä aikaa monenkin ihmisen kanssa ilman, että heidän yhteystietojaan tarvitsee erikseen lisätä mihinkään pikaviestimeen. Koska keskustelu on helppo väline ottaa yhteyttä, voi sen välityksellä jutella myös tyhjänpäiväistä asioista.

Sähköposti koetaan helpoksi välineeksi, koska sitä on käytetty töiden ja opiskelujen parissa paljon. IRC:ssä on erityisesti kanavalla käytävän kiivaan keskustelun aikana helpompaa keskustella jostain toisesta aiheesta IRC:n yksityiskeskustelussa, jotta on helpompaa seurata toisen vastauksia.

Kieltäytyminen kutsusta tai tapaamisesta näyttäisi olevan helpointa tekstiviestillä. Esimerkiksi Hennan mielestä tekstiviestillä on helpompaa ilmoittaa esteestä kuin Facebookissa:

Henna: Se [tekstiviesti] oli niinku helpompi tapa ku et ois laittanu tonne Facebookkiin niin se ei ois välttämättä sitä nähny -- mä en niinku halunnu sillai jutella tai selvittää sitä syytä miks mä en pääse tuleen.

Välineen mukavuus

Sillä, kuinka miellyttäväksi tietyn välineen kokee, näyttää olevan merkittävä vaikutus välineen valintaan. Välineen mukavuuteen taas vaikuttavat monenlaiset asiat. Esimerkiksi jos tiettyjä välineitä käytetään työpäivän aikana, ei niitä välttämättä haluta käyttää vapaa-ajalla. Myös se, kuinka nopeasti, kätevästi tai helposti välineellä voi asiansa hoitaa, saattaa vaikuttaa välineen koettuun mukavuuteen. Toisaalta se, että tietää saavansa välineen kautta vastauksen, lisää välineen mukavuutta. Tätä kuvaa hyvin myös seuraava esimerkki:

Lotta: Facebookissa on vaan niin kaikki, et sieltä pystyy vähän sellasiinkin, joihin ei yleensä pidä yhteyttä, niin ottaan yhteyttä hyvin. Sitten sähköposti on aika nopee ja sit semmonen et siihen saa paljon tekstiä, ja sitten vielä ilmanen, et sit jos on paljon asiaa niin käyttää sähköpostia. Puhelin sit taas on semmonen helppo ja koko ajan siinä niinku saatavilla.

Välineen häiritsevyys

Tietty väline saatetaan kokea joko itseä, ympärillä olijoita tai vastaanottajaa häiritseväksi, minkä vuoksi sitä ei haluta käyttää. Yleensä häiritseväksi koettu väline on puhelu, ja se korvataan usein tekstiviestillä. Näin tehdään esimerkiksi silloin, kun tiedetään toisen osapuolen olevan töissä, nukkuvan tai olevan muuten varattu. Tekstiviestin koetaan ylipäätään olevan puhelua vähemmän tungetteleva väline. Näyttää kuitenkin siltä, että jos suhde on hyvin läheinen, vähenee pelko puhelun häiritsevyydestä. Tällöin toiselle voidaan soittaa lähes milloin vain. Tämä tulee hyvin esiin esimerkiksi Helenan pohdinnasta:

Helena: Perheelle on helppo soittaa, että niille on kuitenkin semmonen -- suhde on kuitenkin niin läheinen -- ettei tarvi siinä niin paljon mieltä sitä että häiritseenkö mä äitiä kun mä soitan sille.

Puhelu voi häiritä myös ympärillä olijoita. Esimerkiksi yleisissä liikennevälineissä puhelimessa puhumista saatetaan välttää tämän vuoksi.

Tiettyjä välineitä saatetaan myös välttää siksi, että ne ainakin välillisesti häiritsevät itseä. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi Facebookin tilakomentoinnista. Jos kommentoi jonkun toisen tilapäivitystä, tulee kommentoijalle yleensä ilmoitus uudesta kommentista aina, kun joku muu kommentoi samaa tilapäivitystä. Nämä ilmoitukset saattavat häiritä, sillä uudet kommentit eivät välttämättä ole tarkoitettu itselle, vaan alkuperäisen tilapäivityksen kirjoittajalle. Häiritseviä ilmoituksia saatetaan välttää esimerkiksi kirjoittamalla kokonaan uusi seinäkirjoitus tilapäivityksen kommentoinnin sijaan. Kristan esimerkki kuvaa tätä hyvin:

Krista: Mä en halunnut laittaa sitä siihen kuvaan, sen takia sitä onnittelua, koska sitähan käy miljoona muutakin ihmistä onnittelemassa, niin mulle tulee niitä huomioita koko ajan. Niin mä laitoin sen seinälle sitten.

Välineen tehokkuus

Puhelu koetaan usein tehokkaammaksi kuin tekstiviesti, sillä lyhyessäkin puhelussa ehtii jutella monen tekstiviestin asiat. Puhelulla saa asian heti selville ja tarvittaessa voi esittää lisäkysymyksiä, eikä tarvitse enää odotella, että toinen ensin lukee viestin ja sen jälkeen vastaa siihen. Tekstiviestit saatetaan joskus nähdä epävarmoina vanhempien kanssa viestittäessä, sillä vanhempien puhelimen käyttötaitoihin ei luoteta.

Toisaalta taas tekstiviestit voivat joskus olla puhelua tehokkaampia. Jos on vain lyhyt ilmoitus tai asia, on tehokkaampaa laittaa se yhdessä viestissä kuin soitella, varsinkin, jos viestin täytyy tavoittaa monta ihmistä. Tekstiviestit koetaan tehokkaiksi myös silloin, jos tiedetään toisen eksyvän helposti aiheesta puhelussa. Toisaalta näissä tapauksissa välineen valintaan vaikuttaa usein myös suhde, jossa viestitään. Krista toteaa asiasta seuraavalla tavalla:

Krista: Kaveri C2:n kans on kans helpompi viestittää sen takia, koska se eksyy aina aiheesta, jos sen kanssa rupee puhuun puhelimassa.

Facebook koetaan tehokkaaksi usean ihmisen kanssa viestittäessä. Facebookissa viestittäessä luotetaan, että kaikki saavat viestin parin päivän sisällä. Facebookin yksityisviestit nähdään tehokkaiksi tiettyjen ihmisten kanssa viestittäessä; joistain

verkoston jäsenistä tiedetään, että he lukevat ja vastaavat yksityisviesteihin, toisten taas tiedetään olevan laiskoja yksityisviestien käyttäjiä.

IRC:ssä on joskus tehokkaampaa ilmoittaa asiansa yksityiskeskustelussa kuin yleisellä kanavalla. Näin toimitaan esimerkiksi silloin, jos kanavalla on kiivas keskustelu meneillään, ja itse haluaisi kertoa keskusteluun liittymättömän asian jollekulle keskustelijoista. Sähköposti taas koetaan tehokkaaksi silloin, jos täytyy viestiä pitkää, selittämistäkin vaativaa asiaa, joka kuitenkin vaatii tiettyä tarkkuutta. Tällaisia asioita voivat olla vakuutusasiat ja polttaripäivän ohjelma.

Samalla välineellä vastaaminen

Vaikuttaa siltä, että yleensä pyritään vastaamaan samalla välineellä, jolla itseen on otettu yhteyttä. Tämä koetaan luontevimpana tapana. Lotta ja Krista perustelevat samalla välineellä vastaamista seuraavin sanoin:

Lotta: Se on vähän sama kun et jos kaks ihmistä näkis, ja sit toinen sanois jotain ja sitte toinen niinku lähtis pois siitä ja soittais vastauksen. Tai silleen et pitää jotenkin samalla lailla vastata. -- Kaikis [välineissä] melkein on se sellanen.”

Krista: On jotenkin niinku helpompi sit tavallaan pitää se keskustelu siinä [välineessä] mistä se on lähteny kuin taas se, et rupeet sitä monessa paikassa.

Poikkeustapauksiakin löytyy. Jos esimerkiksi yhteydenotto on tullut tekstiviestillä, mutta vastaus vaatii pidempää selittämistä, on tyypillistä soittaa puhelu tekstiviestillä vastaamisen sijaan. Näin vältetään turhalta viestinvaihdolta, ja asia tulee kerralla selväksi.

Samalla välineellä vastaamisen yleisyyttä käytetään myös ohjailemaan vastauksen saantia: toiseen saatetaan ottaa yhteyttä tietyllä välineellä siksi, että vastauksen toivotaan tulevan tällä välineellä. Vastauksessa voi esimerkiksi olla tietoja, jotka on helpointa poimia tietyllä välineellä lähetetystä viestistä. Tämä tulee hyvin esiin seuraavasta esimerkistä:

Akseli: No, ei me yleensä tekstiviestillä olla...mutta toi oli semmoinen, että mä aattelin että mun ei tarvis tehdä yhtä paljon töitä kun mä saisin kauppalistan suoraan puhelimeen niin ei tarvis kirjottaa sitä ylös.

Toisen välineen hyödyntäminen toista välinettä varten

Aina ei ole mahdollista ottaa yhteyttä toiseen haluamallaan välineellä. Esteenä voi olla esimerkiksi se, ettei toinen ole kirjautuneena sisään haluttuun palveluun. Tällöin saatetaan käyttää jotakin toista välinettä, jotta henkilö voidaan tavoittaa halutulla välineellä. Toisen välineen hyödyntäminen näyttäisi olevan yleisintä internetyhteyttä vaativien välineiden kohdalla. Joskus voidaan sopia etukäteen, että tiettyyn kellonaikaan otetaan Skype-puhelu. Toista osapuolta voidaan myös pyytää puhelulla tai tekstiviestillä kirjautumaan vaikkapa pikaviestimeen. Tämä ilmenee esimerkiksi seuraavasta kommentista:

Lotta: Yleensä laitetaan tekstarilla että tuu meseen ja sitten jatketaan siellä.

Välineiden saatavuus/saavutettavuus

Se, mitä välineitä vuorovaikutukseen on kullakin hetkellä käytettävissä, vaikuttaa luonnollisesti välineen valintaan. Puhelinta pidetään yleensä mukana, joten se on usein saatavilla, mikä onkin välillä ainoa selitys valita puhelu ja tekstiviesti viestintävälineeksi. Toisaalta joillakin puhelimilla pääsee myös internetiin, jolloin esimerkiksi Facebookin, Skypen tai pikaviestinohjelmien mobiiliversioiden käyttö mahdollistuu. Viestintävälineen saatavuuden tärkeydestä kertovat hyvin seuraavat esimerkit:

Helena: Mut et ehkä mulle niin ku kuitenkin siinä viestimisessä on aika tärkeä se, että se on niinku mulla mukana, et se ei oo mitenkään sidottu tohon niinku kotikoneeseen, joka möllöttää joka päivä tossa pöydällä.

Akseli: Puhelinta mä yleensä käytän, ensisijaisesti. En mä silleen, et aukasen koneen ja katon, onko se Facebookissa ja sit viestitän, ei siinä oo mitään järkee.

Näyttää siltä, että saatavilla olevien välineiden määrä vähentyy kodin ulkopuolella, mikä saattaa vaikuttaa sekä välineen valintaan että viestinnän aktiivisuuteen. Esimerkiksi vanhempien tietokoneelle ei välttämättä ole asennettu niitä ohjelmia, joiden kautta normaalisti pidettäisiin yhteyttä tiettyihin henkilöihin. Näin ollen

vuorovaikutukseen valitaan totutusta poikkeava väline tai näihin henkilöihin ei pidetä vanhempien luota yhteyttä.

Välineen saatavuus voi heikentyä toimintavikojen vuoksi. Jo tieto siitä, että väline ei aina toimi hyvin, saattaa vaikuttaa sen käyttämättä jättämiseen. Tätä havainnollistaa seuraava esimerkki:

Krista: Siinä [Facebookin keskustelussa] on vähän huono ruveta mitään asioita yleensä hoidaan, kun yleensä siinä vaiheessa, kun sullois oikeesti jotain asiaa, nii se ei suostu toimiin. Et se katkasee yhteyden tai jotain.

Ainoa väline

Joidenkin henkilökohtaisen verkoston jäsenien kanssa saattaa olla käytössä vain yksi teknologiavälitteinen viestintäväline. Tällöin välinettä yhteydenpitoon ei voi varsinaisesti valita. Välineiden vähyyteen voi vaikuttaa esimerkiksi tuttavuuden lyhyt kesto, jolloin muita välineitä ei ole otettu käyttöön. Toisaalta viestinnän toisella osapuolella ei välttämättä ole tarvittavia taitoja käyttää muita välineitä. Toinen osapuoli saattaa esimerkiksi osata lukea tekstiviestit, muttei lähettää niitä itse. Myös toisen osapuolen halukkuudella tai mieltymyksellä käyttää tiettyjä välineitä on vaikutus välineen valintaan: osa ihmisistä ei esimerkiksi halua liittyä Facebookiin tai käyttää sitä, joten on valittava jokin muu väline viestintään.

Kun käytössä on vain yksi väline, näyttää se useimmiten olevan puhelu. Myös pikaviestimet ja Facebookin tilakommentit ovat joidenkin suhteiden ainoita välineitä. Varsinkin etäisten verkoston jäsenten kanssa viestitään ainoastaan Facebookin tilakommenteilla.

Välineen valinnalle annetut arvostukset

Jokin väline saattaa olla käyttäjän mielestä arvostetumpi kuin toinen. Tällöin on yleensä kysymys siitä, miten käyttäjä uskoo muiden ajattelevan tietyllä välineellä viestimisestä. Esimerkiksi asioita hoidettaessa saatetaan valita puhelu sähköpostin asemasta, sillä soittamisen koetaan olevan "aikuisempaa". Tämä tulee hyvin esiin Sallan esimerkistä:

Salla: Olis ehkä voinut hoitaa sähköpostillakin, mut se on, se tuntu mun mielestä jotenkin vastuulliselta, että mä soitan sinne itse,-- jotenkin sellanen aikuismainen tapa hoitaa asiat et soittaa ja kantaa vastuunsa.

4.3.4 Yksilön sisäiset syyt

Oma mieliala

Oma mieliala saattaa vaikuttaa välineen valintaan. Jos ei jakseta puhua puhelimes-
sa, laitetaan mieluummin tekstiviesti kuin soitetaan. Tekstiviestiin saatetaan pää-
tyä myös silloin, jos halutaan tietää jotain, mutta samalla pelätään pettymystä;
pettymys lienee helpompi ottaa vastaan tekstiviestitse kuin puhelun välityksellä.
Tämä käy ilmi seuraavassa esimerkissä:

Krista: Mä en halunnu sen takia soittaa siskolle, -- koska se on mulle suuri pettymys siinä
vaiheessa kun se sanoo, että L1:llä [lapsella] on sitä ja L2:lla [toisella lapsella] on tätä ja täl-
leen näin. Niin mä en halua sitä pettymystä siin puhelimessa. Nii sit laitoin viestin.

Näyttää siltä, että ihmisen ollessa surullinen hän vähentää viestintävälineiden
käyttöä ja korvaa osan puheluista tekstiviesteillä. Facebookin ja sähköpostin käyt-
tö vähenee suruaikana. Oma mieliala vaikuttaa myös siihen, miten viestii Faceboo-
kissa. Riippuu mielialasta, kirjoitellaanko ja kommentoidaanko muille paljon,
vähän vai ei ollenkaan.

Yksityisyys/julkisuus

Yksityisyyden tarve näyttää olevan tärkeä syy valita tietty viestintäväline. Face-
bookin yksityisviesti, tekstiviesti, puhelu ja sähköposti koetaan hyviksi välineiksi
viestiä yksityisiä tai arkaluontoisia asioita. Toisaalta puheluja ei haluta soittaa, jos
ollaan julkisella paikalla tai seurassa, jonka ei haluta kuulevan puhelua. Facebookin
seinälle tai tilakommentteihin kirjoitetaan harvoin hyvin henkilökohtaisia asioita
tai vain tietyn henkilön nähtäviksi tarkoitettuja asioita. Jos joku kirjoittaa seinälle
tai tilakommenttiin liian henkilökohtaisia asioita, saatetaan niihin vastata eri väli-

neellä ja näin suojella yksityisyyttä. Seuraavat pohdinnat kuvaavat viestintävälineiden yksityisyyttä ja mahdollisuutta suojella yksityisyyttään välineen valinnalla:

Liisa: Puhelu ja sitte toi Facebookin chatti, niin ne on sit ihan tällasista henkilökohtaisista [asioista], niinku et on vaikka justiin parisuhteesta, ja justiin elämä ja kuolema, kaikki tällaset syvällisemmät asiat. Et sit jos on joku seinäkirjotus -- kun se on kaikille siellä kuitenkin kaverillekin julkista, niin pysytään ihan tällasissa pintapuolisissa asioissa.

Henna: Jos on joku semmonen oikee asia, ja jollain tavalla henkilökohtasta, niin kyllä mä tykkään ne yksityisviestinä laittaa ihan sen takii, että se seinä on kaikkien nähtävillä.

Krista: Siellä [IRC-kanavalla] on tällä hetkellä paikalla varmaan joku kuutisenkymmentä ihmistä, nii enhän mä puoliakaan niistä tiedä. Et mä tiedän tavallaan ne aktiiviset vaan, ni vähän miettii siinäkin et mitä asioita voi puhua irkissä, yleisellä, kun sit taas Facebookissa -- mä pystyn jonkun verran rajoittaa sitä, ketkä mun elämästä tietää mitään.

Toisaalta seinäkirjoitusta tai tilakomenttia saatetaan hyödyntää silloin, kun muidenkin kuin vastaanottajan halutaan näkevän viestin ja ehkä myös kommentoivan sitä. Esimerkiksi Stiina oli päättänyt onnitella kaveriaan nimipäivän johdosta tämän Facebook-seinälle, koska hän halusi tuoda asian muidenkin tietoon:

Stiina: Nii-i, ehkä mä halusin kaikille näyttää, että minä muistin nämä nimipäivät!

Sopimus tai totuttu tapa

Välineiden käyttötottumuksiin voi muodostua yhteisiä tapoja. Jokin väline voi vain muodostua yhteiseksi yhteydenpitovälineeksi, vaikka muitakin välineitä olisi tarjolla. Tottumusta voi olla se, että aina soitetaan jollekulle, sillä hänen tiedetään pysyvän yleensä vastaamaan. Tavaksi voi muodostua myös se, kumpi ottaa yhteyttä. Tapauksissa, joissa toinen osapuoli on miltei koko ajan kirjautuneena keskustelutai pikaviestinpalveluun, toinen osapuoli yleensä aloittaa keskustelun kirjaututtuaan itse palveluun. IRC:ssä voi jättää oman nimimerkkinsä kirjautuneeksi, vaikkei itse olisikaan koneella keskustelua seuraamassa. Näissä tapauksissa usein on tapana ilmoittaa keskustelijoille, että on lähdössä pois tai että on palannut takaisin koneelle.

Joskus voidaan myös sopia viestintävälineen käytöstä. Mikäli monen ihmisen kesken täytyy pallorella tietoa nopeasti, voidaan sopia, että käytetään sähköpostia ja

luetaan sitä monta kertaa päivässä, jotta tieto varmasti saavuttaa kaikki. Myös erilaiset keskustelufoorumit on koettu hyviksi välineiksi monen ihmisen väliseen viestintään. Joskus voidaan sopia myös yksittäisen ihmisen kanssa, että käytetään ainoastaan jotain tiettyä välinettä. Esimerkiksi parisuhteen erotilanteessa voidaan valita väline, joka tuntuu mahdollisimman etäiseltä.

Muuten vaan

Viestintäteknologia näyttää tarjoavan hyvät mahdollisuudet informaaliin ja jopa lähes tarkoituksettomaan viestintään. Eri välineiden kautta tuntuu olevan yleistä viestiä "muuten vaan", kun varsinaista asiaa ei välttämättä ole. Tällaista viestintää kuvataan muun muassa seuraavanlaisilla sanoilla: jonninjoutavien ja tyhjänpäiväisten puhuminen, höpöttäminen, pälättäminen, tyhjäntoimittaminen, ihkuttelu ja liibalaabailu.

Facebookin eri välineiden, pikaviestimien, puheluiden ja tekstiviestien kautta saatetaan jutustella, jos aika käy pitkäksi tai sopiva juttukumppani sattuu olemaan samaan välineeseen sisäänkirjautuneena. Toisaalta välillä saattaa olla tarve ylipäättään kommentoida jotakin asiaa. Varsinkin Facebookin välineet näyttävät olevan tähän tarkoitukseen hyviä ja helppoja. Facebookin roolin kasvaminen informaalisessa viestinnässä tulee hyvin ilmi seuraavassa kommentissa:

Henna: Ehkä se toi, niinku Facebook on -- tuonu siihen sillai muutoksen, et ennen Facebookia niin saatto lähetellä semmosii "turhia" tekstiviestejä tai semmost, missei varsinaisesti oo mitään asiaa. Kun nyt sen voi hoitaa Facebookissa.

Se, että sattuu olemaan tietyn ihmisen kanssa jossakin välineessä samaan aikaan sisäänkirjautuneena, saattaa aiheuttaa paineen viestiä. Esimerkiksi Facebookin keskustelussa tai pikaviestimessä sisäänkirjautuneena voi tulla olo, että on sanottava edes jotakin, vaikei varsinaista asiaa olisikaan. Tätä painetta kuvaa hyvin seuraava esimerkki:

Henna: Jos tavallaan on se tilanne et kumpikin on siinä, niin me tehään paljon sitä että vaikkei ois yhtään minkäänlaista asiaa niin sit jotain on niinku pakko sanoo, vähän sillai et 'mä oon täällä'.

Myös yhtä aikaa kirjautuneena olevalle voi haluta viestiä Facebookin keskustelun tai pikaviestimen kautta muuten vaan, ”huvin vuoksi”, tai jos tilanne on tylsä. Henna kertoo täyttävänsä Facebookin keskustelun välityksellä juttelemisella tylsiä hetkiä myös työpäivän aikana:

Henna: Sellasina tylsinä hetkinä [työpäivän aikana] tulee niinku juteltuu ihmisten kaa tosi paljon [Facebookin keskustelussa], ja siit ei oo niinku haittaa, vaik vähän juteltais ja jotain kuulumisii vaihdettais.

4.3.5 Yksilön ulkoiset syyt

Toisen osapuolen tavoitettavuus

Väline saatetaan valita sen perusteella, miten hyvin henkilön uskotaan tai tiedetään olevan tavoitettavissa tietyn välineen välityksellä. Facebookin keskusteluun, pikaviestimiin, IRC:hen ja Skypeen on kirjaututtava, jolloin on mahdollisuus päätellä, onko tavoiteltu henkilö paikalla ja tavoitettavissa. Kirjautuneena oleminen ei kuitenkaan aina tarkoita sitä, että käyttäjä on välineen tavoitettavissa, vaan käyttäjä saattaa ”idlata”. Idlaamisella tarkoitetaan sitä, että keskusteluohjelma jätetään päälle, mutta itse ei olla tietokoneen ääressä. Tällöin viestit periaatteessa välittyvät, mutta koska vastaanottaja ei ole paikalla, ei hän näe niitä heti eikä myöskään pysty vastaamaan niihin välittömästi.

Viestintävälineen valintaan saattaa vaikuttaa tieto siitä, että tavoiteltavan henkilön tavoitettavuus on heikko. Tavoitettavuuteen vaikuttavia asioita voivat olla esimerkiksi ulkomailla oleskelu, asepalveluksen suorittaminen tai vuorokaudenaika. Näissä tapauksissa viestintäväline valitaan erityisen harkitusti. Valinta tehdään sen mukaan, kuinka tehokas väline on, ja kuinka tärkeä viestittävä asia on.

Maantieteellinen etäisyys

Maantieteellisesti kaukana olevien verkoston jäsenten kanssa viestimiseen saattaa liittyä epävarmuustekijöitä varsinkin silloin, jos he ovat ulkomailla. Näitä ovat esi-

merkiksi viestin tavoitavuuden epävarmuus tai kustannuskysymykset. Syy viestin tavoitavuuden epävarmuuteen voi olla se, ettei tiedä, kuinka nopeasti vastaanottaja saa viestin. Sähköposti koetaan hyväksi välineeksi hitaaseen viestintään, koska yhteen sähköpostiviestiin voi mahduttaa pitkänkin ajan kuulumiset, ja se säilyy tallessa sähköpostilaatikossa. Seuraava esimerkki kuvaa hyvin maantieteellisen etäisyyden aiheuttamaa pohdintaa sopivasta viestintävälineestä:

Lotta: Aika vähän niinku kännykällä, niinku puheluita tai tekstareita sen takia et se on aika usein Venäjällä. -- Sit ei oikein tiedä, että mihin se pitäis laittaa se viesti. Mut toi maili on semmonen et se menee ainakin perille.

Näyttää siltä, että maantieteellisesti kaukana oleville ihmisille soitetaan puheluita tai Skype-puheluita, koska heitä ei tavata kasvokkain. Toisaalta puhelimesta puhutaan joidenkin sellaisten ihmisten kanssa, joita nähdään usein – toisten kanssa taasen ei koeta tarvetta soitella, koska heitä nähdään päivittäin.

Kustannukset

Kustannussyyt näkyvät myös osittain välineen valinnassa. Puhelinliittymä voi ratkaista, kannattaako toiselle soittaa vai lähettää tekstiviesti, sekä kuinka usein ja paljon kerralla on taloudellista viestiä. Erilaiset soittoringit perheen tai kavereiden kesken ovat edullisia liittymätyyppejä, kun taas tekstiviestipaketit kannustavat tekstiviestittelyyn. Tämä tulee hyvin esiin seuraavista kommentteista:

Liisa: No esimerkiks perheen kanssa soitellaan paljon. Meillon perheliittymä, et se on ehkä se.

Krista: Se on sellasta aika runsasta se mejän viestittely. Mut koska se ei tuu meille paljon mitään silleen maksamaan ku P:llä [puolisolla] taitaa olla tuhat viestiä kuussa ja mulla muistaakseni 700 viestiä kuussa, ni ei niinku tavallaan tuu semmost huonoo omaatuntoa siitä, että laitat jotain "OK" viestiä -- toiselle. Niin niitä tulee läheteltyä paljon.

Puhelut ulkomaille soitetaan usein Skype-puheluina, sillä ne ovat maksuttomia. Lyhyempien ulkomaanmatkojen aikana saatetaan lähetellä tekstiviestejä, mutta vältetään soittamista sen kalleuden vuoksi.

Facebook on ilmainen väline, minkä huomaa myös käytön määrässä. Facebookin keskustelun käyttöä halutaan lisätä, sillä se on taloudellisempaa kuin puhelut ja tekstiviestit.

Omien kustannusten lisäksi saatetaan ajatella myös toiselle osapuolelle tulevia kustannuksia. Tästä voi seurata paine olla tavoitettavissa tietyn, edullisen välineen kautta. Esimerkiksi Sallalla on välillä tällaisia ajatuksia Facebookin keskustelun kautta tavoitettavana olemisesta:

Salla: On jotenkin sellanen ajatus, että pitäis olla koko ajan saatavilla siellä [Facebookin keskustelussa], siltä varalta että just joku kaveri haluaa sopia jotain treffejä, eikä sen sitten tarvitse käyttää rahaa siihen, että se lähestyy mua matkapuhelimella. -- Pitäis päästä eroon sellasesta ajattelusta, että pitäis olla koko ajan saatavilla, niinku helposti tyrkyllä.

Olosuhteiden vaikutus

Joskus vallitsevat olosuhteet vaikuttavat välineen valintaan. Puhelun sijasta voidaan lähettää lyhyt tekstiviesti, jos ajetaan autoa. Työpäivän aikana ei välttämättä saa kirjautua Facebookiin, jolloin yksityisasiat pitää hoitaa jollain muulla välineellä.

Myös oma siviilisääty ja asuintilanne voivat vaikuttaa: seurusteleva pariskunta saattaa soitella paljonkin keskenään ennen muuttoa yhteen, mutta yhdessä asuessa puhelut voivat vähentyä ja tekstiviestit lisääntyä. Seurustelevan ihmisen yhteydenpito muihin kuin seurustelukumppaniinsa voi myös vaihdella: Yksin ollessaan hän saattaa käyttää IRC:tä viestintävälineenä, mutta viettäessään aikaa seurustelukumppaninsa kanssa hän viestii verkostonsa kanssa tekstiviestitse. Toisaalta taas henkilökohtainen verkosto saattaa painostaa käyttämään tiettyjä välineitä. Mikäli oma verkosto käyttää paljon tiettyä välinettä, saattaa se alkaa olettaa välineen olevan paras yhteydenpitoon.

Ajankohtasidonnaisuus

Ajankohta saattaa vaikuttaa siihen, kuinka aktiivisesti tietyn välineen kautta viestii. Tämä näyttää koskevan varsinkin keskustelufoorumeita, jotka keskittyvät ajankohtasidonnaiseen aiheeseen. Jos foorumin aiheeseen liittyviä asioita ei ole tapahtu-

nut hetkeen, saattaa foorumille kirjoittelu vähentyä. Kun foorumin aiheet tulevat taas ajankohtaisiksi, saattaa tarve kommentoida foorumilla kasvaa. Tämä tulee ilmi hyvin seuraavasta esimerkistä:

Stiina: Nyt heti sitte, tyyliin marraskuussa kun alkaa taas nää aktiiviset päivät, niin mä varmaan meen sinne [foorumin] asiapuolelle ja varmaan roikunkin siellä vähän enempi sitte.

4.3.6 Vuorovaikutussuhteeseen liittyvät syyt

Läheisyys

Puhelimessa puhutaan eniten kaikista läheisimpien ihmisten kanssa, joita ovat perheenjäsenet, parisuhteen toinen osapuoli sekä lähimmät ystävät. Puhelimessa jutellaan henkilökohtaisistakin asioista erityisesti läheisten ihmisten kanssa. Mikäli suhde ei ole tarpeeksi läheinen, saattaa esiintyä jopa jonkinasteisia pelkotiloja puhelimessa puhumisen suhteen. Toisaalta taas suhteen ollessa tarpeeksi läheinen toiselle voi soittaa milloin hyvänsä ilman, että tarvitsee miettiä, häiritseekö puhelu toista.

Niiden verkoston jäsenten kanssa, joiden puhelinnumeroa ei ole tai jotka eivät ole kovin läheisiä, käytetään erityisesti Facebookia. Yleensä kaukaisimpien jäsenten kanssa on käytössä myös vähemmän välineitä kuin läheisten. Verkoston kaukaisimpien jäsenten kanssa viestitään mieluiten tekstiviestien tai Facebookin keskustelun, tilakommenttien ja yksityisviestien välityksellä. Läheisyyden vaikutus välineen valintaan tulee selkeästi esille seuraavissa kommentteissa:

Stiina: No ehkä lähimpien ystävien kanssa tulee enemmän käytettyä puhelinta. Et jos ei oo niin läheinen, nii sit enemmän käyttää just Facebookissa vaikka yksityisviestejä tai toisten statusten kommentointia.

Tuen hakeminen

Tietty väline saatetaan valita sen mukaan, miten hyvin sen kautta saa ilmaista tuen tarpeensa. Facebookin tilapäivitys saatetaan muotoilla niin, että se herättää

kiinnostusta, muttei paljasta liikaa. Jos joku osoittaa tilakomentissaan kiinnostusta tietää lisää, voidaan henkilökohtaista juttelua jatkaa jossain muussa välineessä, esimerkiksi yksityisviestein. Tämä käy hyvin ilmi seuraavassa esimerkissä:

Stiina: Ehkä haluaa, että joku siihen [tilakommenttiin] tarttuis, mut ei halua kuitenkaan alkaa sitä siinä puida. Et kaipaa just jotain sellasta 'olkapäätä' kenelle purkautua.

Vuorovaikutussuhteen vaikutus

Vuorovaikutussuhde voi ohjata käyttämään tiettyä välinettä. Pariskunnat saattavat kommentoida toistensa tilapäivityksiä Facebookissa, mikäli päivityksessä on jokin heille yhteinen aihe. Toisaalta vuorovaikutussuhteen vaikutus voi näkyä esimerkiksi vastaamatta jättämisenä, mikäli kokee suhteen olevan huono, eikä haluaisi olla yhteyksissä toiseen osapuoleen.

Tietyissä suhteissa viestittäessä saatetaan pelätä itsensä nolaamista. Tällöin valitaan yleensä sellainen väline, joka antaa paremmat mahdollisuudet asetella sanojaan harkitusti. Akseli kuvaa näitä ajatuksiaan seuraavalla tavalla:

Akseli: Kyllä on helpompi puhua jonkun kanssa mesessä tai jossain Facebookissa kuin soittaa. Ei oo sitä niinkö itsensä nolaamisen pelkoa, kun kaiken voi suunnitella, mitä sä esität siellä.

Läheisten verkoston jäsenten kanssa on erityisen helppoa soittaa rupattelupuheluita tai lähetellä tekstiviestejä. Henri kertoo puhelimesta puhumisen helppoudesta seuraavasti:

Henri: Joittenkin ihmisten kanssa on helpompi puhua puhelimesta. Et kun tietää, et voi käydä sellasta rupattelupuhelua, ettei tarvii olla sellanen, et "no, mitäs asiaa oli".

Toisaalta, jos toisen osapuolen arvellaan pitävän jostain tietystä välineestä, saatetaan häneen olla yhteydessä kyseisellä välineellä. Tämä tulee ilmi seuraavasta esimerkistä:

Lotta: Mullon yleensä sellanen, et mä aina ensin soitan, koska se tykkää enemmän, että sille soitetaan.

4.3.7 Käyttösyiden yleisyys ja yksilökohtaiset erot

Tässä luvussa esitellään sitä, miten yleisiä eri käyttösyöt ovat. Lisäksi tarkastellaan sitä, millaisia käyttösyitä kullakin tutkimushenkilöllä on. Kun tarkastellaan jokaista tutkimushenkilöä ja hänen käyttösyitään, voidaan tehdä johtopäätöksiä siitä, mihin ryhmään kuuluvat syyt vaikuttavat eniten tämän henkilön välineen valintaan.

Helena valitsee välineensä useimmiten välineisiin liittyvien syiden perusteella. Harvinaisimpia Helenan kohdalla ovat ulkoisiin syihin liittyvät käyttösyöt. Henrillä välineisiin liittyvät syyt erottuvat selvästi suosituimmiksi syiksi ja vuorovaikutussuhteeseen liittyvät syyt harvinaisimmiksi. Liisan käyttösyistä välineisiin liittyviä syyt ovat kaikista yleisimpiä, muut syyryhmät ovat keskenään yhtä suosittuja. Krista valitsee välineensä useimmin sisäisten tai välineisiin liittyvien syiden perusteella, ja harvimminkin vuorovaikutussuhteeseen liittyvien syiden perusteella. Akselin käyttösyöt jakautuvat melko tasaisesti eri ryhmiin, mutta välineisiin liittyvät syyt ovat yleisimpiä ja vuorovaikutussuhteeseen liittyvät syyt harvinaisimpia. Hennallakin vuorovaikutussuhteeseen liittyvät syyt ovat harvinaisimpia ja välineisiin liittyvät syyt taas yleisimpiä käyttösyitä. Lotan käyttösyöt näyttävät olevan välineisiin liittyviä, eivätkä lainkaan asiasidonnaisia. Stiinan käyttösyöt näyttävät jakaantuneen melko tasaisesti eri ryhmiin. Vähiten hänen välineen valintaansa vaikuttavat sisäiset syyt, vuorovaikutussuhteeseen liittyvät syyt sekä asioihin liittyvät syyt, kun taas välineisiin liittyvät syyt ovat hänellä yleisimpiä. Näyttää siltä, että Salla on valinnut välineen yleisimmin sisäisten syiden ja vähiten vuorovaikutussuhteeseen liittyvien syiden perusteella.

Se, miten yleistä on perustella yksittäisellä käyttösyöllä välineen valintaa, vaihtelee suuresti. Sekä syiden yleisyys (yleisimmästä harvinaisimpiin) että yksilöiden mainitsemat käyttösyöt on kuvattu taulukossa 2 sivulla 119. Yksi tutkimushenkilö on saattanut mainita saman syyn useaan otteeseen, joten syyn yleisyys ei välttämättä

Kaikkein yleisin välineen valintaan vaikuttava syy on se, kuinka toinen osapuoli on tavoitettavissa. Toiseksi yleisin syy liittyy välineen yksityisyyteen tai julkisuuteen, ja kolmanneksi yleisimmin välineen valintaan vaikuttaa sen helppous. Koska kolme yleisintä syytä kuuluvat kaikki eri ryhmiin (yksilön ulkoinen syy, yksilön sisäinen syy ja välineeseen liittyvä syy), ei voida päätellä, minkä ryhmän syyt oikeastaan vaikuttavat eniten välineen valintaan. Kaikkein harvinaisimmat välineen valintaan vaikuttavat syyt ovat ajankohtasidonnaisuus, tuen hakeminen ja välineen valinnalle annettavat arvostukset.

Syyyn yleisyyden lisäksi se, kuinka moni tutkimushenkilö mainitsi tietyn käyttösyyn, vaihtelee suuresti. Kaikki tutkimushenkilöt mainitsivat läheisyyden sekä välineen miellyttävyyden. Ajankohtasidonnaisuuden, tuen hakemisen ja välineen valinnalle annetut arvostukset mainitsi kunkin vain yksi henkilö.

Krista mainitsi 20 välineen valintaan vaikuttavaa käyttösyitä, eli eniten tutkimushenkilöistä. Toiseksi eniten eri syitä oli Stiinalla, jolla oli niitä yhteensä 18. Henna ja Akseli mainitsivat molemmat 16 käyttösyitä, ja Liisa ja Salla molemmat 15 syytä. Toiseksi vähiten erillisiä välineen valintaan vaikuttavia syitä mainitsivat Lotta ja Henri, kumpikin 13. Vähiten eri käyttösyitä, yhteensä 11, mainitsi Helena.

4.4 Monimetodisen lähestymistavan soveltuminen teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston, viestintävälineiden ja käyttösyiden tutkimiseen

Luvussa 4.4 tarkastellaan toisen tutkimustavoitteen täyttymistä, eli miten valitut metodit sopivat teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston tutkimiseen. Tutkimuksessa käytettiin selontekojen menetelmään löyhästi pohjautuvaa lähestymistapaa, jossa tutkimushenkilöt saivat tehdä selkoa niin teknologiavälitteisestä henkilökohtaisesta verkostostaan, käyttämistään viestintävälineistä kuin viestintävälineen käyttösyistään. Monimetodisella tutkimusmenetelmällä pyrittiin saamaan

rundas, kaikkia tutkimuskysymyksiä käsittelevä aineisto, jonka osia voitaisiin hyödyntää sekä sellaisinaan että yhdistelemällä niitä muiden aineiston osien kanssa.

Tämän tutkimuksen tarkoitus oli selvittää sukupolvi Y:n edustajien kokemuksia heidän teknologiavälitteisistä henkilökohtaisista verkostoistaan sekä viestintäteknologiasta ja sen käytöstä. Monimetodinen lähestymistapa soveltui näiden kokemusten tutkimiseen erittäin hyvin. Menetelmät limittyivät kätevästi toisiinsa (ks. kuvio 2 s. 59), minkä ansiosta myös aineisto oli limittäytynyt ja verkottunut. Kaikkiin tutkimuskysymyksiin saatiin valituilla metodeilla laaja aineisto, josta pystyttiin muodostamaan tutkimuskysymyksiin vastaavat tutkimustulokset.

Teknologiavälitteisen vuorovaikutuksen päiväkirjoilla kerättyä aineistoa päästiin hyödyntämään selontekokeskusteluissa sekä itse keskustelua että verkostokartan piirtämistä varten. Mikäli jokin metodeista olisi jätetty pois, ei olisi saatu yhtä monipuolisia tuloksia. Jos vuorovaikutuspäiväkirjaosuus olisi jätetty metodivalikoimasta pois, olisi sekä verkoston hahmottaminen, käytettyjen välineiden kirjo että välineiden käyttösyiden selvittäminen ollut hyvin paljon hankalampaa. Mikäli verkostokarttametodia ei olisi käytetty, viestintäsuhteiden läheisyyttä tai etäisyyttä ei olisi saatu selville. Todennäköisesti myöskään muita kuin tutkimusviikon aikana ilmenneitä viestintäsuhteita ei olisi otettu mukaan tutkimukseen. Ilman selontekokeskustelua taasen ei olisi voitu tutkia kokemuksia. Tutkimushenkilöä olisi voitu pyytää toimittamaan tutkijoille päiväkirjan lisäksi karttapiirros hänen teknologiavälitteisestä henkilökohtaisesta verkostostaan, mutta ilman selontekokeskustelua tutkimushenkilö ei olisi voinut tehdä selkoa päiväkirjastaan ja verkostokartastaan, eikä käyttösyitä olisi saatu selville.

Monimetodisessa tutkimusmenetelmässä olisi tietysti voitu suunnitella menetelmien limittymistä vielä paremmin. Esimerkiksi teknologiavälitteiseen vuorovaikutuspäiväkirjaan olisi voitu merkitä myös viestintävälineen käyttösyitä. Kun käyttösyistä kysyttiin vasta selontekokeskustelussa, on mahdollista, että tutkimushenkilöt eivät täysin enää muistaneet kaikkia käyttösyitään. Tämä saattoi aiheuttaa jonkinlaista vääristymää aineistoon ja tuloksiin. Vaikutti kuitenkin siltä, että käyttösyitä olivat

melko tuoreessa muistissa, eikä niitä tarvinnut miettiä kauan. Mikäli käyttösyys olisi pitänyt kirjata jo päiväkirjaan, olisi tutkimushenkilöiden itsenäinen työmäärä lisääntynyt, mikä olisi saattanut osaltaan aiheuttaa vääristymiä hätäisesti tehtyjen päiväkirjamerkintöjen tai kokonaan poisjätettyjen viestintätapahtumien takia.

Tutkimusmenetelmää olisi voitu testata enemmän ennen aineistonkeruuta. Tutkijat testasivat teknologiavälitteisen vuorovaikutuksen päiväkirjan tekemistä itselleen, mutta olisi ollut hyvä kokeilla etukäteen myös selontekokeskustelua sekä verkostokarttaa. Näin olisi saatu tarkennettua selontekokeskustelun kysymyksiä ja hahmotettua keskustelutilanteen kulkua paremmin. Verkostokarttaa testaamalla olisi saatu jo ensimmäisestä selontekokeskustelusta lähtien tarkempi verkostokartta, jossa läheisyys–etäisyys-aspekti olisi ollut selkeämmin analysoitavissa.

5 TUTKIMUKSEN ARVIOINTI

5.1 Luotettavuuden ja pätevyyden arviointi

Tehtyä tutkimusta kuuluu arvioida luotettavuuden ja pätevyyden osalta. Koska tämä toteutettiin laadullisesti, myös arviointi suoritetaan laadullisen tutkimuksen arviointikriteerien mukaisesti. Tutkimuksen arvioinnissa käytetään Lincolnin & Guban (1985) kehittämiä laadullisen tutkimuksen arviointikriteereitä, joita ovat *uskottavuus*, *siirrettävyys*, *varmuus* ja *vahvistettavuus*.

Uskottavuus

Jotta tutkimuksen uskottavuutta voidaan arvioida, täytyy miettiä tutkimuksen totuudenmukaisuutta eli sitä, miten tulkinnot vastaavat aineistoa (Lincoln & Guba 1985, 293–296). Selontekokeskustelujen äänitteet litteroitiin asiatarkasti, ja sanatarkasti niiltä osin, mistä otettiin suoria lainauksia tutkimustulosten tueksi. Aineistoa on analysoitu näiden litterointien lisäksi vuorovaikutuspäiväkirjojen ja verkostokarttojen perusteella hyvin tarkasti, jotta johtopäätökset olisivat selvästi juuri tämän aineiston tuloksia. Lisäksi tuloksiin on liitetty suoria lainauksia, sillä ne auttavat lukijaa tulkintojen oikeellisuuden tarkistamisessa (Eskola & Suoranta 1996, 180). Käyttösyitä teemoiteltaessa täytyi olla tarkkana, sillä jotkut aineiston osat sopivat usean eri teeman alle. Näissä tilanteissa valittiin parhaiten sopiva vaihtoehto tai vaihtoehtoisesti sijoitettiin aineiston osa muutamaankin eri teemaan.

Uskottavuuteen liittyy myös aineiston kylläntyminen, eli saturaatio. Kylläntyminen tarkoittaa sitä, että aineisto on riittävän suuri, eikä lisäaineisto tuottaisi tutkittavasta kohteesta enää uutta, merkityksellistä tietoa. Kun aineistoa on riittävästi, alkaa aineistossa toistua tietty peruslogiikka. (Eskola & Suoranta 1996, 62–63.) Aineistonkeruu suoritettiin niin, että ensin suunniteltujen kahdeksan haastattelun

lisäksi päätettiin vielä tehdä yhdeksäs haastattelu, jotta aineisto olisi tarpeeksi monipuolinen ja laaja. Jos aineiston esianalyyssivaiheessa olisi näyttänyt siltä, ettei aineisto riitä, olisi vielä voitu suorittaa täydentävä aineistonkeruu. Aineistosta alkoi kuitenkin muodostua selkeitä kokonaisuuksia, ja samankaltaiset vastaukset alkoivat toistua, joten lisäaineistoa ei koettu tarvittavan.

Tutkimukseen kerättiin teoreettinen pohja tieteellisestä kirjallisuudesta. Pääasias-
sa teoriapohjassa käytettiin puheviestinnän ja viestinnän tutkimusta, mutta osa tutkimuksesta on myös sosiologian ja sosiaalipsykologian saralta. Teoreettinen tausta koettiin riittäväksi tähän tutkimukseen, sillä tutkittavista ilmiöistä on validia tutkimustietoa. Taustakirjallisuus sisältää useita eri näkökulmia tutkittaviin aiheisiin kritiikkiä unohtamatta. Teoreettinen pohja sisältää sekä suomalaisia että ulkomaalaisia tutkimuksia, joten ilmiöt on pystytty esittelemään erilaisissa konteksteissa. Aineiston ja taustakirjallisuuden koetaan siis olevan riittäviä ja aineiston analysoinnin tarkkaa, joten tutkimuksessa tehdyt tulokset voidaan perustella ja niitä voidaan siis pitää uskottavina.

Siirrettävyys

Toinen laadullisen tutkimuksen luotettavuuden mittari on siirrettävyys. On siis mietittävä, missä määrin tutkimuksen tulokset voisivat esiintyä toisessa yhteydessä. Voidaan siis olettaa, että tämän tutkimuksen tulokset ovat siirrettävissä, jos sovellusympäristö olisi samankaltainen kuin tämän tutkimuksen ympäristö. (Lincoln & Guba 1985, 297.) Siirrettävyys on mahdollista tietyillä reunaehdoilla, eikä varsinaiseen yleistämiseen edes pyritä laadullisessa tutkimuksessa (Eskola & Suoranta 2005, 211–212).

Tämän tutkimuksen tulosten kanssa samankaltaisia tuloksia voitaisiin saada, jos tutkimus toteutettaisiin esimerkiksi samanikäisillä tutkimushenkilöillä muualla kuin Suomessa. Tällöin pitäisi kuitenkin muun muassa varmistaa, että tutkimushenkilöt ovat aktiivisia viestintäteknologian käyttäjiä, ja että heillä olisi mahdollisuus käyttää samankaltaista viestintäteknologiaa, jonka käyttöä tässä tutkimuksessa tutkittiin. Tutkimus voisi jopa olla siirrettävissä kuvaamaan myös muita sukupolvia kuin

sukupolvi Y:tä. Tällöinkin tutkittavan sukupolven jäsenillä pitäisi olla mahdollisuus käyttää tämän tutkimuksen tutkimushenkilöiden käyttämiä viestintävälineitä, mutta myös tietoja, taitoja ja halua viestiä niiden välityksellä.

Varmuus

Tutkimuksen varmuutta voidaan parantaa ottamalla huomioon tutkimustilanteiden luotettavuutta heikentävät piirteet (Lincoln & Guba 1985, 299). Vuorovaikutuspäiväkirjametodin varmuutta voidaan hieman epäillä tässä tutkimuksessa. Ei voida olla varmoja, että tutkimushenkilöt kirjasivat kaikki teknologiavälitteiset vuorovaikutustapahtumat päiväkirjaansa. Osittain tämä epävarmuus on luonnollista, sillä kaikkia tapahtumia ei välttämättä muisteta täysin oikein. Osittain epävarmuus saattoi kuitenkin olla tiedostettua. Osa tutkimushenkilöistä nimittäin kertoi, että tieto siitä, että jokainen teknologiavälitteinen vuorovaikutustapahtuma piti kirjata muistiin, saattoi vaikuttaa heidän viestintäänsä. He saattoivat sensuroida viestintäänsä tai jopa kokonaan jättää viestimättä tiettyjä asioita, sillä eivät jaksaneet kirjata tapahtumaa ylös. Kyseessä oli kuitenkin vain muutama tällainen viestintätapahtuma, joten niiden puuttumisen ei uskota vähentävän tutkimuksen varmuutta.

Selontekokeskustelujen tila ja tunnelma pyrittiin luomaan mahdollisimman häiriötömäksi, jotta tutkimustilanteen ympäristö ei vaikuttaisi saatavaan aineistoon. Osassa selontekokeskusteluja saattoi olla muita ihmisiä samassa huoneistossa, mutta eri huoneessa. Nämä tilanteet olivat kuitenkin tutkimushenkilön itsensä valitsemia, eivätkä näyttäneet häiritsevän tutkimustilannetta. Kaikissa selontekokeskusteluissa pyrittiin luomaan tilanne, jossa tutkimushenkilöllä oli mahdollisuus kertoa henkilökohtaisista asioistaan luottamuksellisessa ympäristössä.

Selontekokeskustelu on kuitenkin menetelmänä jopa rankka, sillä jokaiseen viestintätapahtumaan pitää pureutua erikseen, ja tapahtumista pitää muistaa kysyä samat kysymykset uudelleen ja uudelleen. Tässä tutkimuksessa tutkijat yllättivät itsensä välillä tarjoamasta tutkimushenkilölle kysymyksen sijaan vastausvaihtoehtoa selontekokeskustelussa. Tällainen toiminta saattaa ohjailla tutkimushenkilön

vastauksia, joten tutkijan täytyisi pysytellä kysymyksissä. Näitä lipsahduksia tapahtui kuitenkin vain muutamia, joten ne eivät ole juuri vaikuttaneet tutkimusaineistoon ja sitä kautta tutkimuksen varmuuteen. Koska selontekokeskusteluiden ilmapiiri oli luottamuksellinen, pystyttiin tutkimushenkilöiden kanssa puhumaan syvällisesti hänen tuntemuksistaan. On siis todennäköistä, että tutkimushenkilöt ovat tehneet selkoa oikeista mielipiteistään eivätkä vain antaneet esimerkiksi sosiaalisesti hyväksyttäviä vastauksia.

Vahvistettavuus

On tärkeää, että tutkija tunnistaa oman subjektiivisuutensa ja sen vaikutukset tutkimuksensa tuloksiin. Tämän tiedostamisen avulla voidaan arvioida tutkimuksen vahvistettavuutta. (Lincoln & Guba 1985, 300.) On siis olennaista pohtia, perustuvatko tämän tutkimuksen tulokset todella empiriaan, ja kuinka paljon tutkijoiden subjektiivinen näkemys on vaikuttanut niihin.

Koska tutkijat kuuluvat itse sukupolvi Y:hyn ja käyttävät aktiivisesti viestintäteknologiaa, on riski liian subjektiivisista tulkinnoista ollut läsnä tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Vaikka laadullisen tutkimuksen ydin onkin tutkijan avoimen subjektiivisuuden myöntäminen (Eskola & Suoranta 2005, 210), on oltava varovainen, etteivät omat kokemukset liikaa vaikuta analyysiin ja tuloksiin. On mahdollista, että tutkijat ovat jossain vaiheessa tätä tutkimusta tehneet ylitulkintoja. On kuitenkin todennäköisempää, että tutkijoiden ja tutkimushenkilöiden samankaltaiset kokemusmaailmat ovat auttaneet tutkijoita ymmärtämään tutkimushenkilöitä ja heidän ajatuksiaan paremmin. Lisäksi tutkijat ovat jatkuvasti puntaroineet ja neuvotellet tehdyistä valinnoista ja tulkinnoista toistensa kanssa. Huolellisen aineistonanalyysin ja tutkijoiden jatkuvan keskinäisen vuorovaikutuksen ansiosta on perusteltua sanoa, että tämän tutkimuksen tulokset ovat perusteltuja ja empiirisiä.

5.2 Tutkimuksen vahvuudet ja heikkoudet

Tämän tutkimuksen suuri vahvuus on aiheen ja menetelmän valinnassa. Tutkimuksessa ei tyydytä tarkastelemaan joko teknologiavälitteistä henkilökohtaista verkostoa, viestintäteknologiaa tai viestintävälineen käyttösyitä, vaan ne ovat kaikki sidottu yhteen, sillä ne ovat limittyneitä aiheita. Tutkimus tarjoaa tuoreen näkökulman sekä henkilökohtaisten verkostojen että käyttötarkoitusteorioiden tutkimuksen rinnalle.

Kuten aiemmissa luvuissa esitettiin, tässä tutkimuksessa ei tehty käyttötarkoitustutkimusta vaan käyttösyytutkimusta. Käyttösyytutkimusta ei ole vielä tällaisenaan ja tässä kontekstissa tehty juuri lainkaan, joten tämä tutkimus on osaltaan mukana muokkaamassa käyttösyytutkimusperinnettä. Vahvuutena tällä tutkimuksella käyttötarkoitus ja -syy -tutkimuksiin nähden on laadullinen tutkimusote, joka on harvinaisempi näissä tutkimuksissa kuin määrällinen tutkimusote.

Tutkimukseen valittu monimetodinen lähestymistapa tuotti tutkimusta varten monipuolista, hyödyllistä ja limittäytynyttä aineistoa. Valitut metodit linkittyivät toisiinsa hyvin: Teknologiavälitteisen vuorovaikutuksen päiväkirjoilla kerättyä aineistoa päästiin hyödyntämään selontekokeskusteluissa sekä itse keskustelua että verkostokartan piirtämistä varten. Lisäksi monimetodinen menetelmä koettiin vaihtelevaksi ja rikkaaksi, sillä sen avulla pystyttiin keräämään monenlaista aineistoa. Yksi erityinen vahvuus tutkimuksessa on tarkka laadullinen tulosten esittäminen.

Tutkimuksen heikkoutena voidaan nähdä sen monipuolisuus. Kun tutkitaan monia ilmiöitä samassa tutkimuksessa, jää tutkimus helposti pintapuoliseksi raapaisuksi aiheesta. Näin monipuolisessa tutkimuksessa aineistoa olisi voinut olla enemmänkin, jotta tutkimusaiheesta olisi voitu saavuttaa syvempi ymmärrys. Lisäksi teoreettisen pohjan moninaisuus ja yhden johtoteorian puuttuminen saattaa tehdä tutkimuksesta rikkonaisen ja vaikeaselkoisen.

Kaverit ja ystävät päätettiin tutkia yhtenä ryhmänä, sillä nämä suhdesanat tarkoittavat ihmisille eri asioita. Lisäksi tutkimushenkilöiltä ei selontekokeskustelussa kysytty, ketkä he laskevat ystävikseen ja ketkä kavereikseen. Jos tätä olisi päätetty kysyä, olisi pitänyt myös pyytää tutkimushenkilöitä määrittelemään, miten nämä kaksi suhdesanaa heidän mielestään eroavat toisistaan. Kavereiden ja ystävien erottelematta jättäminen on tutkimuksen heikkous. Erottelemalla nämä kaksi suhdesanaa toisistaan olisi ollut mahdollista saada tietoa paitsi kavereiden ja ystävien erilaisista määritelmistä, myös niiden läheisyyseroista eli sijoittumisesta verkostokartalle. Olisi ollut mielenkiintoista tietää, käytetäänkö ystävien kanssa eri välineitä kuin kavereiden kanssa.

Tutkimuksessa olisi ollut myös mahdollista hyödyntää paremmin vahvojen ja heikkojen suhteiden teoriaa. Vaihtoehtoisesti läheisiä ja etäisiä suhteita olisi voitu tutkia tarkemmin. Nyt verkoston jäsenten etäisyyksiä verkostokartalla ei voitu mitata, koska kartat eivät olleet missään mittakaavassa. Kenties tässä olisikin tilausta määrällisen ja laadullisen metodin yhdistelmälle. Näin saataisiin operationalisoitua läheisyys–etäisyys-aspekti, ja saataisiin tarkempaa tietoa siitä, miten läheisyys liittyy viestintävälineiden käyttöön ja valintaan henkilökohtaisessa verkostossa.

Tutkimuksen heikkouksiin on laskettava mukaan selontekokeskustelun hidas kehittyminen. Ensimmäisessä selontekokeskustelussa ei osattu vielä ohjeistaa tutkimushenkilöä sijoittamaan teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston jäseniä verkostokartalle läheisyyden mukaan. Häneltä kysyttiin myös vähemmän kysymyksiä kuin muilta, sillä muutama kysymys keksittiin vasta ensimmäisen selontekokeskustelun jälkeen. Tästäkin selontekokeskustelusta saatiin tutkimusaineistoa, sekä tärkeää tietoa metodin jatkokehittelyyn. Muiltakaan tutkimushenkilöiltä ei ehkä osattu kysyä selontekokeskusteluissa kaikkea tarpeellista niin systemaattisesti, kuin tutkimus olisi vaatinut.

Tutkimushenkilöiden otoksessa on sekä heikkouksia että vahvuuksia. Otoksessa oli vain kaksi miespuolista tutkimushenkilöä, mikä tekee sukupuolijakaumasta epäta-

saisen. Kokonaisuudessaan tutkimushenkilöitä olisi voinut olla myös enemmän. Otoksen vahvuutena voidaan kuitenkin pitää sitä, että tutkimushenkilöt edustavat sukupolvi Y:n erilaisia jäseniä niin asuinpaikkansa, ikänsä kuin elämäntilanteensa puolesta.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1 Millaista henkilökohtaista verkostoa ylläpidetään viestintäteknologian avulla?

Sukupolvi Y:n jäsenten teknologiavälitteinen henkilökohtainen verkosto voi olla hyvin laaja tai suppea. Verkostoon kuuluu mahdollinen seurustelukumppani tai puoliso, oma perhe, seurustelukumppanin tai puolison perheenjäseniä, sukulaisia, kavereita, nykyisiä ja entisiä työkavereita sekä tuttavii. Verkostoon kuuluu pitkälti samoja jäseniä kuin tyypilliseen verkostoon on määritelty kuuluvan (Agneessens, Waege & Lievens 2006, 433), mutta läheisiä ystäviä ei ole tässä tutkimuksessa eroteltu kavereista. Aiemmassa tutkimuksessa tyypilliseen verkostoon ei ole laskettu seurustelukumppanin tai puolison perheenjäseniä (Agneessens, Waege & Lievens 2006, 433), joita tässä tutkimuksessa kuitenkin esiintyy. On yllättävää, että näitä ihmisiä ei ole koettu henkilökohtaiseen verkostoon kuuluviksi.

Teknologiavälitteisten henkilökohtaisten verkostojen tutkiminen on puheviestinnän tutkimuskentällä merkittävää, sillä ainakin Suomessa tutkimusaihe on vielä tuore. Viestintäteknologialla on ihmisten päivittäisessä vuorovaikutuksessa niin suuri rooli, että on ollut tarpeellista selvittää, keiden kanssa teknologiavälitteisesti viestitään. Tässä tutkimuksessa määritellyjä suhdeseanoja voidaan soveltuvin osin hyödyntää puheviestinnän viestintäsuhteiden tutkimuksessa. Myös markkinoinnin ja markkinointiviestinnän käytännön suunnittelussa on hyödyllistä tietää, minkä kokoisia ihmisten teknologiavälitteiset henkilökohtaiset verkostot ovat ja keitä niihin kuuluu, sillä markkinoinnissa käytetään paljon ihmisten omia verkostoja hyödyksi. Erityisesti sosiaalisessa mediassa ihmisten odotetaan jakavan tietoa omien verkostojensa jäsenten kanssa.

Henkilökohtaiseen verkostoon luetaan kuuluvaksi ne, joiden kanssa ollaan tekemisissä ja jotka koetaan jollain tavalla merkittäviksi. Teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston rajat ovat osin häilyviä, sillä oikeastaan tutkitaan kokemuksia henkilökohtaisesta verkostosta. Aiemmassa tutkimuksessa ei ole juuri tutkittu teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston suhteiden määrää (Boase 2008), mihin taas tämä tutkimus on osittain keskittynyt. Näin ollen ei voida verrata sukupolvi Y:n teknologiavälitteisten henkilökohtaisten verkostojen kokoa ja rakennetta esimerkiksi muiden sukupolvien verkostojen kokoihin ja rakenteisiin. Sukupolvi Y:n teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston kokoa olisi mielenkiintoista verrata myös välineiden kirjoon tai viestintäteknologian käyttöhistoriaan.

Teknologiavälitteinen henkilökohtainen verkosto rakentuu läheisistä ja etäisistä suhteista. Sekä läheisiä että etäisiä suhteita pidetään yllä erilaisilla viestintävälineillä, ainoastaan käytettyjen välineiden määrä vaihtelee. Etäisissä suhteissa käytetään vain jotain tiettyä välinettä, kun taas läheisissä suhteissa saatetaan käyttää useampiakin välineitä. Teknologiavälitteisessä henkilökohtaisessa verkostossa on vähintään yksi hyvin läheinen tai melko läheinen jäsen, jonka kanssa viestitään erityisen monella välineellä. Tämä jäsen on yleensä läheinen kaveri. Tämä tutkimuksen tulokset tukevat myös aiemman tutkimuksen havaintoa siitä, että vahvoissa ja läheisissä suhteissa viestitään enemmän kuin heikoissa ja etäisissä suhteissa (Haythornthwaite 2005).

Vaikka läheiset ja etäiset suhteet eivät ole täysin synonyymeja vahvoille ja heikoille suhteille, on tämän tutkimuksen tuloksista löydettävissä samankaltaisuuksia aiempien vahvojen ja heikkojen suhteiden tutkimuksen tuloksien kanssa. Aiemman tutkimuksen mukaan heikoiksi suhteiksi lasketaan tuttavat, kun taas vahvoja suhteita voivat olla perheenjäsenet ja hyvät ystävät tai kaverit (Bryant, Sanders-Jackson & Smallwood 2006), sekä läheiset työtoverit (Haythornthwaite 2005). Näiden vahvojen suhteiden jäsenten todettiin tässä tutkimuksessa olevan myös läheisiä. Tosin aiemmassa tutkimuksessa suhteita ei ole eritelty yhtä tarkasti kuin tässä tutkimuksessa, joten on hankalaa sanoa, voitaisiinko kaikki teknologiavälitteisten

henkilökohtaisten verkostojen etäisimmät jäsenet nimetä tarkkojen suhdesanojen sijaan tuttaviksi.

Teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston ja kasvokkaisviestinnällä ylläpidettävän henkilökohtaisen verkoston välillä ei tässä tutkimuksessa tehty vertailuja, mutta niistä saisi mielenkiintoisen tutkimusaiheen. Teknologiavälitteisen viestinnän ja kasvokkaisviestinnän verkostot voivat nimittäin olla yhteneväisiä keskenään, mutta saattavat olla myös hyvin erilaisia (Lietsala & Sirkkunen 2008, 21).

6.2 Millaisin viestintävälinein teknologiavälitteistä henkilökohtaista verkostoa ylläpidetään?

Teknologiavälitteisten henkilökohtaisten verkostojen ylläpitämiseen käytettiin kolmeatoista eri välinettä: puhelua, tekstiviestiä, Facebookin seinäkirjoitusta, Facebookin yksityisviestiä, Facebookin tilakomenttia, pikaviestintä, Facebookin keskustelua, sähköpostia, keskustelufoorumia, Facebookin ryhmän seinäviestiä, Skypea, IRC:tä ja blogia. Puhelu on sukupolvi Y:n jäsenille tärkein viestintäväline, ja sillä on ja eniten käyttäjiä yhdessä tekstiviestin ja Facebookin seinäkirjoituksen kanssa. Skypella, IRC:llä ja blogilla taas on vähiten käyttäjiä.

Puhelulla ollaan yhteydessä lähinnä läheisimpiin ihmisiin. Se koetaan samalla sekä mukavaksi että ikäväksi välineeksi. Siinä missä puhelu voi olla helppo ja vaivaton väline, on se joillekin epämiellyttävä ja pelottava. Puhelu on myös kätevä väline, sillä matkapuhelin kulkee helposti mukana. Puhelun käyttöön liittyy kuitenkin rajoituksia, sillä joka paikassa ei ole sopivaa soittaa puheluita. Suomalaisten matkapuheluiden on väitetty olevan lyhyitä ja asiapitoisia (Puro 2002, 25–26). Tämän tutkimuksen tulokset eivät näytä tukevan tätä olettamusta, sillä puhelimesta puhutaan muutenkin kuin asioiden hoitamisen vuoksi. Sukupolvi Y:n jäsenet puhuvatkin ”lörpöttelypuheluita” läheisten verkoston jäsentensä kanssa.

Tekstiviestien välityksellä viestitään monenlaisista eri asioista, mikä tekee tekstiviestistä välineenä monipuolisen. Tekstiviestiä ei koeta häiritseväksi välineeksi, joten tekstiviestitse voidaan olla miltei koko ajan saavutettavissa. Ikävät asiat sanotaan mieluummin tekstiviestissä kuin puhelussa, aivan niin kuin aiemmassa tutkimuksessa on havaittu (Baron, Patterson & Harris 2006, 125).

Suomalaisten nuorten sen sijaan on todettu käyttävän matkapuhelinta myös sosiaalisen verkostonsa ylläpitämiseen ja laajentamiseen (Oksman & Turtiainen 2004, 324). Koska ei kerrota, tarkoitetaanko sekä puhelua että tekstiviestiä, voidaan toteamuksen paikkansapitävyyttä sukupolvi Y:n jäsenten keskuudessa epäillä. Yleensä puhelimessa halutaan puhua vain läheisten verkoston jäsenten kanssa. Tekstiviestejä sen sijaan saatetaan lähettää verkoston etäisemmillekin jäsenille. Sukupolvi Y:n jäsenet eivät myöskään laajenna sosiaalista verkostoaan puheluiden tai tekstiviestien välityksellä, vaan ylläpitävät niiden avulla jo olemassa olevaa verkostoaan.

On yllättävää, että Facebook näyttäytyy tässä tutkimuksessa ainoana verkkoyhteisöpalveluna, jota sukupolvi Y:n edustajat käyttävät suhteiden ylläpitämiseen teknologiavälitteisessä henkilökohtaisessa verkostossaan. Suosittuja yhteisöpalveluja IRC-Galleriaa ja MySpacea ei käytetä. Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan selvitetty, onko kyseisiä palveluita joskus käytetty ja jos on, miksi niitä ei enää käytetä. Näin ollen ei tiedetä, onko Facebook vienyt käyttäjiä muilta yhteisöpalveluilta.

Aiemmassa tutkimuksessa Facebookia on yleensä tutkittu kokonaisuutena. Tässä tutkimuksessa sitä ei kuitenkaan käsitelty yhtenä välineenä, vaan viitenä erilaisena välineenä, eli seinäkirjoituksena, yksityisviestinä, tilakommenttina, keskusteluna ja ryhmän seinäviestinä. Facebookissa ei kuitenkaan mielletä olevan eri välineitä, vaan pikemminkin se nähdään verkkosivustona, jolla on monta käyttötapaa. Facebookin välineet ovat kuitenkin keskenään erilaisia sekä yksityisyyden että synkronisuuden suhteen, mikä vaikuttaa välineen valintaan paljon. Lisäksi Facebookin eri välineiden käyttö teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston ylläpitämi-

sessä vaihtelee käyttäjästä riippuen. Tämän tutkimuksen tulosten valossa jako eri välineisiin on perusteltua.

Facebookin yksityisviestit ja keskustelu ovat henkilökohtaisimpia viestintävälineitä Facebookissa. Niiden välityksellä viestittävät asiat voivat vaihdella paljon sekä yksityisyyden että asian tärkeyden suhteen. Yksityisviestien on sanottu muistuttavan sähköpostia, minkä vuoksi on väitetty, etteivät ne tue emotionaalista läheisyyttä (Quan-Haase & Young 2010, 359). Kuitenkin yksityisviestejä käytetään läheisissä suhteissa, joten voisi kuvitella, että ne tukevat hyvin läheisyyttä.

Facebook-ryhmän seinäkirjoitusta käytetään tiettyjen ryhmien yhteydenpitovälineenä. Se ei ole välineenä kuitenkaan kovin suosittu. Yksityisviestit, tilakommentit ja seinäkirjoitukset sen sijaan ovat paljon käytettyjä välineitä. Facebookin tilakommenttien välityksellä viestitään monipuolisemmin kuin seinäkirjoitusten välityksellä. Tilakommenteissa viestitään laajemman skaalan aiheista kuin seinäkirjoituksissa, joissa vuorovaikutus rajoittuu lähinnä tapaamisten sopimiseen ja onnitteluviestien kirjoittamiseen. Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan selvitetty, miksi näin on. Nähdäänkö seinäkirjoitus suurempana viestinä jollekulle kuin tilakommentti? Onko kynnyks seinäkirjoituksen kirjoittamiseen korkeampi verrattuna tilakommenttiin, joka kirjoitetaan toisen käyttäjän tilapäivityksen inspiroimana? Tutkimusta tarvittaisiin lisää, jotta näihin kysymyksiin voitaisiin vastata.

Facebookia käytetään viestintään paljon, ja sen välineiden suosion kasvu on vaikuttanut varsinkin pikaviestinten käyttöön. Facebookin keskustelun käyttöönotto on hieman vähentänyt pikaviestinten käyttöä. Nämä kaksi välinettä rinnastetaan käyttöominaisuuksiltaan toisiinsa, ja ne palvelevat samankaltaista vuorovaikutusta. Yksilön pikaviestinkontaktien siirtyminen käyttämään Facebookin keskustelua saa aikaan sen, että yksilö joutuu myös siirtymään Facebookin keskusteluun juttelemaan kontaktiensa kanssa. Tämä on havaittu myös aiemmassa tutkimuksessa. Kun pikaviestinten käyttäjät ovat alkaneet hyödyntää viestinnässään enemmän yhteisöpalveluita, ovat he vähentäneet pikaviestinten käyttöä. Yhteisöpalvelut

eivät ole kuitenkaan korvanneet pikaviestinten käyttöä aivan täysin. (Quan-Haase & Young 2010, 350.)

Tämä tutkimus osoittaa, että useita eri toimintoja sisältäviä yhteisöpalveluja kuten Facebookia on tärkeää tutkia useana eri viestintävälineenä. Tavat käyttää Facebookia ja sen eri välineitä omassa vuorovaikutuksessa vaihtelee, joten on yksioikoista niputtaa välineet yhteen. Puheviestinnän tutkijoiden lisäksi yhteisöpalveluiden kehittäjät voivat saada tutkimuksesta arvokasta tietoa palveluiden välineiden käytöstä ja käyttösyistä.

Pikaviestimellä ollaan yhteydessä lähinnä kavereihin. Suhteen läheisyydellä ei kuitenkaan ole suurta vaikutusta, sillä pikaviestintä käytetään niin läheisten kuin etäistenkin kavereiden kanssa viestimiseen. Tuloksia tukee vuonna 2004 tehty opiskelijatutkimus, jossa osallistujat raportoivat käyttävänsä pikaviestimiä pääosin vuorovaikutukseen kavereidensa kanssa (Kindred & Roper 2004). Pikaviestimien välityksellä viestitään myös seurustelukumppanin kanssa.

Kuten aina teknologiavälitteisestä viestinnästä puhuttaessa myös nyt nousi esille se, että nonverbaalisten vihjeiden puuttuessa väärinymmärryksiä voi syntyä helposti. Näissä tilanteissa korostuu hymiöiden ja vuorovaikutussuhteen yhteisten merkitysten tärkeys. On huomionarvoista, että tällaiset tekstipohjaisen vuorovaikutuksen haasteet liitettiin ainoastaan pikaviestimiin.

Sähköpostia ei nähdä kovin tärkeänä välineenä henkilökohtaisten vapaaajansuhteiden ylläpidossa. Sukupolvi Y:lle se edustaa hyvin virallista viestintävälinettä, joka on jopa hieman vanhentunut. Sähköpostilla on kuitenkin paikkansa viestittäessä pitkien ajanjaksojen kuulumisia tai kiireettömiä, mutta paljon selittämistä tarvitsevia asioita. Tätä tukevat myös aiemmassa tutkimuksessa (Kim, Kim, Park & Rice 2007, 1185) saadut tulokset siitä, että sähköpostia käytetään yksityiskohtaisempaan tiedonvaihtoon, erityisesti kirjoitettaessa sellaisia viestejä, jotka eivät tarvitse välitöntä vastausta.

Keskustelufoorumeita seurataan aktiivisesti, mutta keskusteluun osallistutaan satunnaisesti. Keskustelufoorumi on rakentunut usein jonkin tietyn yhteisen kiinnostuksen kohteen ympärille, ja foorumin aktiivisuus saattaa vaihdella eri kausien mukaan.

Skypea käytetään perheen, kavereiden ja ulkomailla asuvien verkoston jäsenten kanssa. Siihen ei olla yleensä oletusarvoisesti kirjautuneena. Skype ei ole saavuttanut sukupolvi Y:n parissa yhtä suurta suosiota kuin esimerkiksi pikaviestimet. Olisi mielenkiintoista tutkia, vaikuttavatko pikaviestimien videopuhelumahdollisuudet Skypen käyttäjämääriin. Toisaalta Skypen mobiilikäyttömahdollisuudet kehittyvät jatkuvasti eikä vielä tiedetä, ottaako sukupolvi Y Skypen käyttöönsä mieluummin mobiilisti kuin perinteisesti tietokoneen välityksellä.

IRC:n käyttö on sukupolvi Y:n parissa vähentynyt. Facebookin keskustelun ja pikaviestimien nähdään vieneen käyttäjiä IRC:stä, sillä ne ovat välineinä suositumpia ja helppokäyttöisempiä kuin IRC. Lisäksi pikaviestimet koetaan teknisesti varmemmiksi. IRC:hen saatetaan olla kirjautuneena koko ajan, vaikka aktiivista vuorovaikutusta ei jatkuvasti olisikaan. IRC-kanavilla on tiettyjä normeja, joita kaikkien odotetaan noudattavan.

On mielenkiintoista, ettei blogien suosio näyttäytynyt tässä tutkimuksessa merkittävästi. Bloggeja ei pidetä itse, mutta toisten bloggeja saatetaan lukea ja kommentoida. Syitä tähän voitaisiin etsiä tutkimalla sitä, missä määrin blogit ylipäättään nähdään henkilökohtaisen vapaa-ajanviestinnän välineinä, vai pidetäänkö niitä lähinnä päiväkirjoina (ks. esim. Herring 2004, 31–33) tai puhtaasti tiedon jakamisen välineinä.

Mikroblogit eivät nousseet lainkaan esiin tässä tutkimuksessa, mikä on kiinnostavaa, sillä Twitter on saavuttanut melkoisen suosion Suomessakin. Erityisesti sukupolvi Y:n jäsenten olisi voinut kuvitella kiinnostuvan tällaisista uusista viestintävälineistä, jotka mahdollistavat nopean ja helpon tiedon jakamisen oman verkoston kanssa.

Aiemmassa tutkimuksessa on esitetty, että ystävyysuhteissa käytetään yhteydenpitoon monia viestintävälineitä. Tätä kutsutaan myös yhteydenpidon multimodaalisuudeksi. (Ledbetter 2008.) Myös tämän tutkimuksen tulokset tukevat havaintoa multimodaalisuudesta. Läheisten kavereiden kanssa viestitään useammalla välineellä kuin etäisten verkoston jäsenten kanssa. Läheisissä suhteissa viestitään paljon puhelun välityksellä, verkoston etäisimmiksi koettujen jäsenten kanssa taas viestitään yleensä jollain Facebookin välineistä. Nämä havainnot tukevat myös olettamusta siitä, että vahvoissa suhteissa käytetään useampia viestintävälineitä kuin heikoissa suhteissa, joissa viestitään yleensä vain yhdellä tai kahdella välineellä (Haythornthwaite 2005). Vanhemmat ovat kuitenkin poikkeus tästä säännöstä. Vaikka vanhemmat koetaan läheisiksi verkoston jäseniksi, heidän kanssa viestimiseen käytetään yleensä vain yhtä tai kahta välinettä. Olisi mielenkiintoista tutkia, mitä välineitä vanhemmat käyttävät omien teknologiavälitteisten henkilökohtaisten verkostojensa jäsenten kanssa.

Sukupolvi Y:n jäsenille on tyypillistä, että teknologiavälitteisessä henkilökohtaisessa verkostossa on yleensä vähintään yksi läheinen ihminen, jonka kanssa on käytössä erityisen laaja välinevalikoima. Tämä jäsen on yleensä kaveri tai puoliso. Verkoston kaukaisimpien jäsenten kanssa taas käytetään yleensä jotakin Facebookin välineistä, useimmiten tilakomenttia. Tämä havainto tukee aiempia tutkimustuloksia siitä, että Facebook on erityisen hyvä väline ylläpitää heikkoja suhteita (Ellison, Steinfield & Lampe 2007). Aiemmin on myös havaittu, että puhelu on käytetyin väline kaikkein läheisimmissä suhteissa (Kim ym. 2007, 1202). Havainto tukee myös tämän tutkimuksen tuloksia puhelusta, sillä puhelua käytetään varsinkin läheisten perheenjäsenten kanssa viestimiseen.

6.3 Millaisia syitä viestintävälineen valintaan liittyy viestintäteknologiavälitteisessä henkilökohtaisessa verkostossa viestittäessä?

Tässä tutkimuksessa välineiden valintaan vaikuttavia syitä on yhteensä 26 (ks. taulukkoa 2 s. 118). Ne muodostavat viisi eri syyryhmää: asiaan liittyvät syyt, välineeseen liittyvät syyt, yksilön sisäiset syyt, yksilön ulkoiset syyt sekä vuorovaikutussuhteeseen liittyvät syyt.

Oksmanin ja Turtiaisen (2004) mukaan viestintäväline saatetaan valita sen mukaan, miten hyvin se sopii kontekstiin. Se on ollut tämän käyttösyytutkimuksen lähtökohta: miksi tietyssä kontekstissa valitaan tietty väline. Konteksti ei ole välineen valinnasta irrallinen asia, vaan se luo kehykset viestintävälineen valinnalle.

Yleisimmät syyt, joiden perusteella sukupolvi Y:n edustaja valitsee viestintävälineen, ovat toisen osapuolen tavoitettavuus, viestintävälineen mahdollisuus hallita viestinnän yksityisyyttä ja julkisuutta sekä välineen helppous. Tässä tutkimuksessa yleisin käyttösyy, toisen osapuolen tavoitettavuus, ei nouse aiemmassa tutkimuksessa merkittävästi esiin. Yksityisyyden yleisyys käyttösyyntä ei yllätä, sillä aiemmissakin tutkimuksissa se on noussut esiin tärkeänä viestintävälineen käyttösyyntä (Kindred & Roper 2004; Oksman & Turtiainen 2004).

Välineen helppouden voidaan nähdä olevan osittain yhteydessä aiemmassa tutkimuksessa mainittuun laiskuuteen (Kindred & Roper 2004). Laiskuus voi vaikuttaa siihen, että valitaan mahdollisimman helppo viestintäväline vaivan minimoimiseksi. Viestintävälineen valintaan vaikuttaa myös asian tärkeys. Tämä käyttösyy tukee aiempaa tutkimusta (Quan-Haase 2007). Yksi tässä tutkimuksessa havaituista käytösyistä on se, että vastataan samalla välineellä, jolla itse on otettu yhteyttä. Tämä on selvästi yleinen tapa, joskaan sen ei havaittu olevan yhtä pakollinen toimintamalli, josta ei voisi poiketa, kuten aiemmin on annettu ymmärtää (vrt. Schroeder 2010). Myös kustannukset vaikuttavat viestintävälineen valintaan, ja ne voivatkin olla käyttösyy jollekin välineelle.

Viestintäsuhteen läheisyys vaikuttaa välineen valintaan siten, että läheisissä suhteissa on yleensä useita välineitä, joista valita. Toisaalta läheiseen ihmiseen voi ottaa yhteyttä millä tahansa käytössä olevista välineistä. Käyttösy “muuten vaan” kuvastaa hyvin sukupolvi Y:n edustajien asennetta viestintää kohtaan. Viestintä saa olla jopa tyhjää, kunhan muiden verkoston jäsenten kanssa voidaan olla vuorovaikutuksessa.

Tässä tutkimuksessa tehtyä käyttösyyluokitusta olisi hyvä testata ja tarpeen mukaan kehittää. Voitaisiin esimerkiksi tutkia, ovatko nämä käyttösyöt valideja muissakin sukupolvi Y:n otoksissa, muissa ikäryhmissä tai muissa kulttuureissa. Näin voitaisiin kehittää käyttötarkoitustutkimuksen rinnalle erilainen näkökulma välineen valintaa ohjaavien syiden tutkimiseen.

6.4 Miten monimetodinen tutkimusmenetelmä soveltui tutkimuskysymysten selvittämiseen?

Monimetodisella tutkimusmenetelmällä saatiin kerättyä tähän tutkimukseen soveltuva aineisto. Tutkimusmenetelmät limittyivät toisiinsa ja tukivat toisiaan. Vuorovaikutuspäiväkirjasta, selontekokeskustelusta ja verkostokartasta koostuva menetelmä soveltuu hyvin teknologiavälitteisten henkilökohtaisten verkostojen tutkimiseen, mutta myös muiden henkilökohtaisten verkostojen tutkimiseen. Menetelmällä on mahdollista saada hyvin yksityiskohtaista ja syväluotaavaa tietoa verkostoista ja viestintävälineistä. Menetelmästä on siis hyötyä puheviestinnän verkostotutkimukselle. Vaikka valittu tutkimusmenetelmä toimi tässä tutkimuksessa hyvin, olisi sitä tarpeellista kehittää vielä tarkemman aineiston saamiseksi.

Tutkimusmenetelmä soveltuu vapaa-ajan vuorovaikutuksen tutkimisen lisäksi myös organisaatioviestinnän tutkimuksen työvälineeksi. Samalla monimetodisella menetelmällä voitaisiin selvittää henkilökohtaisten verkostojen rakenteita, käytet-

tyjä viestintävälineitä sekä viestintävälineen valintaan liittyviä syitä nimenomaan työkontekstissa. Monimetodista tutkimusmenetelmää voisi soveltaa esimerkiksi esimies–alainen-suhteen vallankäytön tutkimiseen. Tässä tutkimuksessa käytetyllä menetelmällä saattaisi olla mahdollista tutkia sitä, miten vallan koetaan näyttäytyvän vuorovaikutuksessa, miten valta vaikuttaa välineen valintaan sekä miten valtaa käytetään eri välineillä.

On tarpeellista myös pohtia, tarvitseeko vapaa-aikaa ja työaikaa välttämättä erottaa toisistaan tulevaisuudessa tutkimuksissa. Tässä tutkimuksessa oltiin alun perin kiinnostuneita vain vapaa-ajan suhteista, eli puhtaasti työhön liittyvät suhteet ja täysin työhön ja opiskeluun liittyvä vuorovaikutus haluttiin rajata tutkimuksen ulkopuolelle. Havaittiin kuitenkin, ettei rajaus ollut täysin yksiselitteinen, sillä erot työ- ja vapaa-ajan vuorovaikutuksen välillä eivät olleet aina selkeitä. Vapaa-ajansuhteita ylläpidettiin myös työajalla, ja toisaalta vapaa-ajalla saatettiin hoitaa työhön tai opintoihin liittyviä asioita, mikä kuitenkin koettiin vapaa-ajan vuorovaikutukseksi. Onkin hyvä pohtia, miten työ- ja vapaa-aika ylipäätään nähdään nykyään. Esimerkiksi työajalla voi olla kiellettyä käyttää Facebookia, mutta toisaalta saatetaan olettaa, että työsähköpostia luetaan myös vapaa-ajalla.

6.5 Johtopäätösten yhteenveto

Ensimmäisellä tutkimuskysymyksellä selvitettiin *millaista henkilökohtaista verkostoa ylläpidetään viestintäteknologian avulla*. Tutkimuksessa saatiin selville, että yksilön teknologiavälitteinen henkilökohtainen verkosto voi olla pieni tai suuri, ja siihen voi kuulua seurustelukumppani tai puoliso, perhe, seurustelukumppanin tai puolison perheenjäseniä, sukulaisia, kavereita, nykyisiä ja entisiä työkavereita sekä tuttavuuksia. Verkoston jäsenet eroavat toisistaan läheisyyden ja käytettyjen viestintävälineiden määrissä siten, että läheisten jäsenten kanssa käytetään useita viestintävälineitä ja viestitään paljon, kun taas etäisten verkoston jäsenten kanssa välineitä on käytössä vähemmän.

Toinen tutkimuskysymys kuului: *Millaisin viestintävälinein teknologiavälitteistä henkilökohtaista verkostoa ylläpidetään?* Puhelu, tekstiviesti ja Facebookin seinäkirjoitus ovat sukupolvi Y:n jäsenille tärkeimmät viestintävälineet. Myös Facebookin muita välineitä (yksityisviesti, tilakommentti, keskustelu ja Facebook-ryhmän seinäkirjoitus) käytetään teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston ylläpitämisessä. Yhteydenpito verkoston jäseniin on multimodaalista. Varsinkin läheisissä suhteissa viestitään useilla välineillä, erityisesti puhelulla. Etäisissä suhteissa Facebookin rooli korostuu. Mainittujen välineiden lisäksi sukupolvi Y:n jäsenet käyttävät pikaviestimiä, sähköpostia, keskustelufoorumeita, Skypea, IRC:tä ja blogeja teknologiavälitteisen henkilökohtaisen verkoston ylläpitoon.

Kolmannella tutkimuskysymyksellä selvitettiin *millaisia syitä viestintävälineen valintaan liittyy viestintäteknologiavälitteisessä henkilökohtaisessa verkostossa viestittäessä*. Viestintävälineen valinnan 26 käyttösyitä liittyvät joko asiaan, välineeseen, vuorovaikutussuhteeseen tai ovat yksilön sisäisiä tai ulkoisia. Sukupolvi Y:n edustajien yleisimmät käyttösyöt ovat toisen osapuolen tavoitettavuus, yksityisyys/julkisuus sekä välineen helppous.

Tässä tutkimuksessa oli erityisen tärkeää käyttää monimetodista lähestymistapaa, jotta kaikkiin tutkimuskysymyksiin saatiin tarkoituksenmukaiset aineistot ja niistä muodostetut tutkimustulokset. Valitut menetelmät toimivat erittäin hyvin sekä yksittäin että toisiinsa suhteutettuna. Menetelmää kehittämällä voidaan saada jatkossa

6.5 Jatkotutkimushaasteet

Tutkimus herätti paljon erilaisia jatkotutkimuspohdintoja, joista osa liittyy sukupolvi Y:hyn, osa teknologiavälitteiseen henkilökohtaiseen verkostoon, osa käytösytytutkimukseen ja osa erilaisiin tutkimuskonteksteihin. Sukupolvi Y:n edustajia oli mielenkiintoista tutkia, sillä he ovat nuoria aikuisia, jotka ovat kasvaneet yhdes-

sä kehittyvän viestintäteknologian kanssa. Tämä tutkimus voi kuitenkin vasta hie-
man valottaa tämän sukupolven teknologiavälitteisiä henkilökohtaisia verkostoja
sekä niissä viestimistä. Tämän tutkimuksen kuhunkin osa-alueeseen erikseen sy-
ventyminen voisi tuoda arvokasta tietoa sukupolvi Y:n tavoista toimia teknolo-
giavälitteisessä henkilökohtaisessa verkostossaan.

Teknologiavälitteistä henkilökohtaista verkostoa olisi sekä mielenkiintoista että
tarpeellista tutkia syvällisemmin, mutta myös laajemmin. Vaikka henkilökohtaisten
verkostojen tutkimusta on tehty jo kauan, ei yksilön teknologia-välitteisestä henki-
lökohtaisesta verkostosta vielä tiedetä itsessään tarpeeksi. Olisi mielenkiintoista
vertailla yksilön henkilökohtaista ja teknologiavälitteistä henkilökohtaista verkos-
toa. Toisaalta viestintäteknologian kehittymisen vuoksi olisi tärkeää tutkia pitkällä
aikavälillä muutoksia teknologiavälitteisissä henkilökohtaisissa verkostoissa ja niis-
sä käytetyissä välineissä. Tämän tutkimuksen otosta voitaisiin esimerkiksi tutkia
jonkin ajan kuluttua uudelleen. Näin saataisiin tietoa siitä, miten teknologiavälit-
teisten henkilökohtaisten verkostojen jäsenet ja rakenne ovat muuttuneet, mitä
muutoksia käytettyihin välineisiin on tullut ja millaiset käyttösyyt painottuvat väli-
neen valinnassa.

Käyttösyiden etsiminen teemoittelemalla tuotti tässä tutkimuksessa 26 eri käyt-
tösyytä viestintävälineen valintaan. Näitä syitä olisi hyvä tutkia lisää ja testata
muissa konteksteissa. Käyttösyyluokituksen testaaminen toisissa tutkimuksissa
auttaisi tarkentamaan syiden rajoja ja testaamaan niiden yleistä esiintyvyyttä väli-
neen valinnassa. Laadullista käyttösyitutkimusta olisi tärkeää kehittää eteenpäin
ja testata sen soveltuvuutta erilaisten kohderyhmien välineiden valintaan. Käyt-
tösyitä tulisi tutkia esimerkiksi eri sukupolvilla ja erikokoisilla otoksilla. Käyttösyitä
olisi hyvä tutkia myös määrällisillä menetelmillä.

Käyttösyitutkimusta olisi hyvä kehittää, jotta sen tutkimuskenttää voitaisiin laa-
jentaa myös muihin konteksteihin. Esimerkiksi organisaatioviestinnän saralla olisi
mielenkiintoista tutkia, miksi tietyt välineet valitaan viestimiseen. Käyttösyyluoki-
tukset saattaisivat painottua eri tavalla kuin tässä tutkimuksessa. Erityisen kiinnos-

tava tutkimuskohde olisi hajautetut tiimit, joissa viestintäteknologian rooli vuorovaikutuksessa yleensä korostuu.

Tätä tutkimusta varten kehiteltiin monimetodinen tutkimusmenetelmä, jolla saatiin hyvää aineistoa teknologiavälitteisten henkilökohtaisten verkostojen ja käytösyiden tutkimiseen. Aluksi tutkimusaineistoon ajateltiin sisällyttää myös aktuaalisen viestinnän lokeja, kuten pikaviestikeskusteluja tai sähköposteja. Tämä kuitenkin havaittiin testiaikana liian raskaaksi ja toisaalta myös turhaksi. Tutkimushenkilöitä olisi voinut olla hankala hankkia ja sitouttaa näin vaativaan ja aikaa vievään tehtävään. Kirjallisen aineiston määrä olisi myös kasvanut varsin laajaksi, eikä tämän varsinaisia hyötyjä pystytty nimeämään. Olisikin mielenkiintoista selvittää, mitä aktuaalisten viestintälokien tutkiminen voisi antaa tämänkaltaiselle tutkimukselle, ja miten aineistonkeruuta pitäisi kehittää, ettei se rasittaisi tutkimushenkilöitä liikaa.

KIRJALLISUUS

- Acitelli, L. K. 1993. You, me and us: Perspectives on relationship awareness. Teoksessa S. W. Duck. (toim.) Individuals in relationships. Newbury Park: Sage Understanding relational processes 1, 144–174.
- Agneessens, F., Waege, H. & Lievens, J. 2006. Diversity in social support by role relations: A typology. *Social Networks* 28, 427–441.
- Andrews, P. 2003. Is blogging journalism? *Nieman Reports* 57, 63–64.
- Axelsson, A. 2010 Perpetual and personal: Swedish young adults and their use of mobile phones. *New Media & Society* 12, 35–54.
- Baron, S., Patterson, A. & Harris, K. 2006. Beyond technology acceptance: understanding consumer practice. *International Journal of Service Industry Management* 17, 111–135.
- Baym, N. K. 2002. Interpersonal life online. Teoksessa L. A. Lievrouw & S. Livingstone. *Handbook of New Media*. Thousand Oaks: Sage, 62–76.
- Baym, N. K. 2010 Personal connections in the digital age. Cambridge: Polity.
- Baym, N. K., Zhang, Y. B. & Lin, M.-C. 2004. Social interactions across media. Interpersonal communication on the internet, telephone and face-to-face. *New media & society* 6, 299–318.
- Bennett, S., Maton, K. & Kervin, L. 2008. The “digital natives” debate: A critical review of the evidence. *British Journal of Educational Technology* 39, 775–786.
- Boase, J. 2008. Personal networks and the personal communication system. Using multiple media to connect. *Information, Communication & Society* 11, 490–508.
- Boase, J., Horrigan, J. B., Wellman, B. & Rainie, L. 2006. The strength of internet ties. The internet and email aid users in maintaining their social networks and provide pathways to help when people face big decisions. Pew Internet and American Life Project.
<http://www.pewinternet.org/~media/Files/Reports/2006/PIP_Internet_ties.pdf.pdf> Viitattu 13.12.2010
- Bolger, N. Davis, A. & Rafaeli, E. 2003. Diary methods. Capturing life as it is lived. *Annual Review of Psychology* 54, 579–616.
- Boyd, D. M. & Ellison, N. B. 2008. Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication* 13, 210–230.
- Bryant, J. A., Sanders-Jackson, A. & Smallwood A. M. K. 2006. IMing, text messaging, and adolescent social networks. *Journal of Computer-Mediated Communication* 11, 577–592.
- Canary, & Dindia, K. 1993. Definitions and theoretical perspectives on maintaining relationships. *Journal of Social and Personal Relationships* 10, 163–173.
- Claisse, G. & Rowe, F. 1987. The telephone in question: Questions on communication. *Computer Networks and ISDN Systems* 14, 207–219.
- Coget, J.-F., Yamauchi, Y., Suman, M. 2002. The internet, social network and loneliness. *IT & Society* 1, 180–201.

- Culnan, M. J. & Markus, M. L. 1987. Information technologies. Teoksessa F. M. Jablin, L. L., Putnam, K. H. Roberts & L. W. Porter (toim.) Handbook of organizational communication: An interdisciplinary perspective. Newbury Park: Sage, 420–443.
- Cummings, J. N., Butler, B. & Kraut, R. 2002. The quality of online relationships. *Communications of the ACM* 45, 104–108.
- Daft, R. L. & Lengel R. H. 1986. Organizational information requirements, media richness and structural design. *Management science* 32, 554–571.
- Dennis, A. R. & Kinney, S. T. 1998. Testing media richness theory in the new media: The effects of cues, feedback, and task equivocality. *Information System Research* 9, 256–274.
- Dindia, K. 2003. Definitions and perspectives on relational maintenance communication. Teoksessa D. J. Canary & M. Dainton (toim.) *Maintaining Relationships Through Communication*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates, 1–18.
- Dimmick, J., Klein, S. & Stafford, L. 2000. The gratification niches of personal e-mail and the telephone. Competition, displacement and complementarity. *Communication Research* 27, 227–248.
- Dimmick, J., Ramirez Jr., A., Wang, T. & Lin, S.-F. 2007. 'Extending Society': The role of personal networks and gratification-utilities in the use of interactive communication media. *New Media Society* 9, 795–810.
- Dimmick, J., Sikand, J. & Patterson, S. J. 1994. The gratifications of the household telephone: Sociability, instrumentality and reassurance. *Communication Research* 21, 643–663.
- Djamasbi, S., Siegel, M. & Tullis, T. 2010. Human computer studies. Generation Y, web design, and eye tracking. *International Journal of Human-Computer Studies* 68, 307–323.
- Drotner, K. 2000. Difference and diversity: Trends in young Danes' media uses. *Media, Culture and Society* 22, 149–66.
- Dunne, Á., Lawlor, M. & Rowley, J. 2010. Young people's use of online social networking sites – a uses and gratifications perspective. *Journal of Research in Interactive Marketing* 4, 46–58.
- Ellison, N. B., Steinfield, C. & Lampe, C. 2007. The benefits of Facebook "friends": Social capital and college students' use of online social network sites. *Journal of Computer-Mediated Communication* 12, 1143–1168.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1996. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Jyväskylä: Vastapaino.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2005. *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. 7. painos. Jyväskylä: Vastapaino.
- Facebook. <http://en.wikipedia.org/wiki/Facebook>. Viitattu 8.1.2010.
- Freestone, O. & Mitchell, V.-W. 2004. Generation Y attitudes towards e-ethics and internet-related misbehaviours. *Journal of Business Ethics* 54, 121–128.
- Fulk, J. & Boyd, B. 1990. Emerging theories of communication in organizations. *Management* 17, 407–446.
- Generation Y. <http://en.wikipedia.org/wiki/Generation_Y>. Viitattu 1.9.2010.
- Granovetter, M. S. 1973. The strength of weak ties. *American Journal of Sociology* 78, 1360–1380.

- Granovetter, M. S. 1983. The strengths of weak ties: A network theory revisited. *Sociological Theory* 1, 201–233.
- Guha, S., Daswani, N. & Jain, R. 2006. An experimental study of the Skype peer-to-peer VoIP system. Paper presented at IPTPS'06: The 5th International Workshop on Peer-to-Peer Systems, February 27, Santa Barbara, USA.
- Haythornthwaite, C. A. 2000. Online personal networks: Size, composition and media use among distance learners. *New Media & Society* 2, 195–226.
- Haythornthwaite, C. A. 2002. Strong, weak, and latent ties and the impact of new media. *The Information Society* 18, 385–401.
- Haythornthwaite, C. A. 2005. Social networks and Internet connectivity effects. *Information, Communication & Society* 8, 125–147.
- Haythornthwaite, C. A., & Wellman, B. 1998. Work, friendship and media use for information exchange in a networked organization. *Journal of the American Society for Information Science* 49, 1101–1114.
- Harré, R. & Secord, P. F. 1972. *The Explanation of Social Behaviour*. Oxford: Blackwell.
- Harré, R. & Secord, P. F. 1976. *The Explanation of Social Behaviour*. 7th edition. Oxford: Blackwell.
- Herring, S. C. 1996. Introduction. Teoksessa S. C. Herring (toim.) *Computer-Mediated Communication: Linguistic, Social and Cross-Cultural Perspectives*. Amsterdam: Benjamins, 1–10.
- Herring, S. C. 2004. Slouching toward the ordinary: Current trends in computer-mediated communication. *New Media and Society* 6, 26–36.
- Herring, S. C., Kouper, I., Scheidt, L. A., & Wright, E. 2004. Women and children last: The discursive construction of weblogs. Teoksessa L. Gurak, S. Antonijević, L. Johnson, C. Ratliff, & J. Reyman (toim.) *Into the Blogosphere: Rhetoric, Community, and Culture of Weblogs*. University of Minnesota. <http://blog.lib.umn.edu/blogosphere/women_and_children.html>. Viitattu 1.3.2011.
- Herring, S. C., Scheidt, L. A., Bonus, S., & Wright, E. 2004. Bridging the gap: A genre analysis of weblogs. Paper presented at Proceedings of the 37th Hawai'i International Conference on System Sciences (HICSS-37). Los Alamitos: IEEE Computer Society Press.
- Hinde, R. A. 1979. *Towards understanding relationships*. Lontoo: Academic Press.
- Hinde, R. A. 1981. Bases of a science of interpersonal relationships. Teoksessa S. Duck & R. Gilmour (toim.) *Personal relationships. 1: Studying personal relationships*. Whitstable: Academic Press, 1–12.
- Hintikka, K. A. 2007. Web 2.0 - johdatus internetin uusiin liiketoimintamahdollisuuksiin. TIEKE Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry:n julkaisusarja 28.
- Hlebec, V., Manfreda, K. L., & Vehovar, V. 2006. The social support networks of internet users. *New Media and Society* 8, 9–32.
- Hodge, A. 2004. Generation next rides a wave of optimism. *The Australian*. 8.12.2004.
- Hogan, B. & Quan-Haase, A. 2010. Persistence and change in social media. *Bulletin of Science, Technology & Society* 30, 309–315.
- Hollingshead, A. B. & Contractor, N. S. 2002. New media and organizing at the group level. Teoksessa L. A. Lievrouw & S. Livingstone (toim.) *Handbook of*

- new media. Social shaping and consequences of ICTs. Lontoo: Sage, 221–235.
- Hu, Y., Wood, J. F., Smith, V. & Westbrook, N. 2006. Friendships through IM: Examining the relationship between instant messaging and intimacy. *Computer-Mediated Communication* 10, <<http://jcmc.indiana.edu/vol10/issue1/hu.html>>. Viitattu 2.3.2011.
- IRC-Galleria 2011. <<http://irc-galleria.net>>. Viitattu 6.3.2011.
- Java, A., Song, X., Finin, T., & Tseng, B. 2007. Why we Twitter: Understanding microblogging usage and communities. Paper presented at Proceedings of the Joint 9th WEBKDD and 1st SNA-KDD Workshop 2007, August 12–15, San Jose, USA.
- Jennings III, R. B., Nahum, E. M., Olshefski, D. P., Saha, D., Shae, Z.-Y. & Waters C. 2006. A study of internet, instant messaging and chat protocols. *IEEE Network* 20, 16–21.
- Johnson, A., Haigh, M. M., Becker, J. A. H., Craig, E. A. & Wigley, S. 2008. College students' use of relational management strategies in email in long-distance and geographically close relationships. *Journal of Computer-Mediated Communication* 13, 381–404.
- Joinson, A. N. 2008. Looking at, looking up or keeping up with people? Motives and use of Facebook. Teoksessa Conference on Human Factors in Computing Systems (CHI). New York: ACM, 1027–1036.
- Jones, S. 2002. The Internet Goes to College. How students are living in the future with today's technology. Pew Internet & American Life Project. <http://www.pewinternet.org/Reports/2002/The-Internet-Goes-to-College.aspx>. Viitattu 15.1.2010.
- Jones, C., Ramanau, R., Cross, S. & Healing, G. 2010. Net generation or digital natives: Is there a distinct new generation entering university? *Computers & Education* 54, 722–732.
- Katz, E., Haas, H. & Gurevitch, M. 1973. On the use of the mass media for important things. *American Sociological Review* 38, 164–181.
- Katz, E., Blumler, J. G. & Gurevitch, M. 1974. Utilization of mass communication by the individual. Teoksessa J. G. Blumler & E. Katz (toim.) *The Uses of Mass Communication. Current Perspectives on Gratification Research*. 4th ed. Sage annual reviews of communication research 3. Beverly Hills: Sage, 19–32.
- Keller, S. 1977. The telephone in new, and old, communities. Teoksessa I. Sola Pool (toim.) *The Social Impact of the Telephone*. Cambridge: MIT Press, 281–98.
- Kim, H., Kim, G. J., Park, H.W. & Rice, R. E. 2007. Configurations of relationships in different media: FtF, email, instant messenger, mobile phone, and SMS. *Journal of Computer-Mediated Communication* 12, 1183–1207.
- Kindred, J. & Roper, S. L. 2004. Making connections via instant messenger (IM): Student use of IM to maintain personal relationships. *Qualitative Research Reports in Communication* 5, 48–54.
- Kraut, R., Patterson, M., Lundmark, V., Kiesler, S., Mukopadhyay T. & Scherlis, W. 1998a. *American Psychologist* 53, 1017–1031.

- Kraut, R. E., Kiesler, S., Mukhopadhyay, T., Scherlis, W. & Patterson, M. 1998b. Social impact of the internet: What does it mean? *Communications of the ACM* 41, 21–22.
- Lahdesmäki, T., Hurme, P., Koskimaa, R., Mikkola, L. & Himberg, T. 2009. Menetelmäpolkuja humanisteille. Jyväskylän yliopisto, humanistinen tiedekunta. <<http://www.jyu.fi/mehu>>. Viitattu 18.1.2010.
- Lampe, C., Ellison, N. & Steinfield, C. 2008. Changes in Use and Perception of Facebook. Paper presented at CSCW'08, November 8-12, 2008, San Diego, USA.
- Ledbetter, A. M. 2008. Media use and relational closeness in long-term friendships: interpreting patterns of multimodality. *New Media & Society* 10, 547–564.
- Leeds-Hurwitz, W. Ethnography. 2005. K. L. Fitch & R. E. Sanders (toim.) *Handbook of Language and Social Interaction*, Mahwah: Lawrence Erlbaum, 327–353.
- Lengel, R. H. & Daft, R. L. 1984. An exploratory analysis of the relationship between media richness and managerial information processing. Working Paper, A&M University: Texas.
- Lenhart, A., Madden, M., & Hitlin, P. 2005. Teens and technology: Youth are leading the transition to a fully wired and mobile nation. <www.pewinternet.org/PPF/r/162/report_display.asp>. Viitattu 9.3.2011.
- Leung, L., & Wei, R. 2000. More than just talk on the move: Uses and gratifications of the cellular phone. *Journalism & Mass Communication Quarterly* 77, 308–320.
- Li, Y. & Ranieri, M. 2010. Are 'digital natives' really digitally competent? - A study on Chinese teenagers. *British Journal of Educational Technology* 41, 1029–1042.
- Licoppea, C. & Smoreda, Z. 2005. Are social networks technologically embedded? How networks are changing today with changes in communication technology. *Social Networks* 27, 317–335.
- Lietsala, K. & Sirkkunen, E. 2008. Social Media. Introduction to the tools and processes in participatory economy. University of Tampere. Hypermedia Laboratory Net Series 17.
- Lievrouw, L. A. 2004. What's changed about new media? Introduction to the fifth anniversary issue of *New Media & Society*. *New Media and Society* 6, 9–15.
- Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. 1985. *Naturalistic inquiry*. Beverly Hills: Sage.
- Lindlof, T. R. & Taylor, B. C. 2002. *Qualitative Communication Research Methods*. 2nd ed. Thousand Oaks: Sage.
- Mahatanankoon, P. & O'Sullivan, P. 2008. Attitude toward mobile text messaging: An expectancy-based perspective. *Journal of Computer-Mediated Communication* 13, 973–992.
- Mandelli, A. 2002. Bounded sociability, relationship costs and intangible resources in complex digital networks. *IT & Society* 1, 251–274.
- Marsden, P. V. & Campbell, K. E. 1984. Measuring tie strength. *Social Forces* 63, 482–501.
- Matei, S. & Ball-Rokeach, S. 2002. Belonging in geographic, ethnic, and Internet spaces. Teoksessa B. Wellman & C. Haythornthwaite (toim.) *The Internet in Everyday Life*. Malden, MA: Blackwell, 404–30.

- Mayfield, A. 2008. What is social media? Ebook from iCrossing.
<http://www.icrossing.co.uk/fileadmin/uploads/eBooks/What_is_Social_Media_iCrossing_ebook.pdf>. Viitattu 4.1.2011.
- Metts & Cupach 1995. Post-divorce relations. Teoksessa M. A. Fitzpatrick & A. L. Vangelisti (toim.) Explaining family interactions. Thousand Oaks: Sage, 232–251.
- Naaman, M., Boase, J. & Lai, C.-H. 2010. Is it really about me? Message content in social awareness streams. Paper presented at 2010 ACM Conference on Computer Supported Cooperative Work, February 6–10, Savannah, USA.
- Noble, G. 1989. Towards a “uses and gratifications” of the domestic telephone. Teoksessa U. Lange, K. Beck & A. Zerdick (toim.) Telefon und Gesellschaft. Berlin: Volker Spiess, 198–307.
- Noble, G. 1987. Discriminating between the intrinsic and instrumental domestic telephone user. *Australia Journal of Communication* 11, 63–85.
- Oblinger, D. & Oblinger, J. 2005. Is it age or IT: First steps toward understanding the net generation. Teoksessa D. G. Oblinger & J. L. Oblinger (toim.) *Educating the Net Generation*, 2.1–2.18.
<<http://www.educause.edu/ir/library/pdf/pub7101.pdf>>. Viitattu 25.2.2011.
- Oksman, V. & Turtiainen, J. 2004. Mobile communication as a social stage: Meanings of mobile communication in everyday life among teenagers in Finland. *New Media Society* 6, 319–339.
- Online activities, total. 2010. <<http://www.pewinternet.org/Trend-Data/Online-Activities-Total.aspx>> Viitattu 4.3.2011.
- Parks, M. R. & Floyd, K. 1996. Making friends in cyberspace. *Journal of Communication*, 46, 80–97.
- Pew Research center. 2010. Millennials. A portrait of generation next.
<<http://pewsocialtrends.org/files/2010/10/millennials-confident-connected-open-to-change.pdf>> Viitattu 4.3.2011.
- Prensky, M. 2001. Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon* 9, 1–6.
- Puro, J.-P. 2002. Finland: A mobile culture. Teoksessa J. Katz & M. Aakhus (toim.) *Perpetual contact: Mobile communication, private talk, public performance*. Cambridge: Cambridge University, 19–29.
- Quan-Haase, A. 2007. University students’ local and distant social ties. Using and integrating modes of communication on campus. *Information, Communication & Society* 10, 671–693.
- Quan-Haase, A. 2008. Instant messaging on campus: use and integration in university students’ everyday communication. *The Information Society* 24, 105–115.
- Quan-Haase, A., Wellman, B., Witte, J. & Hampton, K. 2002. Capitalizing on the internet social contact, civic engagement, and sense of community. Teoksessa B. Wellman & C. Haythornthwaite (toim.) *The Internet and Everyday Life*. Oxford, UK: Blackwell.
- Quan-Haase, A. & Young, A. L. 2010. Uses and gratifications of social media: A comparison of Facebook and instant messaging. *Bulletin of Science Technology & Society* 30, 350–361.

- Ruggiero, T. E. 2000. Uses and gratifications theory in the 21st century. *Mass Communication & Society* 3, 3–37.
- Selwyn, N. 2004. Reconsidering political and popular understandings of the digital divide. *New Media and Society* 6, 341–362.
- Selwyn, N. 2009. The digital native – myth and reality. *Aslib Proceedings: New Information Perspectives* 61, 364–379.
- Simpson, S. 1999. Internet relay chat. *Teacher Librarian* 28, 18–20.
- Sivunen, A. 2007. Vuorovaikutus, viestintäteknologia ja identifioituminen hajauteissa tiimeissä. *Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä studies in humanities* 79.
- Spitzberg, B. H. 2006. Preliminary development of a model and measure of computer-mediated communication (CMC) competence. *Journal of Computer-Mediated Communication* 11, 629–666.
- Sproull, L. & Kiesler, S. 1991. *Connections: New ways of working in the networked organization*. Cambridge: MIT Press.
- Stefanone, M. A. & Jang, C. 2008. Writing for friends and family: The interpersonal nature of blogs. *Journal of Computer-Mediated Communication* 13, 123–140.
- Tapscott, D. 1998. *Growing up digital. The rise of the net generation*. New York: McGraw-Hill.
- Tapscott, D. 2009. *Grown up digital. How the net generation is changing your world*. New York, McGraw-Hill.
- Tietotekniikan termitalkoot 2009. Tietotekniikan termitalkoiden koordinoitiryhmä ja Sanastokeskus TSK ry. <<http://www.tsk.fi/tsk/termitalkoot>> Viitattu 17.2.2010.
- Tulgan, B., Martin, C. A. & Martin, C. A. 2001. *Managing generation Y: global citizens born in the late seventies and early eighties*. Amherst: HRD Press.
- Uotila, K. & Ylijoki, O.–H. 1984. Etogenia - Harrén ja Secordin lähestymistapa vuorovaikutustutkimukseen. Teoksessa P. Alasuutari (toim.) *Keskustelua laadullisesta tutkimuksesta*. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Valo, M. 2003. Workmates, friends, or more? Perceived effects of computer-mediatedness on interpersonal relationships. *The Electronic Journal of Communication* 13. <<http://www.cios.org/ejcpublish/013/1/01311.html>> Viitattu 4.3.2011
- VanderVoort, L. & Duck, S. 2000. Talking about "relationships": Variations on a theme. Teoksessa K. Dindia & S. Duck. (toim.) *Communication and Personal Relationships*. Chichester: Wiley.
- Walther, J. B. 1996. Computer-mediated communication: Impersonal, interpersonal, and hyperpersonal interaction. *Communication Research* 23, 3–43.
- Weiler, A. 2005. Information-seeking behavior in generation Y students: Motivation, critical thinking, and learning theory. *The Journal of Academic Librarianship* 31, 46–53.
- Wellman, B. 1993. An egocentric network tale. *Social Networks* 15, 423–236.
- Wellman, B. 2007. The network is personal: introduction to a special issue of *Social Networks*. *Social Networks* 29, 349–356.
- Williams, F., Dordick, H. & Jesuale, H. 1985. Focus group and questionnaire development for exploring attitudes towards telephone service. Teoksessa F. Wil-

liams (toim.) Social Research and the Telephone. Los Angeles: Herbert Dor-dick and Associates.

Ylijoki, O. 2005. Rom Harré. Toimijuus, kieli ja moraal. Teoksessa V. Hänninen, J. Partanen & O.-H. Ylijoki. Sosiaalipsykologian suunnannäyttäjiä. 2. painos. Jy-väskylä: Vastapaino, 225–252.

LIITTEET

Liite 1: Lähestymiskirje

Moikka!

Twiiittaatko, facebookkaatko, mesetätkö? Seikkailletko blogimaailmassa, keskustelko foorumeilla, viestitteletkö sähköpostitse? Tekstailletko ja soittelletko? Jos vastasit myöntävästi edes puoliin kysymyksistä ja olet syntynyt 80-luvulla, lue lisää. Sinä olet juuri etsimämme, tavallinen viestintäteknologiaa käyttävä ihminen, jonka viestintätottumuksista olemme kiinnostuneet ja jonka haluamme mukaan tutkimukseemme.

Olemme puheviestinnän opiskelijoita ja teemme gradumme nuorten aikuisten viestintäteknologian käytöstä heidän viestintäsuhteissaan. Hakusessa on nyt muutama tutkimushenkilö osallistumaan laadulliseen tutkimukseemme. Tutkimushenkilönämme pidät viikon ajan kirjaa viestintäteknologian välityksellä käydystä vuorovaikutuksestasi. Lisäksi osallistut tutkimusviikon jälkeen pidettävään haastatteluun. Tarkastelussa ovat nimenomaan vapaa-ajan suhteet, eli emme ole kiinnostuneita pelkästään työhön liittyvästä viestittelystä.

Haluamme tutkimukseemme avulla ymmärtää viestintäteknologiavälitteisiä henkilökohtaisia verkostoja sekä viestintävälineen valintaa erilaisissa tilanteissa, eri ihmisten kanssa, erilaisia asioita viestittäessä. Tätä kautta haluamme myös selvittää niitä merkityksiä, joita eri viestintävälineille annetaan, ja jotka osaltaan ovat vaikuttamassa viestintävälineen valintaan.

Mikäli olet kiinnostunut ottamaan osaa tutkimukseemme, ota yhteyttä!

Terveisin

Viivi Ali-Löytty

Anna-Liisa Merisaari

(jatkuu)

(jatkoa)

viivi.ali-loytty@jyu.fi

anna-liisa.merisaari@jyu.fi

XXX-XXXXXXX

XXX-XXXXXXX

Liite 2: Ohje tutkimukseen osallistuvalla

Ohje tutkimukseen osallistuvalla

Teemme pro gradu -tutkielmaa nuorten aikuisten viestintäteknologian käytöstä heidän viestintäsuhteissaan. Tarkastelemme nimenomaan vapaa-ajan suhteita eli kaikkia muita paitsi työhön liittyviä suhteita. Haluamme tutkimuksemme avulla ymmärtää viestintävälineen valintaa erilaisissa tilanteissa, eri ihmisten kanssa, erilaisia asioita viestittäessä. Tätä kautta haluamme myös selvittää niitä merkityksiä, joita tutkittavamme antavat eri viestintävälineille, ja jotka osaltaan ovat vaikuttamassa viestintävälineen valintaan.

Sinun osallistumisesi tutkimukseemme kestää yhden viikon, jonka aikana teet muistiinpanoja viestintäteknologian käytöstä. Tutkimusviikon jälkeen tapaamme haastattelun merkeissä. Sovimme haastatteluajan kanssasi ennen tutkimusviikkoa. Haastattelu kestää noin kaksi tuntia ja se voidaan järjestää sinulle sopivassa paikassa.

Ohjeet tutkimusviikkoa varten:

Pidä kirjaa kaikesta teknologiavälitteisestä vuorovaikutuksesta, jota käytät viikon aikana. Tällä tarkoitamme eri välineiden ja ohjelmien välityksellä käytävää viestintää. Voit tehdä listoja, pitää päiväkirjaa tai tehdä muistiinpanoja itsellesi sopivimmalla tavalla. Kirjaa kuitenkin aina ylös kenen kanssa viestit (etunimi riittää), millä välineellä/sovelluksella, mitä asioita käsiteltiin ja paljonko kello suurin piirtein oli. Muistiinpanoja varten on hyödyllistä kuljettaa mukana vaikkapa pientä vihkoa, johon voi heti merkata ylös kaikki teknologiavälitteiset viestintätapahtumat. Nämä muistiinpanot kannattanee koota päivittäin esimerkiksi Word-dokumenttiin, jotta päivän viestintätapahtumat sisältöineen eivät pääse unohtumaan.

Erilaisia viestintävälineitä ja -kanavia ovat mm.: puhelut, tekstiviestit, sähköpostit,

(jatkuu)

(jatkoa)

pikaviestimet (esim. messenger-ohjelmat, nettipuheluohjelmien chat-ominaisuudet), nettipuhelut (VoIP), sosiaaliset yhteisöpalvelut (esim. Facebook, IRC-Galleria, MySpace), verkostopalvelut (esim. LinkedIn), chat-ohjelmat (myös Facebookin chat-ominaisuus), IRC, blogit, mikroblogit (esim. Twitter), keskustelufoorumit.

Liitteenä on esimerkki muistiinpanoista, joita toivomme sinulta. Esimerkkimme on vain yksi tapa kirjata tapahtumia ylös, voit tehdä sellaiset muistiinpanot kuin itseltäsi parhaiten luonnistuu. Keskusteluja ei tarvitse raportoida yksityiskohtaisesti, lähinnä kirjoittaa keskustelun teema ylös.

Lähetä meille muistiinpanosi sähköpostilla tämän seurantaviikon päätyttyä. Luemme muistiinpanosi läpi ennen yhteistä tapaamistamme, jonka olemme sopineet kanssasi jo ennen seurantaviikkoa. Haastattelutilanteen aluksi pyydämme sinua selittämään piirroksin ja sanallisesti, keiden kanssa viestit teknologiavälitteisesti, ja mitä välineitä käytät. Tämän tarkoituksena on muodostaa sekä meille että sinulle kuva teknologiavälitteisten vuorovaikutussuhteittesi verkostosta. Haastattelu on vapaamuotoinen keskustelutilanne, jota ei tarvitse stressata eikä sitä varten tarvitse erityisesti valmistautua. Pyydämme sinua esimerkiksi kertomaan, miksi lähetit esimerkiksi tekstiviestin puhelun sijasta. Nauhoitamme haastattelut, jotta voimme palata niihin myöhemmin ja kaikki, mitä sinä sanot, tulee varmasti oikein.

Aineisto tulee ainoastaan meidän käyttöömme eli kellekään muulla ei ole pääsyä sinun muistiinpanoihisi tai nauhoitettuun haastatteluun kuin meillä kahdella. Ohjaustapaamisissa keskustelemme aineistosta yleisellä tasolla, eli ohjaajamme ei tule tietämään sinun henkilöllisyyttäsi eikä näkemään muistiinpanojasi. Tutkimustamme ei ole mahdollista tunnistaa sinua. Muutamme aineistossa olevat nimet ja suojelemme yksityisyyttäsi. Tutkielman valmistuttua hävitämme kaiken aineiston, jotta se ei myöhemminkään joudu väriin käsiin.

(jatkuu)

(jatkoa)

Ohjeistamme sinut kumpaankin vaiheeseen erikseen (seurantaviikko, haastattelu).
Lisäksi voit kysyä meiltä kaikkea tutkimukseen liittyvää milloin hyvänsä.

Terveisin

Viivi Ali-Löytty

viivi.ali-loytty@jyu.fi

XXX-XXXXXXX

Anna-Liisa Merisaari

anna-liisa.merisaari@jyu.fi

XXX-XXXXXXX

Perjantai

klo 9.45 Kirjoitin serkkuni Sirkan fb-seinälle synttärionnittelut

klo 11.35 Soitin Ellulle, piti tavata yhteistä koulumatkaa varten

klo 14.20 Ellulta tuli tekstari, että mennäänkö kahville

klo 14.25 Vastasin Ellulle, että mennään vaan vaikka Robert's Coffeehen 10 min
päästä

klo 16.16 Päivitin fb-statukseen, että on kampausstressi bileiden takia. Bertta oli
kommentoinut, että yksi vaihtoehto on mennä ulos ja katsoa, mitä tuuli tekee
hiuksille, Minna kommentoi, että olisikin kiva stressata hiuksista, jos pääsisi paikal-
le

klo 18.43 Anne kysyi fb-chatissä, mennäänkö yhtä matkaa Veeralle kasin maissa,
sovittiin että soitan, kun lähden kotoa

klo 20.11 Soitin Annelle että lähdin ja että nähdään kohta

klo 23.52 Santtu soitti ja kysyi, ollaanko vielä Veeralla vai lähdettiinkö jo kaupun-
kiin

Lauantai

klo 14.23 Äiti soitti ja kysyi, oonko menossa enon 50-vuotissynttäreille ensi kuussa

(jatkuu)

(jatkoa)

klo 14.30 Laitoin tekstarin Annelle, että mennäänkö pitsalle puolen tunnin päästä

klo 14.32 Anne vastasi tekstarilla, että mennään vaan ja ehdotti Kebab Housea

klo 14.37 Vastasin Annelle tekstarilla, että KH käy hyvin ja että puoli tuntia saattaa venähtää vähän. Ehdotin klo 15.10

klo 15.09 Anne soitti, että myöhästyy vielä 5 minuuttia

klo 16.43 Pauli soitti, puhuttiin 20 minuuttia pääosin henkilökohtaisia asioita

klo 17.51 Laitoin fb-inboxiin viestin Sirulle ja Leenalle ryhmätyöstä ja ensi viikon risteilystä

klo 22.32-22.41 Meseilyä lidan kanssa, aiheena suklaa sekä aikaiset herätykset

klo 22.39 Sähköpostilla vastaus hallitukselle että pääseekö kukaan piirin kokoukseen ja mitä muutoksia on toimintakertomukseen

klo 22.45-23.31 Meseilyä Aulin kanssa, aiheina spring break, NBA-peli, sveitsiläiset tuttavat, ruoka, karaoke

klo 22.55 Kommentoin Uolevin statusta ja kysyin, mitä Pösölle (pyörä) on tapahtunut

klo 22.58 Uolevi vastasi, että siitä kumi puhkesi

klo 23.11 Twitter-päivitys: Great party last night, thanks a lot Veera!